

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STROJNÍHO INŽENÝRSTVÍ

FACULTY OF MECHANICAL ENGINEERING

LETECKÝ ÚSTAV

INSTITUTE OF AEROSPACE ENGINEERING

**NÁVRH PŘÍĐOVÉHO PODVOZKU PRO LETOUNY ŘADY
ZLÍN 40**

DESIGN OF THE NOSE LANDING GEAR FOR ZLIN 40 AIRCRAFT

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Peter Bednář

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. Antonín Píšťek, CSc.

BRNO 2021

Zadání diplomové práce

Ústav: Letecký ústav
Student: **Bc. Peter Bednář**
Studijní program: Strojní inženýrství
Studijní obor: Stavba letadel
Vedoucí práce: **prof. Ing. Antonín Píštěk, CSc.**
Akademický rok: 2020/21

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma diplomové práce:

Návrh předového podvozku pro letouny řady Zlín 40

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

Návrh předového podvozku pro letouny Zlín jako náhrada stávajícího předového podvozku v modernizované koncepci tlumiče, přenosu zatížení a způsobu uchycení na konstrukci trupu .

Cíle diplomové práce:

Výpočet zatížení podvozku pro letouny současně vyráběné v Zlin Aircraft (ZA).
Výběr podvozku pro zástavbu s charakteristikou blízkou stávajícímu tlumiči.
Pevnostní posouzení sestavy podvozku.
Návrh způsobu přenosu zatížení z podvozku do konstrukce trupu.
Pevnostní výpočet komplexní zástavby předového podvozku.
Výkresy základní sestavy.

Seznam doporučené literatury:

NIU, M. Ch.-Y. Airframe structural design. 2nd ed. Hong Kong: Hong Kong Conmilit Press Ltd. ISBN 962-7128-09-0.(Chapter 12.0).

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2020/21

V Brně, dne

L. S.

doc. Ing. Jaroslav Juračka, Ph.D.
ředitel ústavu

doc. Ing. Jaroslav Katolický, Ph.D.
děkan fakulty

ABSTRAKT

Táto diplomová práca sa zaoberá modernizáciou predného podvozku pre letúny rady Zlín 40. Hlavný dôraz v rešeršnej časti práce je kladený na výber nového podvozku a následný návrh zástavby. Pre návrh zástavby bol vypracovaný nový hmotový rozbor a prípady zaťaženia pristávacieho zariadenia. Únosnosť konštrukcie je overená pomocou analytických a numerických metód MKP. Dôležitým krokom práce je konštrukčné prevedenie konceptu zástavby. Cieľom práce je poukázať na nové možnosti podvozku a overiť jeho uskutočniteľnosť pre prípad budúcej realizácie.

ABSTRACT

This master' thesis deals with the design of the front landing gear for Zlín 40 aircrafts. The main emphasis in the research part of the work is placed on the selection of a new nose landing gear and the subsequent design of the structure. For the structural design was prepared a new mass analysis and load cases. The load-bearing capacity of the structure is verified using analytical and numerical methods of FEM. An important step of the work is the design concept of structure. The aim of the work is to point out the new possibilities of the nose landing gear structure and verify its feasibility for the case of future implementation.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Predný podvozok, VUT 100, Z143 Lsi, MKP, hmotový rozbor, prípady zaťaženia

KEYWORDS

Nose landing gear, VUT 100, Z143 Lsi, FEM, mass analysis, load cases

BIBLIOGRAFICKÁ CITÁCIA

BEDNÁŘ, Peter. *Návrh před'ového podvozku pro letouny řady Zlín 40*. Brno, 2021. Dostupné také z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/133198>. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, Letecký ústav. Vedoucí práce Antonín Píštěk.

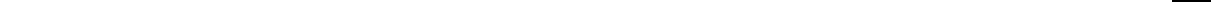
ČESTNÉ PREHLÁSENIE

Prehlasujem že som túto diplomovú prácu na téma **návrh predného podvozku pre letúny rady Zlín 40** vypracoval samostatne s použitím odbornej literatúry a prameňov uvedených v zozname použitých zdrojov.

V Brne 19.5.2021

.....

Bc. Peter Bednář

POĎAKOVANIE

Rád by som sa touto cestou poďakoval svojmu vedúcemu diplomovej práce pánu prof. Ing. Antonínovi Píštěkovi, CSc za vždy ústretový prístup a cenné rady pri tvorbe diplomovej práce. Ďalej by som sa chcel poďakovať svojej rodine za veľkú podporu počas celého štúdia.

Obsah

Úvod.....	15
1. Predstavenie firmy ZLÍN AIRCRAFT	16
2. Popis letúnu Z 143 Lsi GENIUS	18
3. Popis súčasného pristávacieho zariadenia	21
3.1 Predný podvozok	21
3.2 Hlavný podvozok.....	24
4. Dôvod návrhu nového predného podvozku	25
5. Predné podvozky letúnov v hmotnostnej kategórii Z 143 LSI.....	26
5.1 Diamond DA 40NG.....	26
5.2 Vulcanair V1.0.....	27
5.3 Cessna 182 skylane.....	28
5.4 VUT 100 Cobra	29
6. Výber podvozku.....	30
6.1 Pevnostné posúdenie podvozku.....	30
7. Návrh zástavby predného podvozku	31
7.1.1 Varianta 1 : Zástavba podvozku VUT 100 do osi symetrie	31
7.1.2 Varianta 2 : Uchytenie predného podvozku VUT 100 na motorové lôže	32
7.1.3 Varianta 3 : Zástavba podvozku VUT 100 do pôvodných závesových bodov ..	34
7.1.4 Výber zástavby predného podvozku	34
8. Hmotový rozbor.....	35
8.1 Rozbor hmotností	35
8.2 Prázdna hmotnosť	37
8.3 Výpočet centráže	38
8.3.1 Výpočet polohy ťažiska.....	38
8.3.2 Hmotnostná obálka.....	38
9. Zaťaženia pristávacieho zariadenia	41
9.1 Výber hmotnostných konfigurácií	41
9.1.1 Parametre podvozku pre výpočet pozemného zaťaženia	43
9.1.2 Stanovenie klesajúcej rýchlosti CS 23.473 (d).....	43
9.2 Prípady zaťaženia	44
9.2.1 Statické zaťaženie - CS 23.479	44
9.2.2 Vodorovné pristátie CS 23.479	45
9.2.3 Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami CS 23.479 (a)(2)(i)	45
9.2.4 Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou CS 23.479 (a)(2)(ii)	

9.2.5	Pristátie s veľkým uhlom nábehu CS 23.481	48
9.2.6	Pristátie na jedno koleso CS 23.483	49
9.2.7	Bočné zaťaženie CS 23.485	50
9.2.8	Podmienky brzdenia pri rolovaní CS 23.493	51
9.2.9	Dodatočné podmienky pre predné podvozky CS 23.499	52
9.2.10	Zaťaženie pri vlečení CS 23.509	53
9.3	Záver- súhrn najkritickejších hodnôt	55
10.	Pevnostný výpočet zástavby podvozku.....	56
10.1	MKP analýza.....	56
10.2	Dimenzovanie prútov podvozku	59
10.2.1	Stabilita prútov – Eulerova metóda	59
10.3	Deformácia podvozku	61
11.	Návrh podvozkového lôže	62
11.1	Pevnostný výpočet uzlov	65
11.1.1	Pevnostný výpočet oka oceľového závesu pre prúty 1, 3, 4, 6	65
11.1.2	Pevnostný výpočet oka oceľového závesu pre prúty 2, 5	68
11.1.3	Pevnostný výpočet oka podvozkového lôže uzlu D	69
11.1.4	Pevnostný výpočet oka podvozkového lôže uzlu E, F	70
11.2	Súčiniteľ bezpečnosti	71
11.3	Návrh klbového upevnenia trubkovej zástavby	71
12.	Hmotnostné zhodnotenie návrhu	72
	Záver.....	73
	Zoznam použitých zdrojov	74
	Zoznam použitých skratiek a symbolov	76
	Zoznam tabuliek.....	78
	Zoznam obrázkov	79
	Zoznam príloh	81

Úvod

Cieľom tejto práce je konštrukčný návrh predného podvozku pre letúny Zlín rady 40 ako náhrada súčasného predného podvozku v modernizovanej koncepcii tlmiča, prenosu zaťaženia a spôsobu uchytenia na konštrukciu.

Počiatkový koncept predného podvozku vychádzal zo zástavby na kovovú priehradovú konštrukciu trupu letúnu. Tento typ uchytenia podvozku bol navrhnutý pre letúny Z 242, Z 143 a ďalšie typy. Podvozok a spôsob jeho uchytenia sa od 60tych rokov až do tejto doby vôbec nezmenil. Návrh podvozku z daného hľadiska veľmi dobre plnil svoju úlohu pre cvičný a robustný letún. Z hľadiska výroby, technického prevedenia a celkovej hmotnosti je ale neefektívny a v dnešnej dobe už zastaralý.

Pre uskutočnenie zástavby predného podvozku na priehradovú konštrukciu trupu musela byť hydro-pneumatická časť (tlmič) uchytená pomocou nadstavby tak zvaným “saxofónom”. Z daného dôvodu hmotnosť predného podvozku narástla a výrazne sa skomplikovala výroba tohto komponentu. V podvozku bol následne klasický systém prenosu krútiaceho momentu kolesa nožnicami nahradený systémom guľičiek a drážok. Daná zmena zvýšila hmotnosť podvozku a zvýšil sa aj aerodynamický odpor letúnu.

Táto práca je rozdelená do piatich hlavných blokov. Prvá časť práce sa zaoberá predstavením letúnu a jeho vlastností. Pre detailnejšie porozumenie problematiky sa druhá časť práce venuje rešeršnej časti podvozkov pre letúny v hmotnostnej kategórii Z 143. V tejto časti práce ide hlavne o rozšírenie a zváženie možností zástavby nového podvozku u letúnov v podobnej hmotnostnej kategórii. Tretí blok práce sa zaoberá rôznymi variantami zástavby už zvoleného predného podvozku. Následne po zvolení návrhu sa prepočítava nová predpokladaná hmotnostná obálka letúnu a tým sa presúvame k štvrtému bloku práce v ktorom je počítané zaťaženie pristávacieho zariadenia. Výpočet pristávacích prípadov je komplexný vrátane hlavného podvozku podľa predpisu CS-23. Finálna časť práce sa zaoberá pevnostným výpočtom a návrhom nového konceptu podvozového lôže.

1. Predstavenie firmy ZLÍN AIRCRAFT

V minulosti figurovala firma ZLIN AIRCRAFT pod názvom ZLINSKA LETECKA a.s. a bola založená známym podnikateľom Janem Antonínem Baťou v roku 1934. Firma sa nachádza v Otrokoviciach vzdialených necelých 10 km od mesta Zlín. Ako prvým sériovo vyrábaným lietadlom sa stal bezmotorový klzák Z-I nasledovaný ďalšími typmi Z-II až Z-VII.

Prvé a najviac úspešné motorové lietadlo sa stal dolnoplošník s celodreveným krídlom Z-XII, ktorý sa stal aj žijúcou legendou predvojnového športového lietania. Daný letún sa stal modelom pre série lietadiel označenia Z-212. Z-XII bol poháňaný Americkým motorom-Continental.

Obr. 1 Z-XII [1]

V roku 1937 bolo skonštruované rýchle lietadlo na cestovanie Z-XIII. Daný letún bol elegantný celodrevený dolnoplošník s pristávacími klapkami a vrtuľou so schopnosťou meniť uhol nastavenia. Vďaka týmto charakteristikám lietadlo dosahovalo pozoruhodnú maximálnu rýchlosť 350 km/h. Daný projekt bol neskôr pozastavený z dôvodu vojny. Počas vojny do roku 1945 sa vyrábali Z-281, Z-381 ktorých bolo vyrobených 465 kusov.

Po skončení druhej svetovej vojny na základe výhry tendru vypísaného ministerstvom obrany začala spoločnosť vyrábať cvičné a športové lietadlá typu Trener so základným prvým typom Z-26. Jednalo sa o stroj zmiešanej konštrukcie ktorý mal trup zvarovaný z trubiek potiahnutý plátnom a celodrevené chvostové plochy a krídlo. Sériová výroba rady Trener bežala v 6 postupne modernizovaných základných typoch (Z-26, Z-126, Z-226, Z-326, Z-526, Z-726)

Tab. 1 Výroba Trenerov v číslach [3]

Rok výroby	Typ	Počet vyrobených kusov
1947-51	Z-26	163
1954-56	Z-126	166
1956-61	Z-226	364
1959-68	Z-326	436
1966-74	Z-526	332
1973-74	Z-726	32

V šesťdesiatych rokoch bola poverená konštrukčná skupina aby navrhla nové rady letúnu ktoré by mohli zaistiť úplný výcvik pilotov – od základného školenia až po nácvik akrobacie a lietania podľa prístrojov. Rada bola navrhnutá pre dopravu osôb, nákladnú dopravu a pre špeciálne použitie. Počas návrhu konštruktéri dospeli k rozhodnutiu že drak by mal byť zhodný pre dva základné dvojmiestne typy Z-41 , Z-42 a typ Z-43 ktorý je štvormiestny a mal by sa líšiť iba v niektorých častiach konštrukcie. Vytvorila sa rada v ktorej sa nachádzalo 70% spoločných dielov. V priebehu rokov boli letúny rady Z-40 modifikované novými vodorovnými chvostovými plochami, kovovými vrtuľami a zástavbou kvalitnejších motorových jednotiek.

V súčasnosti sa vo firme Zlín Aircraft vyrábajú modernizované typy Z-242 L GURU a Z-143 Lsi GENIUS , ktoré sa držia základného konceptu draku zo šesťdesiatych rokov.

Obr. 2 Z-242 L GURU [2]

Táto kapitola bola spracovaná za základe literatúry [2], [3]

2. Popis letúnu Z 143 Lsi GENIUS

Koncept letúnu ako už bolo spomenuté v predchádzajúcej kapitole vychádza z kategórie celokovového nitovaného dolnoplošníka Z-40. Lietadlo bolo navrhnuté pre pokračujúci letecký výcvik , nočné a IFR výcvikové lety, záchranné lety a kuriérsku činnosť. Kapitola čerpá zo zdroja [5], [2]

Obr. 3 Z 143 Lsi GENIUS [2]

Tab. 2 Technické parametre Z 143 Lsi GENIUS [2]

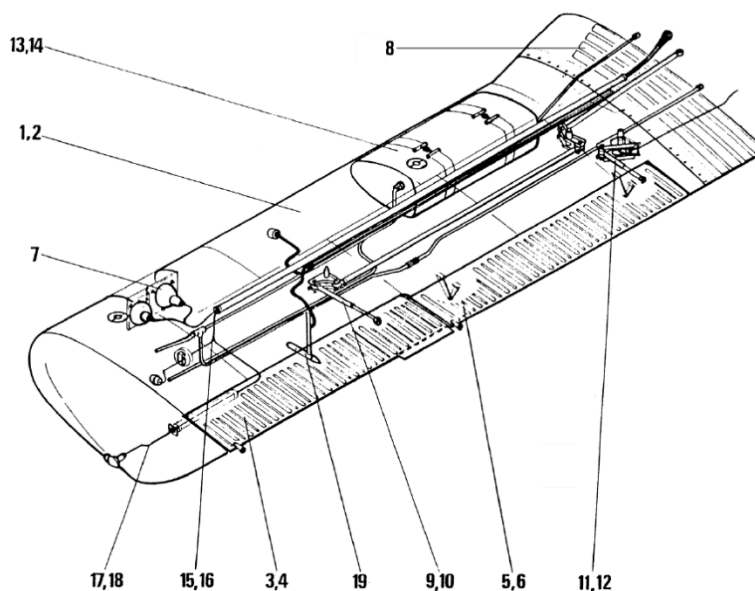
Kategória	Normálna	Cvičná	
Hmotnosť prázdneho letúnu	855	855	kg
Maximálna hmotnosť pri vzlete	1350	1080	kg
Násobok zaťaženia	+3,8/-1,5	+4,4/-1,8	-
Dĺžka rozjazdu pri vzlete	295	170	m
Dĺžka vzletu do 50 ft	640	450	m
Maximálna stúpacia rýchlosť	4,9	7,4	m/s
Maximálna rýchlosť	259	259	km/h
Objem hlavných nádrží	2 x 61	2 x 61	l
Objem prídavných nádrží	2 x 51		l
Dolet – 2200 ot./min , 10000 ft	1100	460	km
Rozpätie krídel	10,14		m
dĺžka	7,58		m
výška	2,91		m
Motor			
Výrobca	TEXTRON Lycoming , USA		
Typ	IO-540-C4D5		
Maximálny výkon 2400 ot./min	235		hp
Maximálny cestovný výkon 2200 ot./min	175		hp
Ekonomický cestovný výkon 2000 ot./min	140		hp
Vrtuľa (konštantné otáčky)			
Výrobca	MT Propeeller, Nemecko		
Typ	MTV-9-B/195-45a(3 listá)		

Jednou z vlastností letúnu je možnosť prestavby zo štvormiestneho na dvojmiestnu verziu. Prídavné nádrže ktoré môžu byť použité pre letún sú v súčasnej dobe využiteľné pre Z 143 a u akrobatickej verzie Z 242 sú prídavné nádrže zrušené.

Lietadlo je vybavené systémom safe life ktorý slúži k sledovaniu a vyhodnocovaniu životnosti ktorá pri danom stroji presahuje cez 20 000 letových hodín. Hlavný nosník centroplánu je vybavený kontrolou pretlaku dusíku .

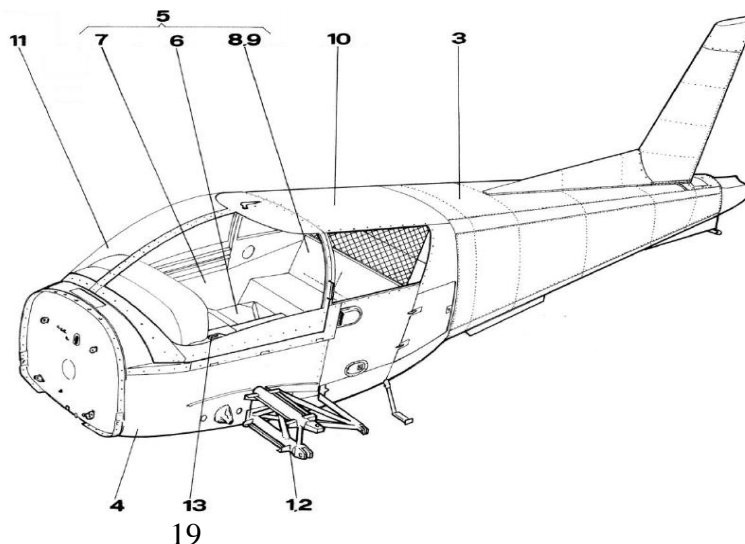
Stroj disponuje avionikou Garmin TXI upravenou pre daný typ letúnu ktorá integruje všetky základné motorové a letecké prístroje do digitálneho obrazu.

Krídlo je obdĺžnikového pôdorysu kovovej konštrukcie potiahnuté plechovým potahom zo zliatiny hliníka (dural). Krídlo tvorí hlavný a pomocný nosník. V krídle je zainegrovaná hlavná nádrž o objeme 2 x 60l (13,14), mechanizácia pre krídelká (9,10), vztlakovú mechanizáciu (11,12) a pitotova trubica (19) vid'. Obr. 4 .Krídelko a klapka sú štrbinového typu .

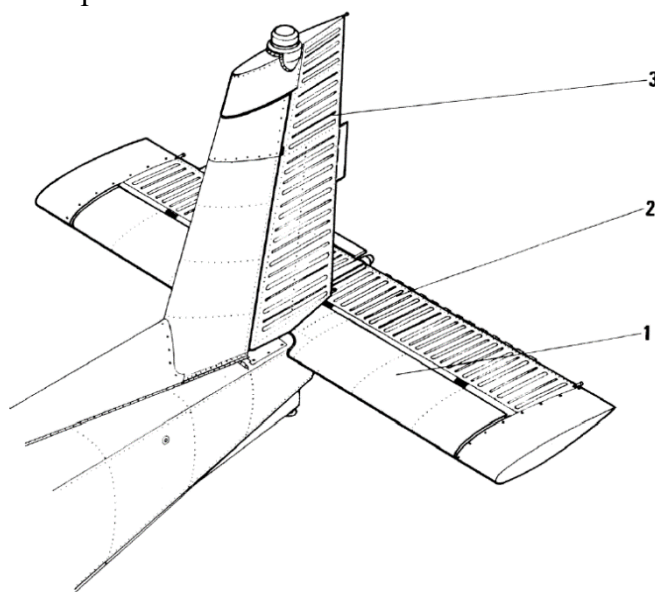
Obr. 4 Krídlo Z 143 Lsi GENIUS [4]

Trup pozostáva z kovovej priehradovej konštrukcie tvorenej z trubiek (1,2) ku ktorej sa montuje polo-škrupinová zadná časť trupu (3). Následne sa na kostru pripevňuje vnútorná (5) a vonkajšia (4) karoséria ktorá je tvorená z duralových plechov a sklených laminátov . Číslo (10 a 11) znázorňujú pevný a posuvný kryt kabíny . Kabína letúnu je štvormiestna v konfigurácii sedadiel 2+2. Pilotné sedadlá v usporiadaní "vedľa seba".

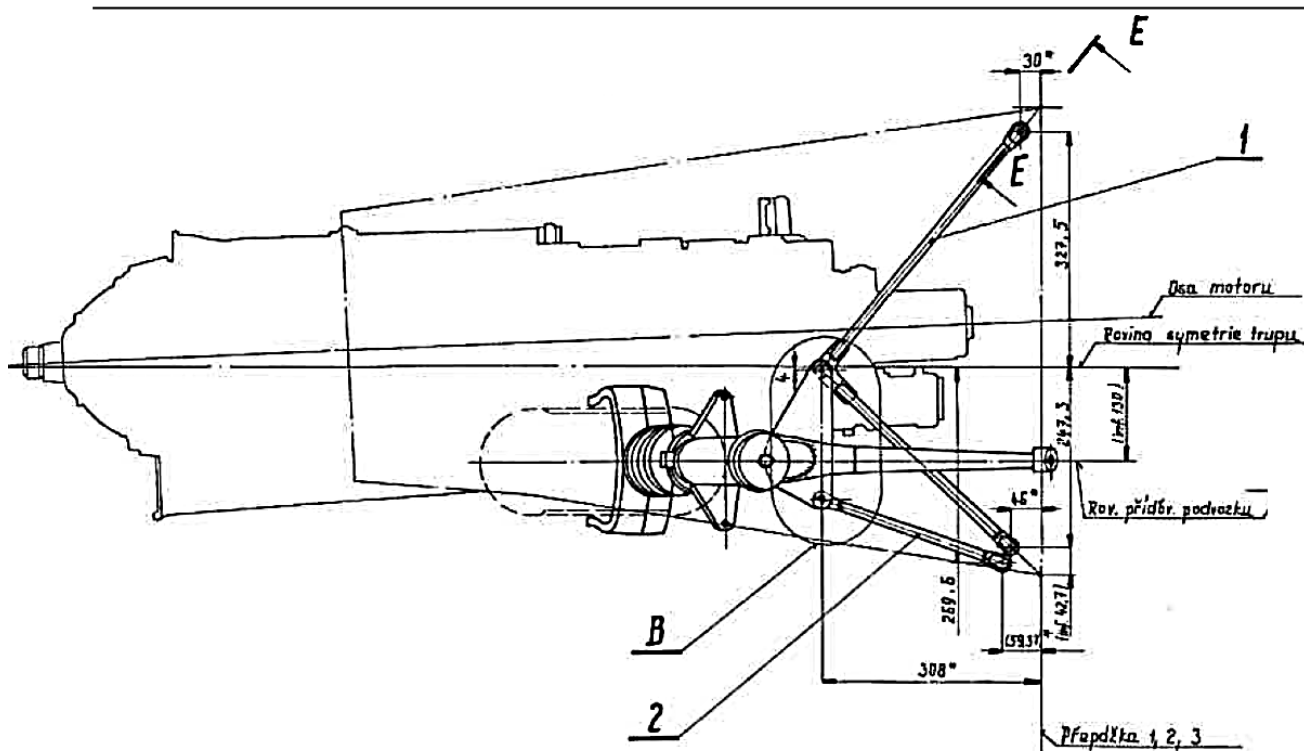

Obr. 5 Trup Z 143 Lsi GENIUS [4]

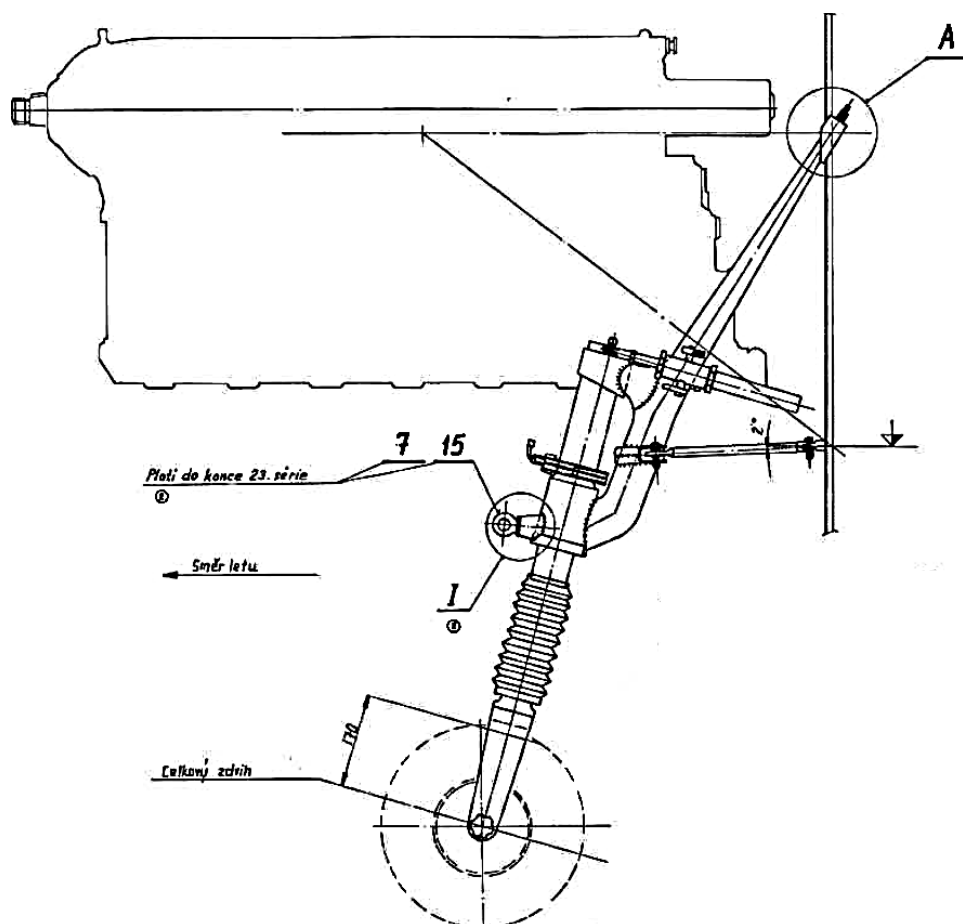
Chvostové plochy sú samonosné , obdobne ako krídla kovovej konštrukcie potiahnuté duralovým plechom. Výškové kormidlo má ovládateľnú vyvažovaciu plôšku , smerové kormidlo má pevnú vyvažovaciu plôšku.

Obr. 6 Chvostové plochy [4]

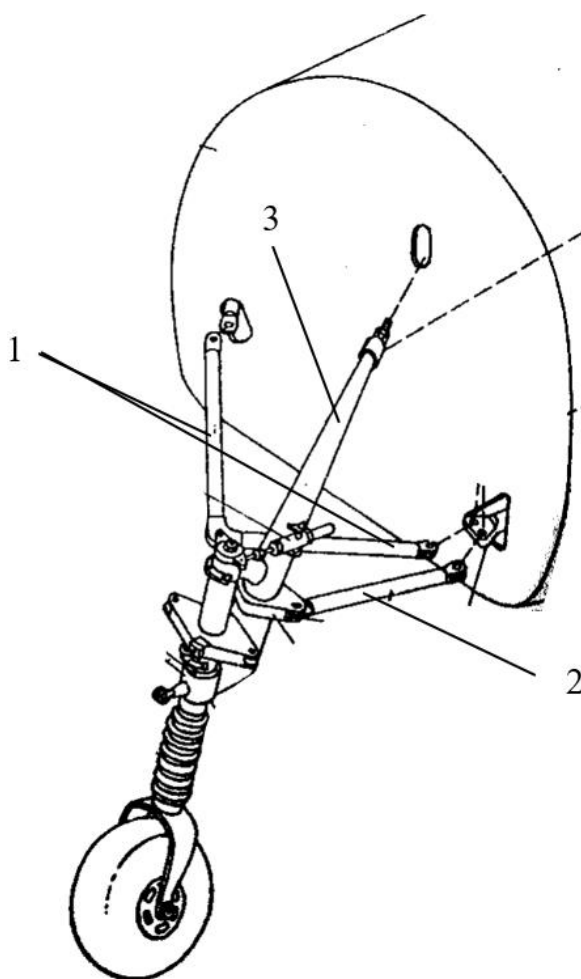

Obr. 8 - Pohľad na umiestnenie podvozku z vtáčej perspektívy [5]

Obr. 9 Pohľad z boku na umiestnenie predného podvozku v relácii s motorom [5]

Po modernizácii motorovej jednotky na menší a ľahší motor TEXTRON Lycoming IO-540-C4D5 už bolo možné umiestniť predný podvozok do osi symetrie, ale nakoniec sa ponechal pôvodný koncept. Na nasledujúcom obrázku Obr. 10 si môžeme povšimnúť zástavbu podvozku pomocou dvojitej vzpery (1), vzpery (2) a “saxofónu” (3), ktorý sa spolu so vzperami pripevňujú k prútovej konštrukcii strednej časti letúnu pomocou troch uzlov.

Obr. 10 Upevnenie podvozku [4]

Predný podvozok disponuje hydro-pneumatickým tlmičom ktorý je otočne uložený v uchytení podvozku a tlmičom bočných kmitov. Riadenie je mechanické, ovládané z pilotnej kabíny pomocou pedálov. Podvozok neobsahuje brzdnu sústavu.

Tab. 4 – Technické parametre predného podvozku 793 HPK-185-19 [6]

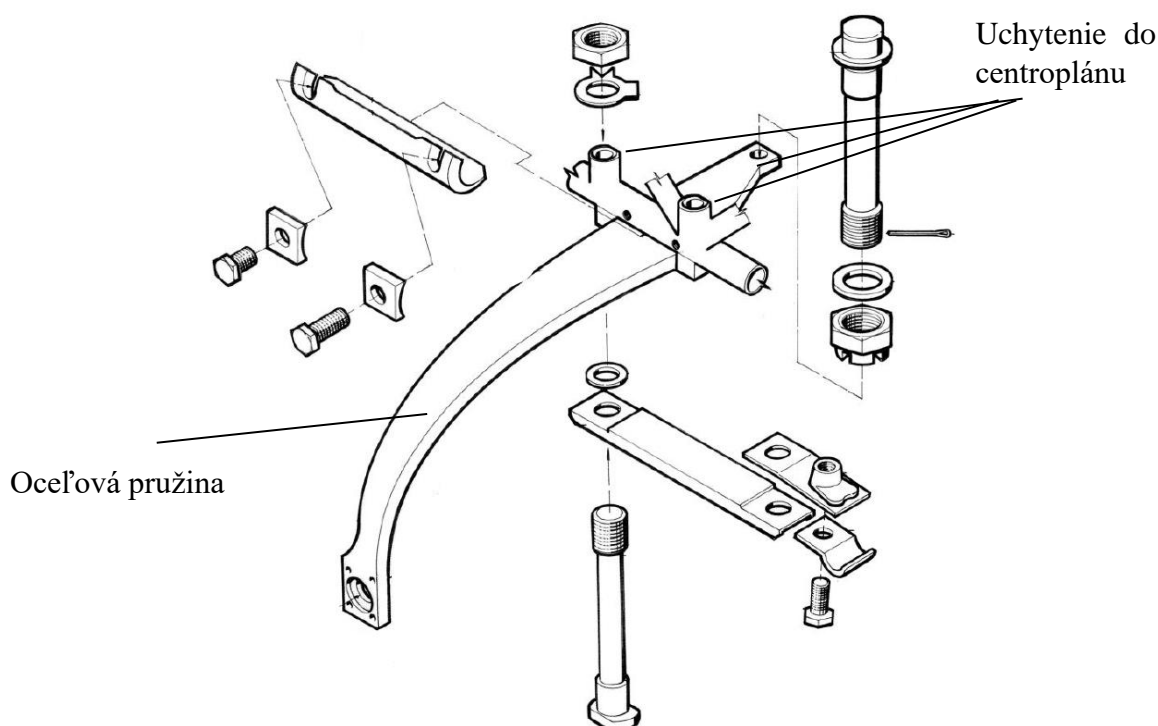
Tlmič podvozku pri použití na Z 143 LSi		
Absorbovaná prevádzková energia tlmičom a kolesom	1650	J
Max prípustná prevádzková sila na kolese	10 000	N
Maximálny zdvih tlmiča	190 ± 1	mm
Počiatočná sila tlmiča	1275 ± 98	N
Druh tlmiacej kvapaliny	AMG 10	
Plniace množstvo kvapaliny	216	cm ³
Plniaci tlak vzduchu (dusík)	$0,4 \pm 0,01$	MPa
Rozmer kolesa	350 x 135	mm
Plniaci tlak v pneumatike pri skúške	0,25	MPa
Tlmič bočného kmitu		
Maximálny zdvih tlmiča	± 40	mm
Objem tlmiča	50	cm ³
Max. osová sila	5000	N
Riadenie		
Tlmič podvozku je možné otočiť v uchytení o	± 38	°

Riadením z pilotnej kabíny je možné otočiť o	± 15	°
Maximálna sila potrebná k natáčaniu podvozku (na ramene riadenia 92,5 mm)	100	N
Celková hmotnosť predného podvozku bez kolesa	$13,70 \pm 5\%$	kg
Celková hmotnosť predného podvozku	$19,46 \pm 5\%$	kg
Tesnosť tlmičov predného podvozku je overená v rozmedzí teplôt	+60 až -40	°C

Životnosť predného podvozku sa predpokladá na 15 000 pristátí a to za predpokladu dvoch generálnych opráv . Prvá generálna oprava po 5 000 + 500 pristátí . Druhá generálna oprava maximálne po 10 000 pristátí od začiatku používania podvozku. [5]

3.2 Hlavný podvozok

Hlavný podvozok je pevný a uchytený na nosník centroplánu . Hlavnú časť podvozku tvoria oceľové pružiny . Ako už bolo spomínané, rozchod hlavného podvozku je 2440 mm . Šľapky brzdy sú umiestnené na pedáloch nožného riadenia , ovládajú samostatne brzdy kolies hlavného podvozku. Kolesá podvozku sú vybavené diskovými brzdami ktoré sú hydraulické s automatickým vymedzovaním vôle . Na nasledujúcom obrázku je znázornené uchytenie ľavej pružiny k centroplánu.

Obr. 11 Uchytenie hlavného podvozku k centroplánu [4]

4. Dôvod návrhu nového predného podvozku

Počiatočný koncept predného podvozku vychádzal zo zástavby na kovovú priehradovú konštrukciu trupu letúnu. Tento typ uchytenia podvozku bol navrhnutý pre letúny Z 242, Z 143 a ďalšie typy. Podvozok a spôsob jeho uchytenia sa od 60tych rokov až do tejto doby vôbec nezmenil. Návrh podvozku z daného hľadiska veľmi dobre plnil svoju úlohu pre cvičný a robustný letún. Z hľadiska výroby, technického prevedenia a celkovej hmotnosti je ale veľmi neefektívny a v dnešnej dobe už zastaralý.

Pre uskutočnenie zástavby predného podvozku na priehradovú konštrukciu trupu musela byť hydro-pneumatická časť (tlmič) uchytená pomocou nadstavby tak zvaným "saxofónom". Z daného dôvodu hmotnosť predného podvozku narástla a výrazne sa skomplikovala výroba tohto komponentu. V podvozku bol následne klasický systém prenosu krútiaceho momentu kolesa nožnicami nahradený systémom guľičiek a drážok. Daná zmena zvýšila hmotnosť podvozku a z dôvodu nutnosti zväčšenia priemeru aj aerodynamickú neefektívnosť.

5. Predné podvozky letúnov v hmotnostnej kategórii Z 143 LSI

Táto kapitola obsahuje súbor lietadiel ktoré sú hmotnostne podobné letúnu Z 143 LSI. Ku každému letúnu je priradený základný popis a následne typ predného podvozku v ktorom sa rozoberá spôsob zástavby do konštrukcie a spôsob tlmenia.

5.1 Diamond DA 40NG

Popis letúnu

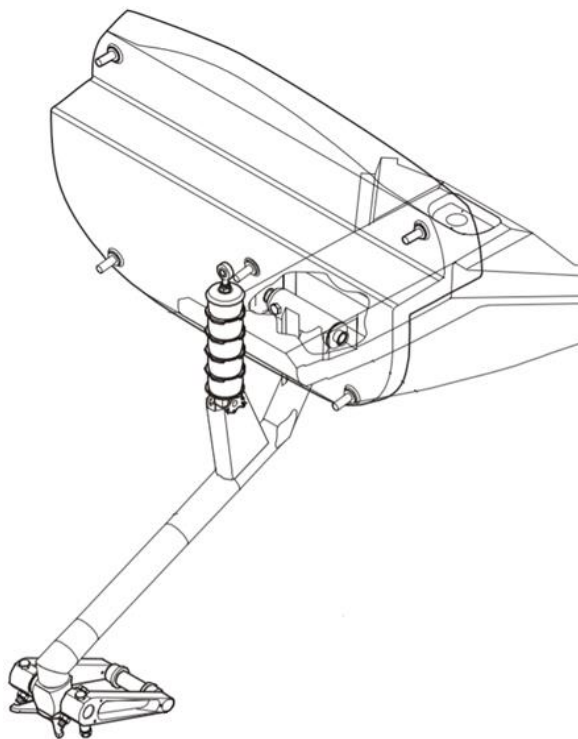
1. Diamond DA 40NG je Rakúsky jednomotorový štvormiestny letún postavený z kompozitných materiálov. Letún má dolnoplošné usporiadanie krídel a chvostové plochy konfigurácie T. Trojbodové pristávacie zariadenie je nezaťahovateľné. Bol postavený v Rakúsku, Kanade a vyvinutý z verzie DA 20. Lietadlo má pri motore Austro Engine AE 300 maximálnu vzletovú hmotnosť 1310 kg.

Obr. 12 Letún DA 40 [7]

Predný podvozok

DA 40 má pevný predný podvozok so smerovým natáčaným kolesom. Nosnú vzperu podvozku tvorí zváraná oceľová trubka. Na zadnom hornom konci vzpery sa nachádza priečna trubka v ktorej sú uložené hlavné radiálne ložiská. Tieto radiálne ložiská umožňujú aby sa podvozok mohol pohybovať hore a dole. Vpredu, pod pripevňovacími ložiskami je zváraná konzola, ktorá drží spodok elastickej pružinovej súpravy. Horný koniec elastickej sústavy je pripevnený k uloženiu motora. Dolný koniec podvozku tvorí zvislý čap pre vidlicu predného kolesa, ktorý umožňuje otáčanie predného kolesa. Zastavenie umožňuje vychýlenie kolesa na $\pm 30^\circ$. Keď je letún na zemi, podvozok tlačí nahor proti uloženiu motora. Keď letún letí, podvozok sa tlačí smerom od motora.

Obr. 13 Pristávacie zariadenie DA 40 [8]

Ložiskové čapy tlačia nahor proti prednému trupu. Radiálne ložiská v trupe udržiavajú vzperu predného podvozku zarovnanú s pozdĺžnou osou symetrie letúnu. Bočné zaťaženie predného kolesa spôsobí jeho vychýlenie. Tuhosť (trenie riadenia) čapu vidlice predného kolesa je možné nastaviť pomocou upevňovacej skrutky vidlice predného kolesa. Tým sa zabráni kmitaniu predného kolesa. [7], [8]

5.2 Vulcanair V1.0

Popis letúnu

Vulcanair V1.0 je jednomotorový štvormiestny hornoplošník vyrábaný v Taliansku. Krídlo je obdĺžnikového pôdorysu so vzperami. Trup je vyrobený z nosníkovej ocelevej konštrukcie. Trojkolový podvozok je pevný (nezaťahovateľný). Maximálna vzletová hmotnosť činí 1155 kg.

Obr. 14 Vulcanair V1.0 [9]

Predný podvozok

Ako je možné si všimnúť z Obr.14 Vulcanair V1.0 disponuje teleskopickým podvozkom ktorý využíva hydraulický tlmič uložený priamo v ose podvozku. Osa kolesa je pevne spojená s piestnicou a koná s ňou translačný pohyb. Pre zamedzenie samovoľného otáčania okolo osi podvozku je podvozok vybavený tzv. nožnicovým mechanizmom. Tento mechanizmus spojuje tlmič podvozku a podvozkovú nohu a zároveň umožňuje posuvný pohyb v smere osi tlmiča.

Obr. 15 Zástavba podvozku Vulcanair V1.0 [9]

Z Obr. 15 si môžeme všimnúť že teleskopický podvozok je zintegrovaný do konštrukcie trupu pomocou zástavby do motorového lôže. Červeným krúžkom sú na obrázku zobrazené uzly uchytenia podvozku. [9]

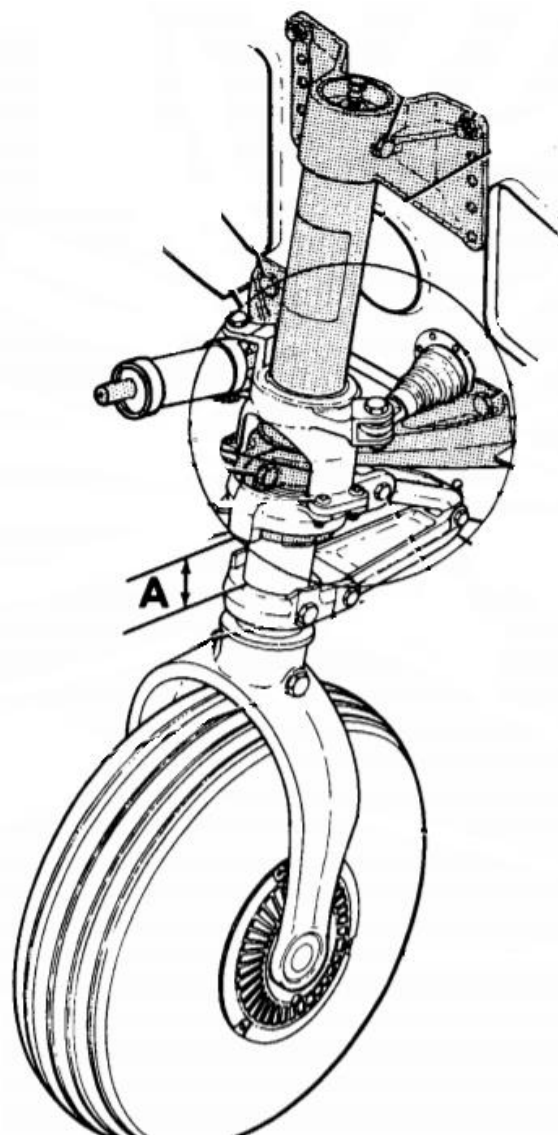
5.3 Cessna 182 skylane

Popis letúnu

Model lietadla 182 skylane pre štyroch cestujúcich je hornoplošného usporiadania. Letún sa skladá z celokovovej nosníkovej a pološkrupinovej konštrukcie. Lietadlo disponuje motorovou jednotkou Lycoming IO-540-AB1A5 o výkone 230 koní. Pri danej konfigurácii má letún maximálnu vzletovú hmotnosť 1406 kg. Podvozok je trojkolový nezaťahovateľný. Jedná sa o jedno z najobľúbenejších a najpredávanejších letúnov z general aviation.

Predný podvozok

Predný podvozok letúnu tvorí teleskopický podvozok ktorý sa skladá z hydro-pneumatického tlmiča na ktorom je pripevnená vidlica. Obdobne ako pri predchádzajúcom letúne je podvozok vybavený nožnicovým mechanizmom. Pre tlmenie vonkajších kmitov má podvozok zabudovaný tzv. shimmy tlmič. Pristávacie zariadenie je riadené pedálmi smerového kormidla až do maximálneho vychýlenia pedálu, ktoré umožňuje vychýlku 30° do oboch strán. Na Obr. 16 si môžeme všimnúť jednotlivé časti podvozku a spôsob zástavby podvozku do prepážky. [10]

Obr. 16 Zástavba predného podvozku Cessna 182 skylane [10]

5.4 VUT 100 Cobra

Popis letúnu

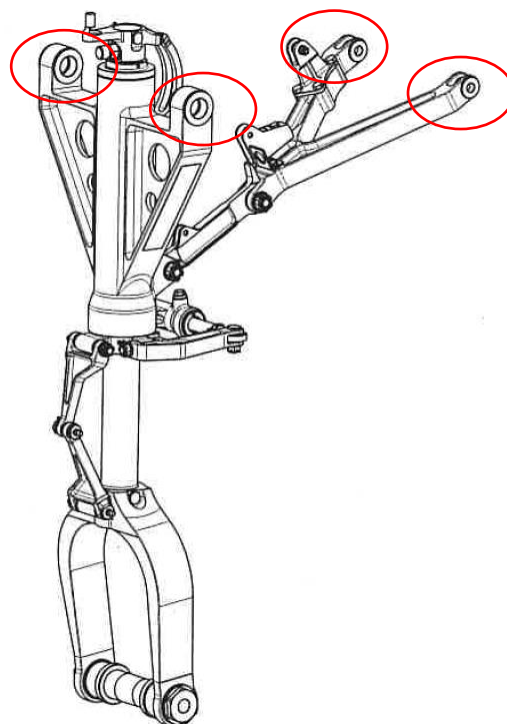
Výrobu lietadla zastrešuje Česká firma Evektor -Aerotechnik. Letún bol vyvíjaný v konzorcií firiem pod vedením Leteckého ústavu a hlavným konštruktérom letúnu bol Prof. Antonín Píštěk. VUT 100 je štvormiestny hybridný letún skladajúci sa z kompozitových a kovových materiálov. Letún disponuje trojkolesovým zaťahovacím podvozkom . Pri pohonnej jednotke Lycoming IP-580-B1A dosahuje maximálnu vzletovú hmotnosť 1450 kg.

Obr. 17 VUT 100 cobra [11]

Predný podvozok

VUT 100 disponuje zaťahovacím teleskopickým podvozkom. Podvozok sa zaťahuje smerom do zadu a skladá sa z nohy a zalamovacej vzpery. Noha sa skladá z dolnej časti z vidlice a piestu na ktorú sa upevňuje koleso a z hornej časti podvozku, ktorá pozostáva z piestnice a hlavy. Podvozok je vybavený pre prenos krútiaceho momentu nožnicovým mechanizmom. Pre tlmenie bočných kmitov je podvozok vybavený shimmy tlmícom. Hmotnosť predného podvozku aj s kolesom činí 15,8 kg. Podvozok sa upevňuje na konštrukciu pomocou hlavy na závesy, ktoré sú súčasťou motorového lože . Na Obr.18 si môžeme všimnúť predný podvozok VUT 100 v ktorom sú červenými krúžkami znázornené jednotlivé body uchytenia. [11],[12]

Obr. 18 Predný podvozok VUT 100 [12]

6. Výber podvozku

V predchádzajúcej kapitole boli popísané predné podvozky letúnov s hmotnosťou príbuznou Z143Lsi . V kapitole č. 5 bolo možné si všimnúť že každý letún mal spôsob tlmenia a zástavby veľmi odlišný. Pri výbere vhodného podvozku boli zvažované aj iné 4 miestne letúny ako napríklad Cirrus SR 20 , Piper archer DX , Tecnam P2010 ,Cessna TTx. Pri výbere podvozku zohráva veľkú rolu možný spôsob zástavby do pôvodných závesových bodov konštrukcie. Následne je veľmi dôležité aby mal nový podvozok veľmi podobné tlmiace charakteristiky ako pôvodný tlmič.

Po konzultácii s vedúcim práce bola **zvolená** varianta zástavby predného podvozku z letúnu **VUT 100 Cobra**. Podvozok má obdobne ako pôvodný návrh, hydro-pneumatický tlmič a z hľadiska zástavby a veľkosti podvozku sa v porovnaní s ostatnými podvozkami ukázal ako najlepšia varianta. Podvozok VUT 100 je sklopný z čoho vyplýva že sa vyskytuje možnosť návrhu sklopného aj pevného podvozku . Z dôvodu použitia nožnicového mechanizmu by sa mala v porovnaní s pôvodným mechanizmom ušetriť hmotnosť a pri menšom priemere piestu znížiť aerodynamický odpor. Pri predbežnom započítaní novej zástavby v ktorej nebude zakomponovaný saxofón by sa mohlo dosiahnuť hmotnostných úspor bez kvantifikácie.

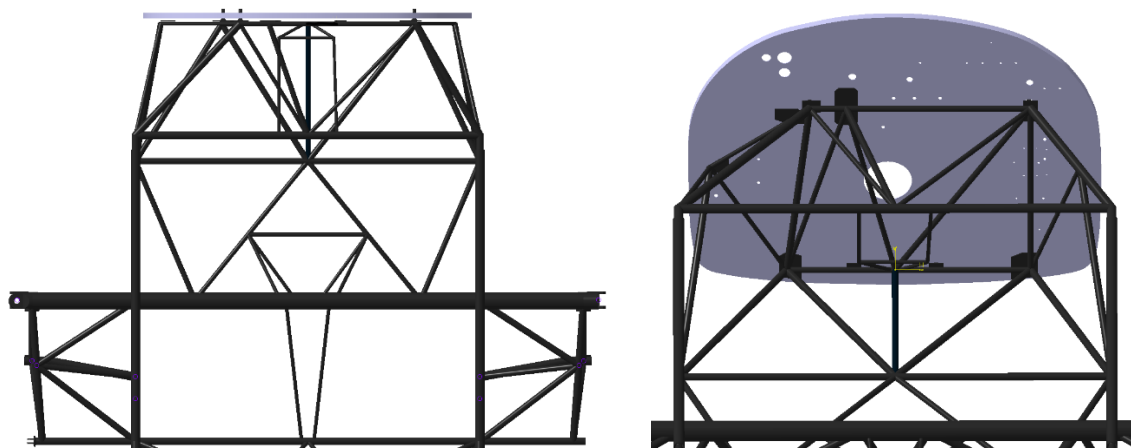
6.1 Pevnostné posúdenie podvozku

Podvozok VUT 100 je navrhnutý pre letún typu VUT 100-131i ktorý má maximálnu vzletovú hmotnosť 1450 kg, keďže Z 143 LSI má max. vzletovú hmotnosť 1350 kg môžeme považovať že tento podvozok je z hľadiska pevnosti vyhovujúci. Podvozok bol pre letún certifikovaný podľa predpisu CS-23.

7. Návrh zástavby predného podvozku

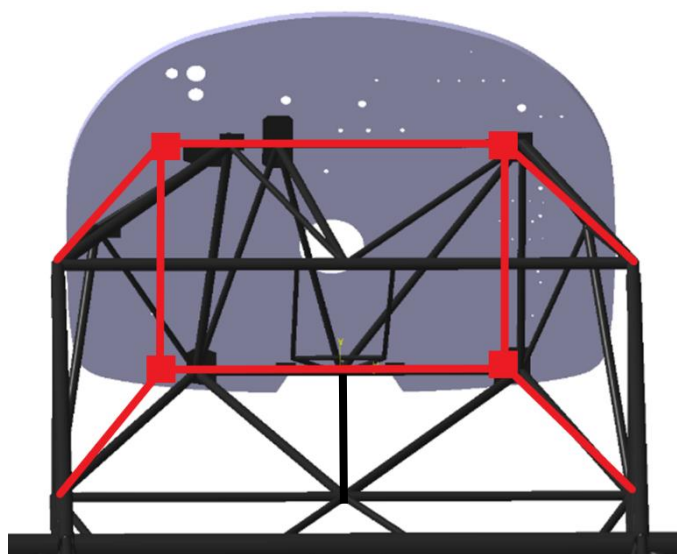
7.1.1 Varianta 1 : Zástavba podvozku VUT 100 do osi symetrie

Pri tejto variante by sa jednalo o zástavbu podvozku VUT 100 do letúnov rady Zlín 40 s návrhom nových závesných bodov na konštrukcii trupu . Jednalo by sa aj o nutnú zmenu v prednej časti priehradovej konštrukcii trupu.

Obr. 19 Priehradová konštrukcia trupu s protipožiarnou prepážkou letúnu Z 143Lsi GENIUS

Ako si môžeme všimnúť z Obr. 19 pôvodné závesové body motorového lôže a predného podvozku nie su symetrické k longitudiálnej ose letúnu. Ako už bolo spomínané v kapitole 3.1 z dôvodu veľkého motora bolo nutné podvozok a polohu motora vyosiť . Pri počítaní s menším motorom TEXTRON Lycoming IO-540-C4D5 ktorý sa po modernizácii používa, by sa závesové body motora a podvozku mohli umiestniť symetricky k longitudiálnej ose letúnu a tým pádom by sa aj podvozok posunul do osi symetrie. Na nasledujúcom Obr. 20 môžeme pre lepšiu predstavu vidieť posuv závesových bodov motora, podvozku ktoré sú označené červenou farbou.

Obr. 20 Posun Závesových bodov motora

Ako **hlavnou výhodou** tejto konfigurácie by bolo súmerne rozloženie hmotnosti z čoho vyplýva symetrické namáhanie jednotlivých častí letúnu a následne pri novej zástavbe predného podvozku aj nižšia hmotnosť a náročnosť výroby.

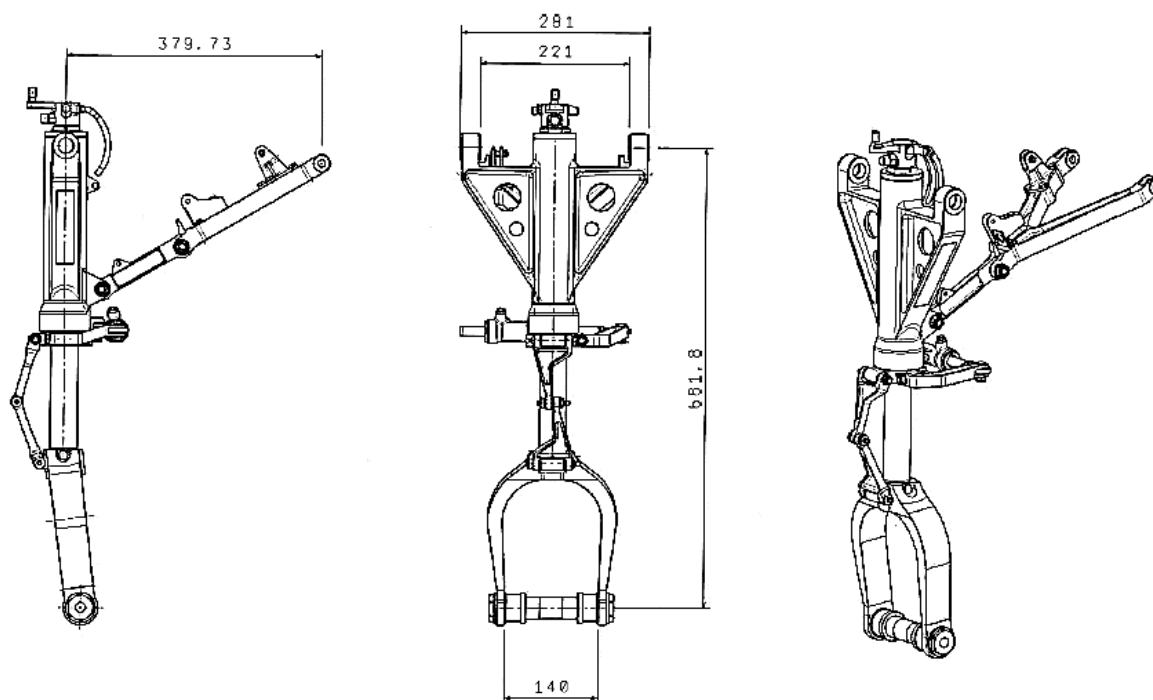
Hlavnou nevýhodou tohoto návrhu je vysoká finančná náročnosť a to z dôvodu nutnosti prerobenia prednej časti priehradovej konštrukcie, návrhu novej zástavby podvozku a motorového lôže. Nutné je následne zahrnúť aj vysokú finančnú čiastku a čas ktorý by bol potrebný na certifikáciu modifikovaných dielov.

7.1.2 Varianta 2 : Uchytenie predného podvozku VUT 100 na motorové lôže

Ako **druhou** variantnou možnosťou modernizácie sa núka uchytenie predného podvozku letúnu VUT 100 na motorové lôže obdobne ako je to riešené na VUT 100 . Pri tomto prípade je možné zvážiť dva návrhy :

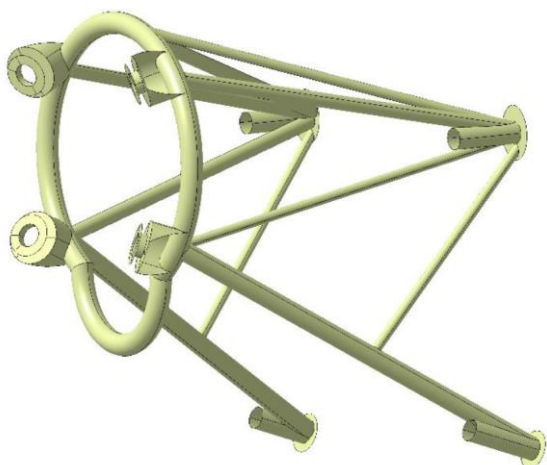
- Zaťahovací podvozok
- Pevný podvozok

Pre obidva návrhy sa musí modifikovať motorové lôže . Návrhom pre zaťahovací podvozok sa už zaoberala iná diplomová práca [13] a preto bude táto možnosť iba znázornená. Na nasledujúcom Obr. 21 je zobrazená základná geometria podvozku VUT 100.

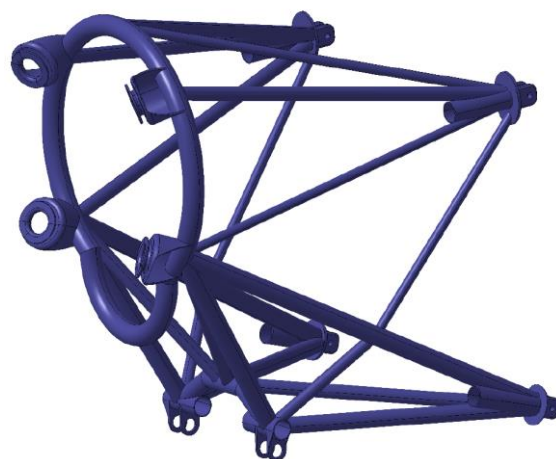

Obr. 21 Geometria podvozku VUT 100 [12]

Na Obr. 22 a 23 je zobrazené pôvodné a modifikované motorové lôže pre zástavbu.

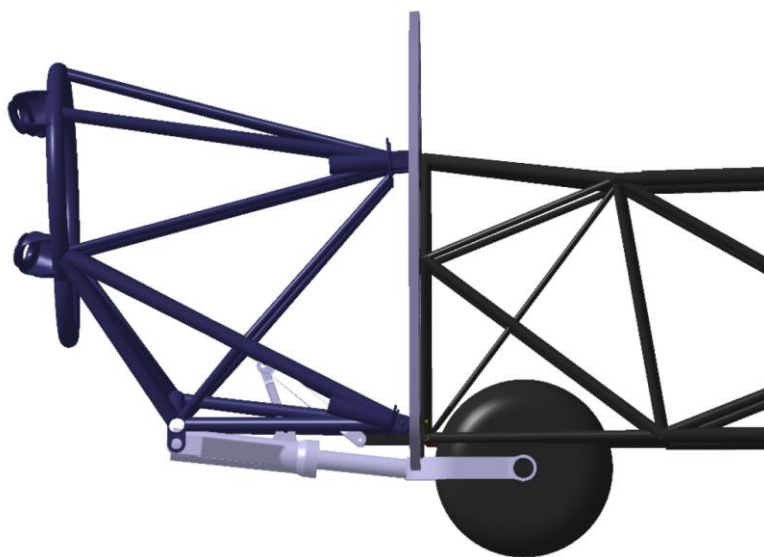

Obr. 22 Aktuálne motorové lôže Z 143 [5]

Obr. 23 Modifikované motorové lôže na podvozok VUT 100 [13]

Daný návrh zaťahovacieho predného podvozku je v porovnaní s predchádzajúcou variantou návrhu oveľa prijateľnejší a to z dôvodu nutnosti menšieho zásahu do pôvodnej konštrukcie letúnu . Pre danú variantu by bolo nutné vytvoriť relatívne malý výrez do protipožiarnej prepážky a následne odstránenie jedného prútu priehradovej konštrukcie. Samozrejme je nutné započítať aj modifikáciu lôže. Na Obr. 24 je znázornenie zatiahnutia podvozku.

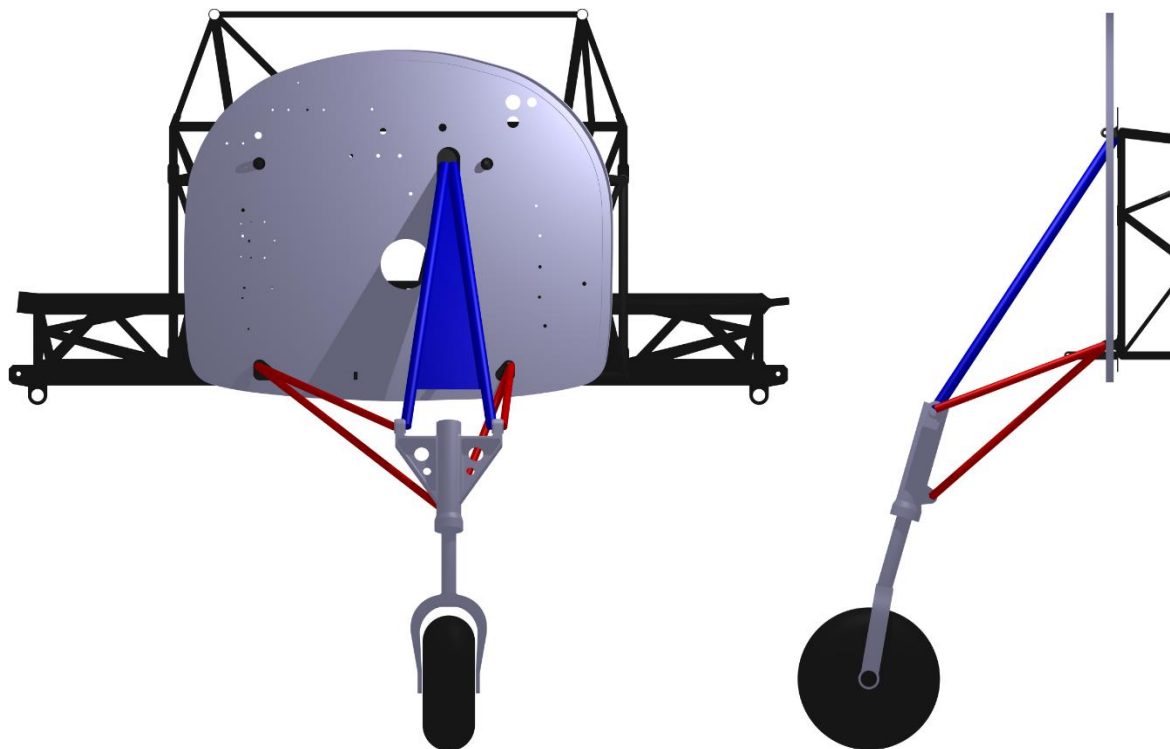
Obr. 24 Ukážka zatiahnutého podvozku VUT 100 na modifikovanom motorovom lôži. [13]

Veľká **výhoda návrhu** zaťahovacieho podvozku je celkové zníženie odporu letúnu z čoho vyplýva zvýšenie cestovnej rýchlosti . Tento návrh má význam len pri komplexnom riešení zaťahovacieho podvozku vrátane hlavného podvozku.

Ako **nevýhodou** tohoto návrhu je obdobne ako v predchádzajúcom, finančná náročnosť a to primárne z dôvodu nutnosti návrhu hlavného zaťahovacieho podvozku ktorý by mohol byť upevnený na konštrukcii rámu so zaťahovaním do trupu alebo ako druhá možnosť upevnenia na konštrukciu rámu so zaťahovaním do krídla. Pre obidve konfigurácie by bol nutný veľký zásah či už do priehradovej konštrukcie centroplánu alebo do krídla.

7.1.3 Varianta 3 : Zástavba podvozku VUT 100 do pôvodných závesových bodov

Ako **tretou** variantou je možnosť zástavby podvozku do pôvodných závesov. Pozícia nového podvozku zostane v porovnaní s pôvodným nezmenená. To znamená že rozvor kolies, uhol podvozku a posun osi podvozku vzhľadom k pozdĺžnej osi letúnu zostane rovnaký. Na nasledujúcom Obr.25 je znázornený spôsob zástavby.

Obr. 25 Zástavba podvozku VUT 100

Pri tomto návrhu sa z podvozku odstráni zalamovacia vzpera a podvozok sa uchyťí na pevno.

Výhodou tohoto návrhu je v porovnaní s predchádzajúcimi finančná nenáročnosť . Keďže sa podvozok upevní do pôvodných závesových bodov nie je nutné modernizovať konštrukciu trupu ani motorové lôže . Z čoho vyplýva že po zrealizovaní tohoto návrhu bude nutné certifikovať iba novú zástavbu podvozku.

7.1.4 Výber zástavby predného podvozku

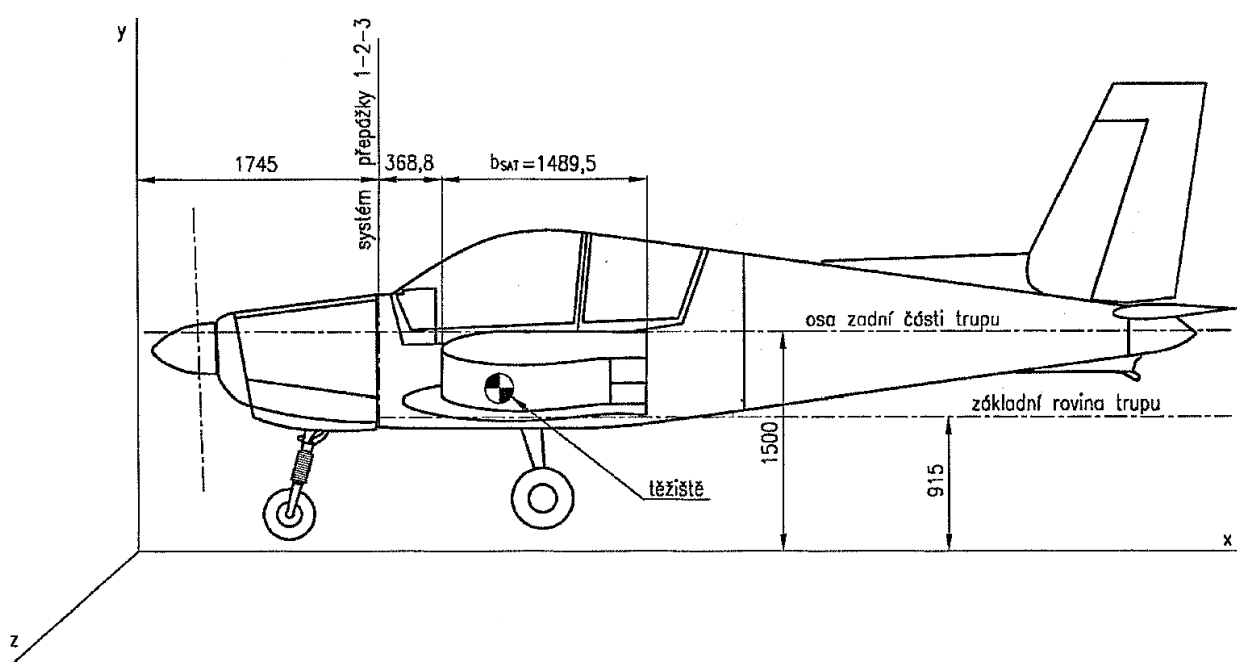
Po zohľadnení všetkých troch možností bola vybratá varianta číslo 3, zástavba podvozku VUT 100 do pôvodných závesových bodov. Táto možnosť sa javí z hľadiska finančného, výrobného a certifikačného hľadiska najlepšie.

8. Hmotový rozbor

Hlavným dôvodom počítania hmotnostného rozboru je v našom prípade nutnosť vedomosti predbežného rozloženia centrží v hmotnostnej obálke pre neskoršie výpočty zaťaženia pristávacieho zariadenia a následného pevnostného výpočtu modelu pomocou metódy konečných prvkov (MKP).

Rozbor vychádza z pôvodného rozboru hmotností a centrží letúnu Z 143 L vypracovaného spoločnosťou Zlín Aircraft z roku 2000 pre preukázanie spôsobilosti letúnu Z 143 L podľa predpisu FAR 23.

Pre výpočet a prehľadnosť bol použitý obdobný súradnicový systém ako v pôvodnom výpočtovom dokumente spoločnosti.

Obr. 26 Súradnicový systém pre výpočet centrží [5]

8.1 Rozbor hmotností

Ako už bolo spomenuté v predchádzajúcej kapitole jeden z hlavných dôvodov použitia podvozku VUT 100 s uchytením do pôvodných závesov je jeho minimálna nutnosť zásahu do ostatných častí letúnu. Z toho dôvodu by táto modernizácia nemala mať markantný vplyv na zmenu centrže a daný výpočet by mal byť relatívne presný a podobný pôvodnej centrži.

Použité dáta (primárne hmotnosti jednotlivých prvkov a ich ťažiská) pochádzajú z interných dokumentov spoločnosti Technometra Radotín, s.r.o [12] a Zlín Aircraft [5].

Tab. 5- Sùhrn hmotností hlavných častí letúnu

SÚHRN SPOLOČNÝCH ČASTÍ						
Porad. č.	Názov	Pôvodná hmot.	Nová hmot.	x _T	y _T	z _T
		[kg]	[kg]	[m]	[m]	[m]
1	Trup	184,966	184,966	3,164	1,263	0
2	Krídlo	128,288	128,288	2,793	1,129	0,031
3	Chvostové plochy	24,185	24,185	7,083	1,875	0
4	Riadenie	18,19	18,19	2,975	1,101	0
5	Pristávacie zariadenie	71,789	69,98	2,430	0,614	0,033
6	Zástavba motora	259,65	259,65	1,067	1,358	0,024
7	Inštalácie	31,32	31,32	2,516	1,274	0
8	Výstroj	102,43	102,43	2,251	1,382	-0,068
9	Náter	22	22	3,748	1,426	0
	Σ	842,818	841,009			
	Výsledné hodnoty ťažiska			2,387	1,251	0,007

V Tab. 5 sa nachádzajú jednotlivé časti letúnu ku ktorým sú priradené pôvodné a nové hmotnosti. Môžeme si všimnúť, že jediná zmena hmotnosti nastala pri pristávacom zariadení a ostatné časti letúnu zostali nedotknuté. Následne sa v tabuľke nachádzajú súradnice ťažiska, ktoré sú priradené a počítané k novým predpokladaným hmotnostiam.

Tab. 6-Sùhrn hmotností pristávacieho zariadenia

Spoločné časti : PRISTÁVACIE ZARIADENIE						
Porad. č.	Názov	Pôvodná hmot.	Nová hmot.	x _T	y _T	z _T
		[kg]	[kg]	[m]	[m]	[m]
1	Hlavný podvozok L	25,115	25,115	2,85	0,595	0,985
2	Hlavný podvozok P	25,115	25,115	2,85	0,595	-0,985
3	Predný podvozok	19,459	17,65	1,245	0,624	0,13
4	Ovládanie bŕzd L	1,05	1,05	2,345	0,97	0,65
5	Ovládanie bŕzd P	1,05	1,05	2,345	0,97	-0,65
	Σ	71,789	69,98			
	Výsledné hodnoty ťažiska	71,789	69,98	2,430	0,614	0,033

V tabuľke pre pristávacie zariadenie bola vzhľadom k pôvodnej hmotnosti podvozku zahrnutá nová hodnota predného pristávacieho zariadenia z VUT 100 o hmotnosti 15,8 kg. Z tejto hmotnosti bola odčítaná hmotnosť 2,35 kg ktorú predstavovala sklápacia časť podvozku. Následne bola pripočítaná predpokladaná hmotnosť zástavby 4,2 kg. Vďaka tomu by sa hmotnosť predného podvozku mala znížiť o 1,809 kg. Keďže poloha nového podvozku je skoro identická s polohou pôvodného podvozku, použijeme pre počiatočný výpočet pôvodné hodnoty ťažiska podvozku.

8.2 Prázdna hmotnosť

Firma Zlín Aircraft dáva možnosť zakúpiť si letún Z Lsi GENIUS a teda ho aj prevádzkovať v dvoch variantách a to v kategórii NORMAL a UTILITY(CVIČNÁ).

Tab. 7 - Hmotnosť pri vzlete a pristáti pre danú kategóriu

Trieda	Maximálna hmotnosť [kg]	
	Vzletová	Pristávacia
NORMAL	1350	1280
UTILITY	1080	1080

Kategória UTILITY sa od kategórie NORMAL odlišuje tým že sú z letúnu odobraté zadné sedadlá s pásmi. Tým pádom sa lietadlo mení zo 4 miestneho na 2 miestny stroj. Vďaka tomu je prázdna hmotnosť tejto kategórie nižšia a so zvýšeným násobkom na 4,4 umožňuje tzv. pozitívnu akrobáciu, nácvik akrobatických prvkov.

Tab. 8 - Prázdna hmotnosť kategória NORMAL

PRÁZDNA HMOTNOSŤ č.1 NORMAL						
Porad. č.	Názov	Pôvodná hmot.	Nová hmot.	x _T	y _T	z _T
		[kg]	[kg]	[m]	[m]	[m]
1	Zadné sedadlá s pásmi	17	17	3,612	1,306	0
2	Súhrn spoločných častí	842,818	841,009	2,387	1,251	0,007
	Σ	859,818	858,009			
	Výsledné hodnoty ťažiska			2,412	1,252	0,006

Prázdna hmotnosť letúnu kategórie NORMAL je v súčte 858,009 kg a ťažisko v smere osi x sa nachádza vo vzdialenosti 2,412 m čo pri prepočítaní na bezrozmerovú polohu voči strednej aerodynamickej tetive vychádza 20,00 %C_{SAT}.

Tab. 9 - Prázdna hmotnosť kategória UTILITY

PRÁZDNA HMOTNOSŤ č.2 UTILITY						
Porad. č.	Názov	Pôvodná hmot.	Nová hmot.	x _T	y _T	z _T
		[kg]	[kg]	[m]	[m]	[m]
1	Bez zadných sedadiel	0	0	0	0	0
2	Súhrn spoločných častí	842,818	841,009	2,387	1,251	0,007
	Σ	842,818	841,009			
	Výsledné hodnoty ťažiska			2,387	1,251	0,007

Prázdna hmotnosť letúnu kategórie UTILITY je v súčte 841,009 kg a ťažisko v smere osi x sa nachádza vo vzdialenosti 2,387 m čo pri prepočítaní na bezrozmerovú polohu voči strednej aerodynamickej tetive vychádza 18,37 % C_{SAT} .

8.3 Výpočet centráže

Výpočet centráže bol uskutočnený pre kategóriu UTILITY a kategóriu NORMAL. Do výpočtu centráže bola zahrnutá hmotnosť pilotov od 60 kg - najnižšia hmotnosť do 100 kg - najvyššia hmotnosť v prípadoch pre posunutie sedadiel úplne dopredu a úplne dozadu. Ďalej bola do výpočtu započítaná hmotnosť batožiny od 10 do 60 kg a premenná hmotnosť paliva v hlavnej nádrži od 28l do 120l. Následne pre kategóriu NORMAL boli do výpočtu ešte zahrnuté prídavné nádrže a pasažieri.

Jednotlivé hmotnosti a ich polohy ťažiska sú vypísané v prílohe A.

8.3.1 Výpočet polohy ťažiska

Výpočet polohy ťažiska je počítaný za pomoci vzorcov :

$$x_T = \frac{\sum m_i \cdot x_i}{\sum m_i} \quad [m] \quad (1)$$

$$x_{T\%SAT} = \frac{x_T - x_{SAT}}{C_{SAT}} \cdot 100 \quad [\%] \quad (2)$$

x_T - poloha ťažiska danej konfigurácie [m]

m_i - hmotnosť daného prvku [kg]

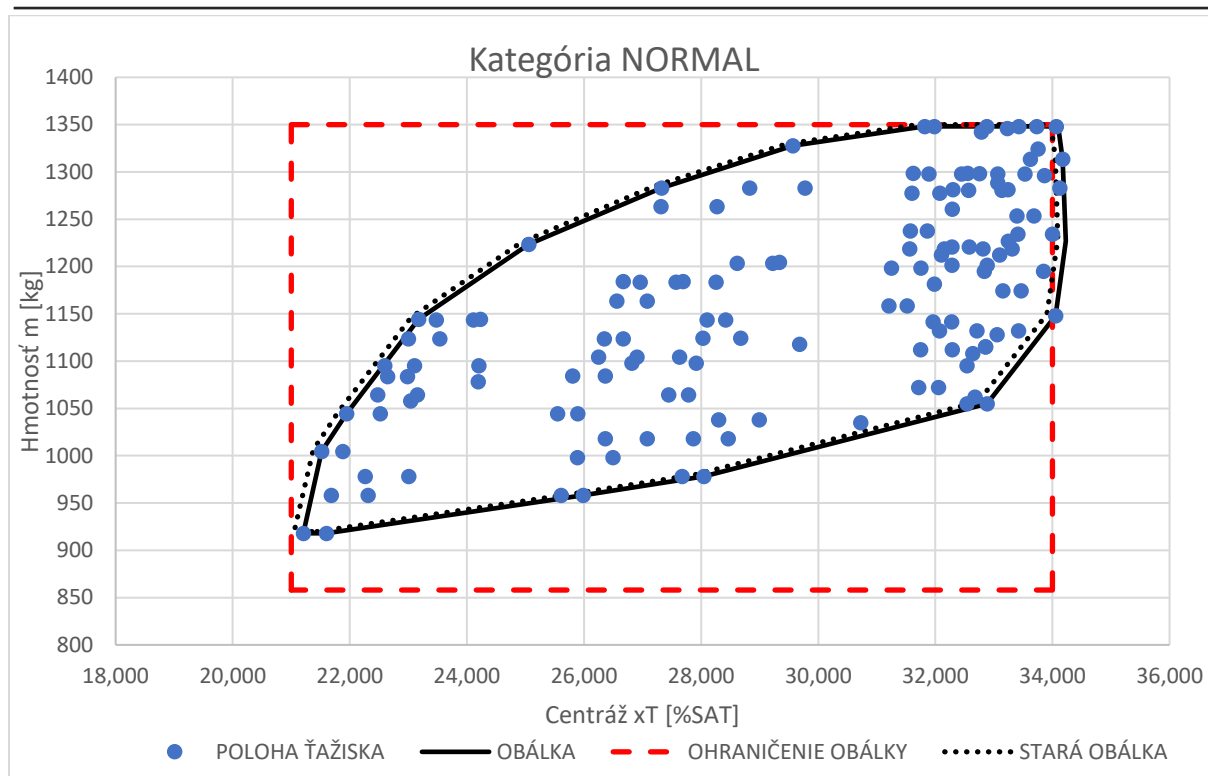
x_i - poloha ťažiska daného prvku [m]

C_{SAT} - stredná aerodynamická tetiva [m]

$x_{T\%SAT}$ - poloha ťažiska voči C_{SAT} [%]

8.3.2 Hmotnostná obálka

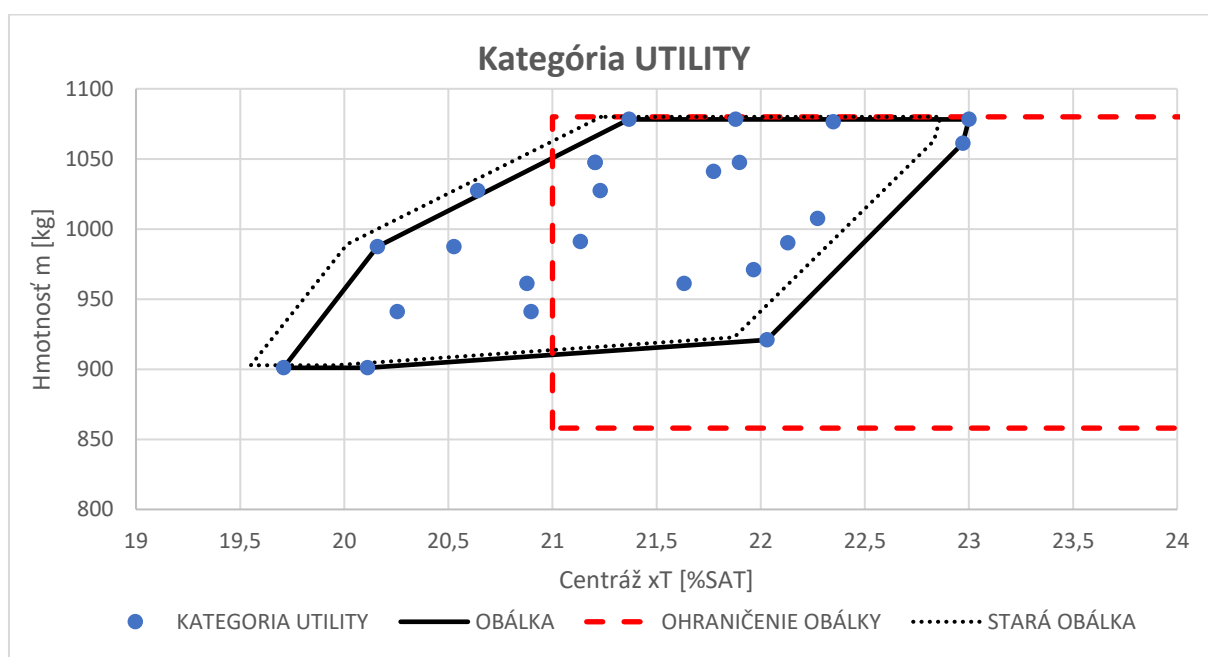
Po vypočítaní všetkých konfigurácií boli jednotlivé polohy centrží vložené do grafu z ktorého nám vznikla tzv. hmotnostná obálka. Hmotnostná obálka bola vypočítaná pre obidve kategórie.

Obr. 27 Hmotnostná obálka kategória NORMAL

Na Obr. 27 je zobrazená obálka ktorá sa skladá zo 155 hmotnostných konfigurácií ktoré sú označené modrými bodkami, jednotlivé konfigurácie sa nachádzajú v prílohe A. Následne čiernou čiarou je vykreslené nové ohraničenie obálky. Pre lepšie porovnanie je do hmotnostného rozboru vykreslená pôvodná obálka ktorá je označená bodkovanou čiarou. Červenou prerušovanou čiarou je vykreslené ohraničenie od 21 do 34 % C_{SAT} ktoré je stanovené z letovej príručky. Z hore je obálka ohraničená maximálnou vzletovou hmotnosťou danej kategórie, čiže 1350 kg a z dola prázdnu hmotnosť letúnu.

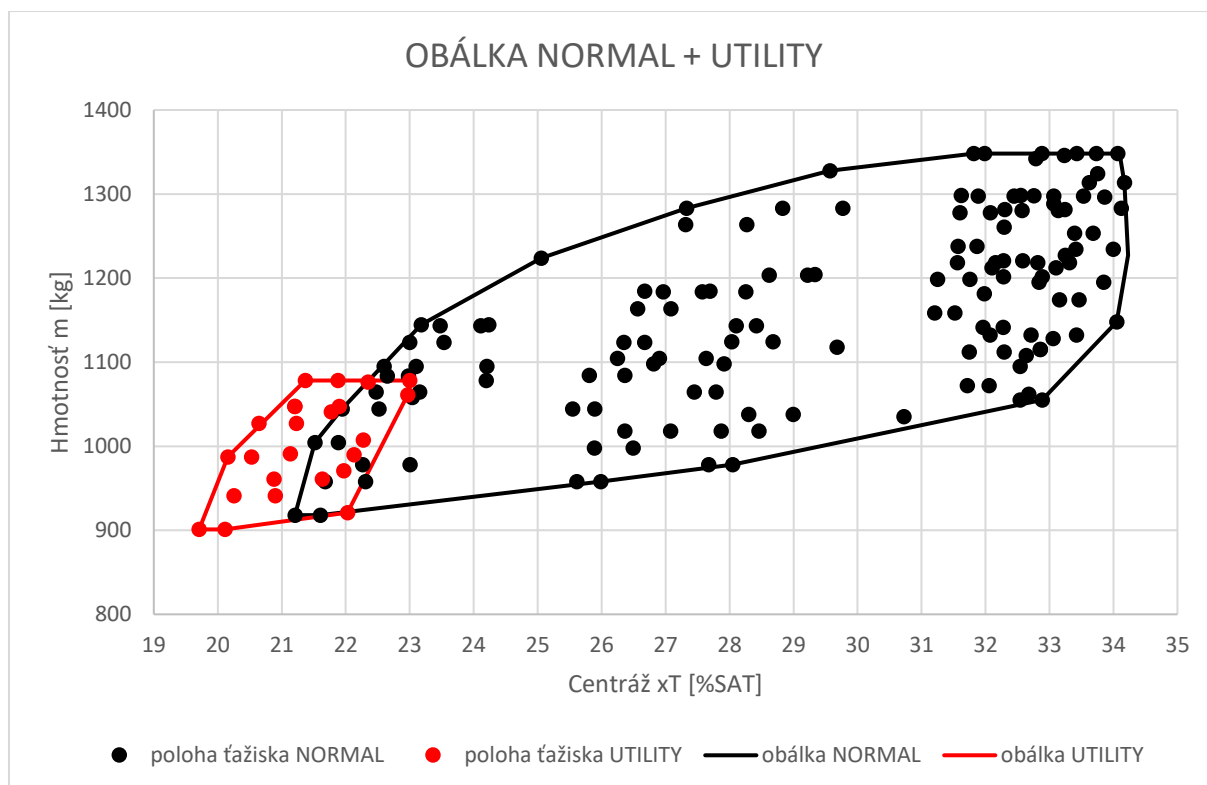
Z vykresleného grafu vyplýva že nová obálka je takmer identická s pôvodnou obálkou letúnu.

Obr. 28 Hmotnostná obálka kategória UTILITY

Pre kategóriu UTILITY bolo vypočítaných 24 kritických hmotnostných konfigurácií. Obdobne ako v kategórii NORMAL sa obálka skoro nezmenila. Z grafu je možné si všimnúť že celá obálka sa posunula približne o $0,2 \% C_{SAT}$ smerom doprava čo môžeme považovať za zanedbateľnú ale zároveň kladnú zmenu. Ďalej z grafu vychádza že niektoré konfigurácie sa nachádzajú pred hranicou povolenej prednej centráže. Konkrétne sa jedná o bod U1 s najväčšou prednou centrážou o hodnote $19,71 \% C_{SAT}$ ktorý platí pre prázdnu hmotnosť letúnu s jedným pilotom o hmotnosti 60 kg ktorý je posunutý na medznú prednú polohu sedadla.

Na nasledujúcom Obr.29 je pre porovnanie znázornená hmotnostná obálka kategórie NORMAL + UTILITY.

Obr. 29 Porovnanie obálky NORMAL a UTILITY

9. Zat'azenia pristavacieho zariadenia

Podstatou výpočtu je určenie zat'azenia pristavacieho zariadenia Zlín Z143 Lsi podľa predpisu CS-23 [14]. Pod pojmom zat'azenie si môžeme predstaviť energiu pri pristávaní, nárazové sily, translačné a rotačné násobky letúnu. Tieto hodnoty nám budú slúžiť ako vstupné dáta pre určenie priebehu zat'azenia a pre určenie veľkostí síl v jednotlivých uzloch zástavby nového predného podvozku. Výpočet pristávacích prípadov je komplexný vrátane hlavného podvozku, ktorý v našom prípade nehrá dôležitú rolu.

9.1 Výber hmotnostných konfigurácií

Pre výpočet pristavacieho zat'azenia je nutné vybrať z hmotnostnej obálky z kapitoly 8.3.2 kritické konfigurácie pri ktorých nastáva najväčšie nárazové zat'azenie podvozku pri pristáti alebo rolovaní na dráhe.

Ako kritické konfigurácie môžeme považovať :

a) Maximálna výpočtová vzletová hmotnosť w_{vzlet}

Predná centráž	$w_{vzlet} = 1348,19 \text{ kg}$	konfigurácia	80N
Zadná centráž	$w_{vzlet} = 1348,19 \text{ kg}$	konfigurácia	92N

b) Maximálna výpočtová pristávacia hmotnosť w_{prist}

Predná centráž	$w_{prist} = 1283,19 \text{ kg}$	konfigurácia	155N
Zadná centráž	$w_{prist} = 1283,19 \text{ kg}$	konfigurácia	148N

c) Stredná výpočtová pristávacia hmotnosť w_{prist}

Predná centráž	$w_{prist} = 1223,61 \text{ kg}$	konfigurácia	83N
Predná centráž	$w_{prist} = 1144,41 \text{ kg}$	konfigurácia	74N

d) Minimálna výpočtová pristávacia hmotnosť w_{prist}

Predná centráž	$w_{prist} = 1078,19 \text{ kg}$	konfigurácia	15U
Predná centráž	$w_{prist} = 991,01 \text{ kg}$	konfigurácia	24U

Ďalšími kritickými konfiguráciami môžeme predpokladať body ktoré majú vysokú hmotnosť a nachádzajú sa v blízkosti ohraničenia obálky letovou príručkou .

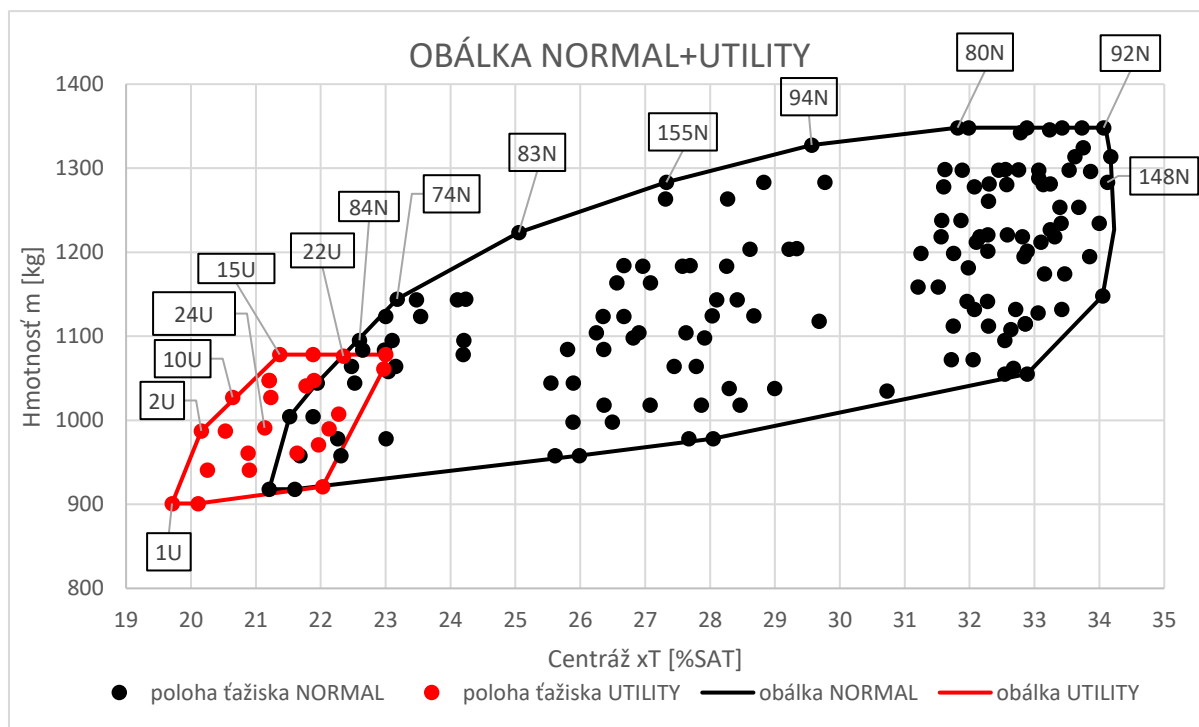
V nasledujúcej tabuľke sú zobrazené kritické konfigurácie a ich poloha ťažiska

Tab. 10 Kritické hmotnostné konfigurácie

Označenie	Popis konfigur.	Hmotnosť [kg]	x _T [m]	x _T [%C _{SAT}]	y _T [m]	z _T [m]
80N	7+9+11+42	1348,191	2,588	31,815	1,309	0,004
92N	8+9+11+30+38	1348,191	2,622	34,097	1,309	0,004
74N	7+11	1144,409	2,459	23,176	1,283	0,005
83N	8+12	1223,609	2,487	25,054	1,288	0,005
148N	18+44+46	1283,191	2,622	34,122	1,311	0,004
155N	7+12+45	1283,191	2,521	27,326	1,297	0,018
15U	11+36	1078,191	2,432	21,367	1,294	0,005
24U	34	991,009	2,429	21,133	1,309	0,006
94N	7+12+13	1327,609	2,554	29,566	1,303	0,004
10U	3+11	1027,409	2,421	20,640	1,263	0,031
2U	1+11	987,409	2,414	20,158	1,254	0,022
1U	1	901,009	2,407	19,708	1,267	0,024
84N	11+36	1095,191	2,450	22,597	1,274	0,005
22U	11+19	1076,459	2,447	22,347	1,273	0,005

Čísla v popise konfigurácie znázorňujú jednotlivé hmotnosti ktoré sú v danej konfigurácii zahrnuté. Napríklad pre označenie 22U znamená popis 11 + 19 že sa jedná o letún so 120 l paliva v hlavnej nádrži a 2 pilotmi o hmotnosti 75kg sediacimi na sedadlách ktoré sú na maximálnej zadnej polohe posunutia. Jednotlivé konfigurácie sú uvedené v prílohe A.

Na nasledujúcom grafe sú zobrazené kritické konfigurácie ktoré môžu nastať pre kategóriu NORMAL a UTILITY.

Obr. 30 kritické konfigurácie pre kategóriu NORMAL + UTILITY

9.1.1 Parametre podvozku pre výpočet pozemného zaťaženia

Pre výpočet boli odčítané deformácie pneumatiky z grafov pracovných charakteristík pneumatiky pre hlavný a predný podvozok. Grafy pracovných charakteristík pneumatiky, geometria podvozku a dáta z dynamických skúšok podvozku, potrebné pre výpočet boli získané z dát spoločnosti Zlín Aircraft [5].

Tab. 11 – Statické stlačenie pneumatiky [5]

	Rozmery [mm]	Tlak [at]	Stlačenie [mm]
Predný podvozok	$\phi 350 \times 135$	2,5	23
Hlavný podvozok	$\phi 420 \times 150$	2,5	34,5

Tab. 12 – Stlačenie tlmiacej sústavy (tlmiču) [5]

	Statické stlačenie [mm]	25% [mm]	100% [mm]
Predný podvozok	51	45	181
Hlavný podvozok	100	62	247

Tab. 13- Vzďialenosť voči súradnicovému systému [5]

		Statické stlačenie [mm]	25% [mm]	100% [mm]
Predný podvozok	x	1135	1137	1172
	y	300	290	427
Hlavný podvozok	x	2870	2870	2870
	y	458	415	600

9.1.2 Stanovenie klesajúcej rýchlosti CS 23.473 (d)

Zvolený prevádzkový násobok zaťaženia zvislými zotrvačnými silami v ťažisku letúnu pre podmienky pozemného zaťaženia nesmie byť menší než násobok ktorý by vznikol pri pristátí rýchlosťou klesania v_y ktorá sa vypočíta :

$$v_y = 4,4 \cdot \sqrt[4]{\frac{W}{S_k}} [ft/s] \quad (3)$$

S_k – plocha krídla 159,05 [ft]

W - hmotnosť letúnu [lb]

Rýchlosť klesania nesmie byť väčšia než 3 m/s a nesmie byť menšia než 2,1 m/s.

Výpočet rýchlostí bol prevedený pre jednotlivé kritické konfigurácie a vyšiel v rozmedzí 2,52-2,79 m/s. Výpočet sa nachádza v prílohe B.

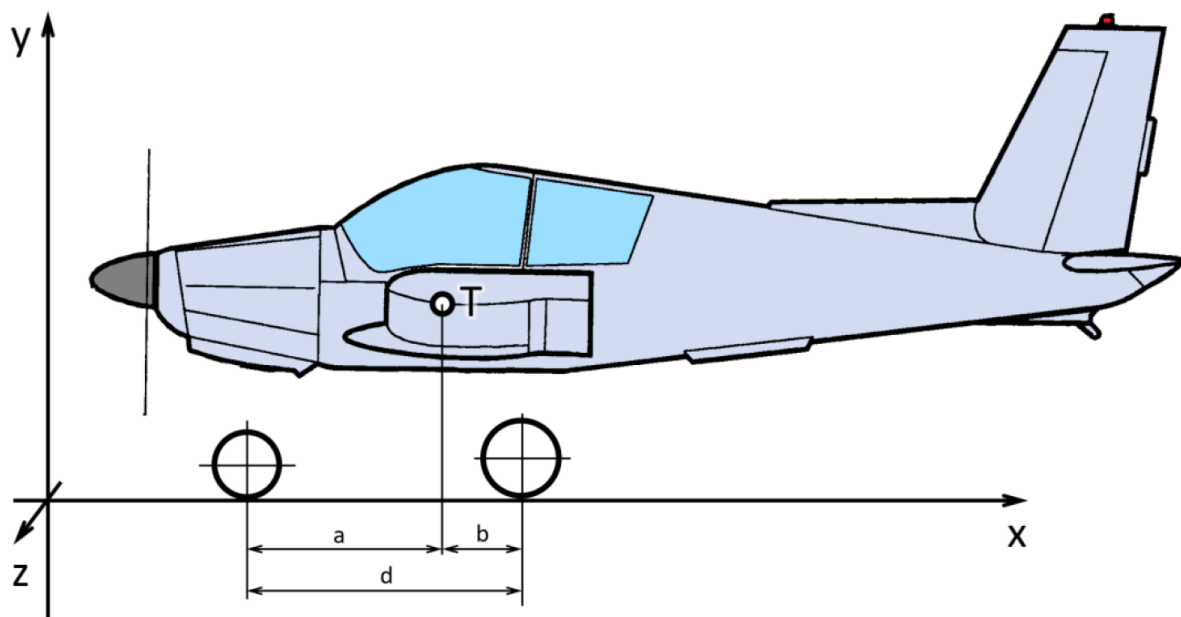
9.2 Prípady zaťaženia

V tejto kapitole budú načrtnuté jednotlivé prípady zaťaženia ktoré môžu nastať počas pristávania . Každý prípad bude mať názorne ukázaný postup výpočtu na základe požiadavky predpisu CS-23 [14]. Prípady zaťaženia sú počítané pre kritické hmotnostné konfigurácie.

Pre výpočet jednotlivých prípadov zaťaženia je použitá rovnaká súradnicová sústava ako pri výpočte centráže letúnu. Kladné smery súradnicového systému sú zobrazené v jednotlivých obrázkoch .

9.2.1 Statické zaťaženie - CS 23.479

Výpočet je prevedený pre hodnoty statického stlačenia predného a hlavného podvozku . Vzďialenosť d na Obr.31 znázorňuje vzďialenosť medzi hlavným a predným podvozkom. Predný podvozok je upevnený pod uhlom 15° z čoho vyplýva že s meniacim sa stlačením tlmiča sa mení aj vzďialenosť d respektíve a . Vzďialenosť b sa mení v závislosti na polohe centráže danej konfigurácie.

Obr. 31 Geometria výpočtu pre výpočet statických reakcií [13]

Sila pôsobiaca na predný podvozok:

$$V_f = W \cdot g \cdot \frac{b}{d} [N] \quad (4)$$

Sila pôsobiaca na hlavný podvozok na jedno koleso :

$$V_r = 0,5 \cdot (W \cdot g - V_f) [N] \quad (5)$$

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.2 Vodorovné pristátie CS 23.479

Požiadavky predpisu CS-23

(a) Pre vodorovné pristátie sa predpokladá, že letún bude mať nasledujúce polohy:

(2) Pre typ s predným podvozkom musia byť uvažované 2 polohy.

(i) Kolesá hlavného a predného podvozku dosadajú na zem súčasne.

(ii) Kolesá hlavného podvozku dosadajú na zem, predné koleso je tesne nad zemou

9.2.3 Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami CS 23.479 (a)(2)(i)

Požiadavky predpisu CS-23

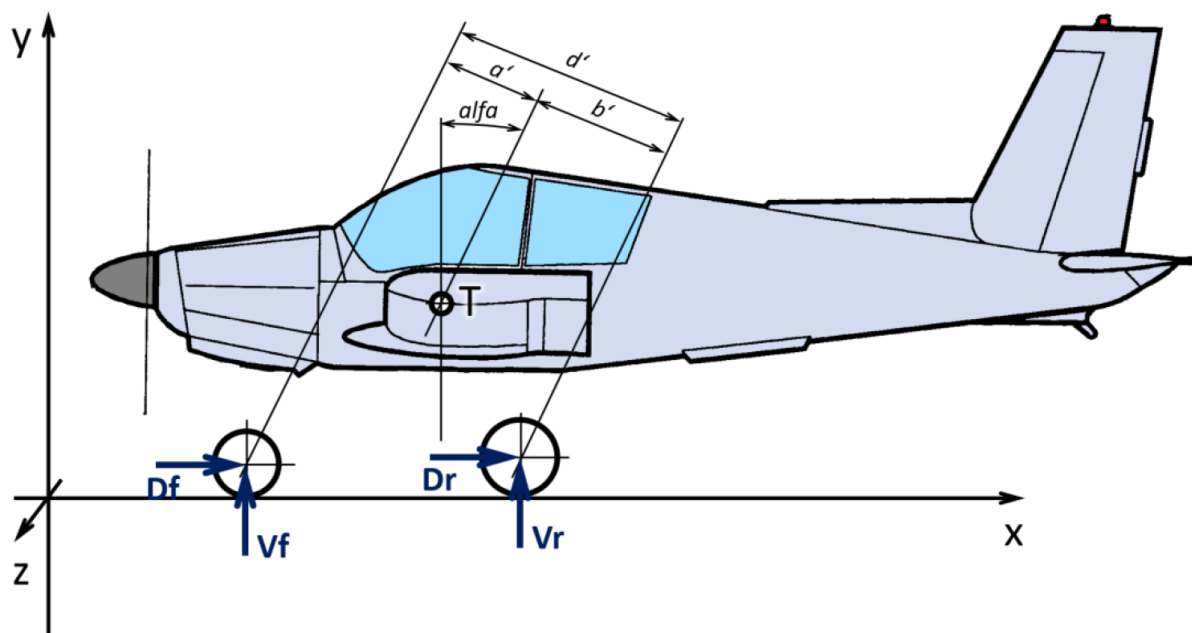
Pre výpočet bolo použité prepérovanie podvozku hlavného a predného na 25% zdvihu. Pneumatiky stlačené staticky.

Pre výpočet uhlu alfa platí :

$$W < 3000 \text{ lbs} \Rightarrow k = 0,25 [-] \quad (6)$$

$$\alpha = \tan^{-1} k = 14^\circ \quad (7)$$

Na Obr.32 je zobrazené vodorovné pristátie so sklonenými reakciami

Obr. 32 Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami [13]

Výpočet vzdialeností a' , b' , d' :

$$d' = d \cdot \cos(\alpha) \quad (8)$$

$$b' = [(y_T - y_{HL}) \cdot \tan(\alpha) + (x_T - x_{HL})] \cdot \cos(\alpha) \quad (9)$$

$$a' = d' - b' \quad (10)$$

y_T - poloha ťažiska letúnu

y_{HL} - súradnica hlavného podvozku

x_T - poloha ťažiska letúnu

x_{HL} - súradnica hlavného podvozku

Výpočet redukovanej hmotnosti pre hlavný a predný podvozok :

$$W_{HL} = \frac{W}{2} \cdot \frac{a'}{d'} \quad (11)$$

$$W_{PR} = W \cdot \frac{b'}{d'} \quad (12)$$

Následne je vypočítaná energia ktorá je nutná utlmiť pneumatikami a tlmičmi. Vypočíta sa ako súčet kinetickej a potenciálnej energie.

Hlavný podvozok, energia na jedno koleso:

$$E_{HL} = \frac{1}{2} \cdot \frac{W_{HL}}{g} \cdot v_y^2 + W_{HL} \cdot h \cdot (1 - L) \quad (13)$$

L – pomer uváženého vztlaku k hmotnosti letúnu = 2/3 podľa paragrafu 23.725(b)

h – stlačenie pneumatiky + zvislá zložka posunu osy kolesa vzhľadom k pádovej hmotnosti
 $h = 0,32$ [m] -

Energia je následne prepočítaná pomocou grafu z dynamickej skúšky hlavného podvozku na silu V ktorá pôsobí na jedno koleso. Graf z dynamickej skúšky sa nachádza v prílohe C.

Prepočet síl do súradnicovej sústavy:

$$V_r = V \cdot \cos (14^\circ) \quad (14)$$

$$D_r = V \cdot \sin (14^\circ) \quad (15)$$

Predný podvozok:

$$E_{PR} = \frac{1}{2} \cdot \frac{W_{PR}}{g} \cdot v_y^2 + W_{PR} \cdot h \cdot (1 - L) \quad (16)$$

$h = 0,227$ [m]

Energia je následne prepočítaná pomocou grafu z dynamickej skúšky predného podvozku na silu V ktorá pôsobí na koleso. Graf z dynamickej skúšky sa nachádza v prílohe C.

Prepočet síl do súradnicovej sústavy:

$$V_f = V \cdot \cos (14^\circ) \quad (17)$$

$$D_f = V \cdot \sin (14^\circ) \quad (18)$$

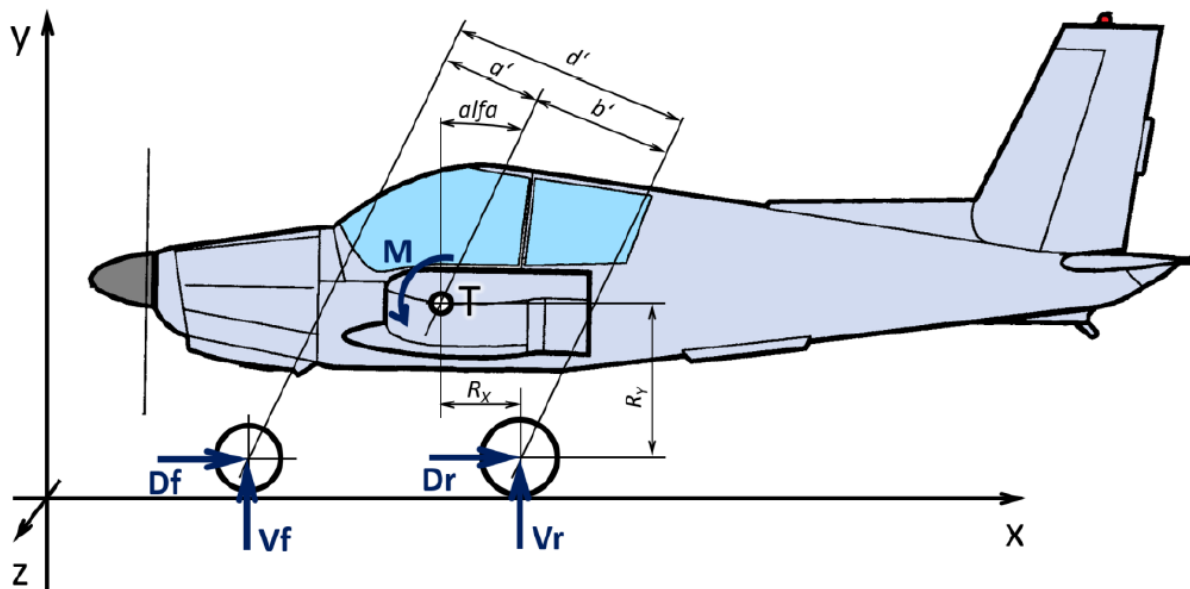
Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.4 Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou CS 23.479 (a)(2)(ii)

Požiadavky predpisu CS-23

Geometria podvozku pri tomto type pristátí odpovedá prípadu 23.479 (a)(2)(i)

Pre výpočet bolo použité prepérovanie hlavného podvozku na 25% zdvihu.

Obr. 33 Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou [13]

Výpočet redukovanej hmotnosti pre hlavný podvozok na jedno koleso :

$$W_{HL} = \frac{W}{2 \left(1 + \frac{b'^2}{i_z^2} \right)} \quad (19)$$

$$i_z^2 = \frac{I_z}{W} \quad (20)$$

i_z - vzdialenosť od osi otáčania [m^2]

I_z - Moment zotrvačnosti [$kg \cdot m^2$]

Hlavný podvozok, energia na jedno koleso:

$$E_{HL} = \frac{1}{2} \cdot \frac{W_{HL}}{g} \cdot v_y^2 + W_{HL} \cdot h \cdot (1 - L) \quad (21)$$

$h = 0,37$ [m]

Energia je následne prepočítaná pomocou grafu z dynamickej skúšky hlavného podvozku na silu V ktorá pôsobí na jedno koleso. Graf z dynamickej skúšky sa nachádza v prílohe C.

Prepočet síl do súradnicovej sústavy:

$$V_r = V \cdot \cos (14^\circ) \quad (22)$$

$$D_r = V \cdot \sin (14^\circ) \quad (23)$$

Predný podvozok:

$$V_f = 0 \quad (24)$$

$$D_f = 0 \quad (25)$$

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.5 Pristátie s veľkým uhlom nábehu CS 23.481

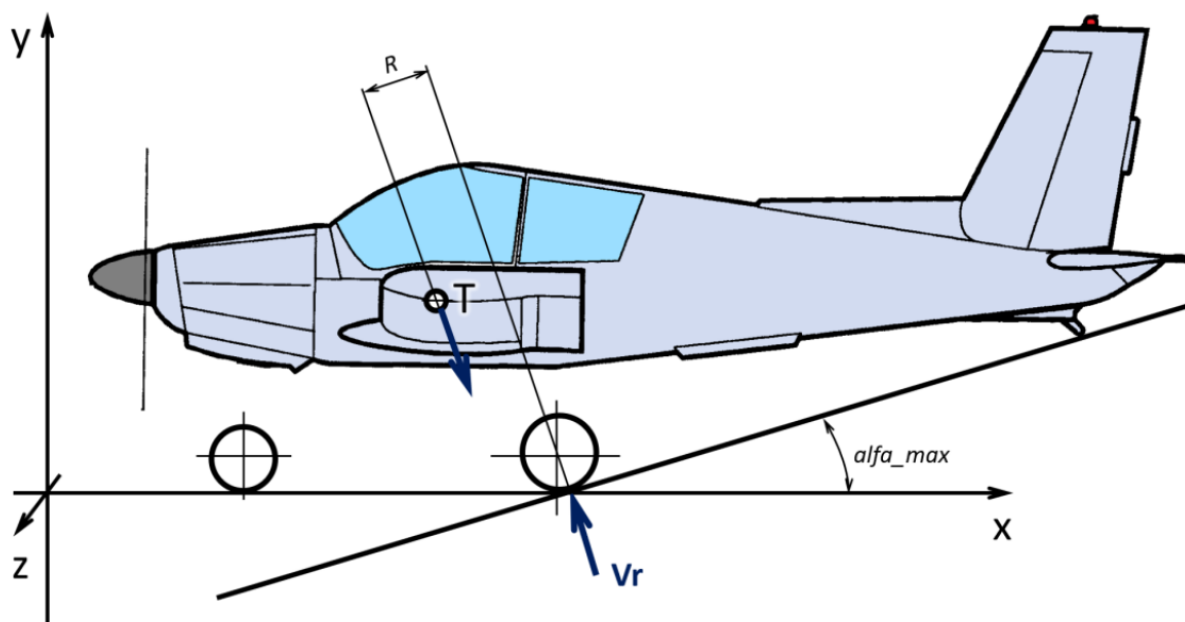
Požiadavky predpisu CS-23

(a) Pre pristátie s veľkým uhlom nábehu sa predpokladá , že letún bude mať nasledujúce polohy:

(2) Typ s predným podvozkom : pádová poloha alebo maximálny uhol dovoľujúci určitú svetlosť ktorejkoľvek časti letúnu od zeme - berie sa menšia hodnota.

(b) Pre letúny so zadným alebo predným podvozkom sa predpokladá, že reakcie od zeme sú zvislé a kolesá boli urýchlené na príslušnú obvodovú rýchlosť pred dosiahnutím maximálneho zvislého zaťaženia.

Kritický uhol nábehu α_{max} pri ktorom sa nachádza chvost tesne nad zemou sa rovná $12,6^\circ$. Na Nasledujúcom Obr.34 je zobrazená schéma pristátia pre tento prípad.

Obr. 34 Schéma pristátia s veľkým uhlom nábehu [13]

Výpočet redukovanej hmotnosti pre hlavný podvozok na jedno koleso :

$$W_{HL} = \frac{W}{2 \left(1 + \frac{R^2}{i_z^2} \right)} \quad (26)$$

$$i_z^2 = \frac{I_z}{W} \quad (27)$$

Výpočet vzdialenosti R je odvodený z Obr.34 :

$$R = [(x_{HL} - x_T) - (y_T - y_{HL}) \tan(\alpha_{max})] \cdot \cos(\alpha_{max}) \quad (28)$$

Hlavný podvozok, energia na jedno koleso:

$$E_{HL} = \frac{1}{2} \cdot \frac{W_{HL}}{g} \cdot v_y^2 + W_{HL} \cdot h \cdot (1 - L) \quad (29)$$

$$h = 0,389 \text{ [m]}$$

Energia je následne prepočítaná pomocou grafu z dynamickej skúšky hlavného podvozku na silu V ktorá pôsobí na jedno koleso. Graf z dynamickej skúšky sa nachádza v prílohe C.

Prepočet síl do súradnicovej sústavy:

$$V_r = V \quad (30)$$

$$D_r = 0 \quad (31)$$

Predný podvozok:

$$V_f = 0 \quad (32)$$

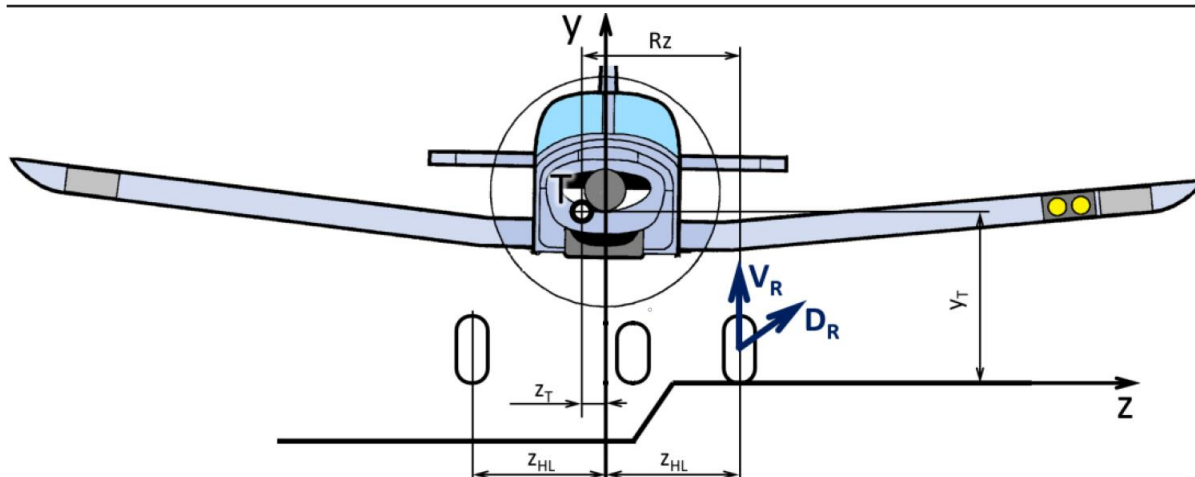
$$D_f = 0 \quad (33)$$

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.6 Pristátie na jedno koleso CS 23.483

Požiadavky predpisu CS-23

Pri pristáti na jedno koleso sa predpokladá, že letún je vo vodorovnej polohe, jedna strana hlavného podvozku je v dotyku so zemou. V tejto polohe musí byť reakcia od zeme rovnaká, ako reakcie získaná na tejto strane podľa CS 23.479 (a)(2)(ii) viď podkapitola 9.2.4.

Obr. 35 Pristátie na jedno koleso [13]

9.2.7 Bočné zaťaženie CS 23.485

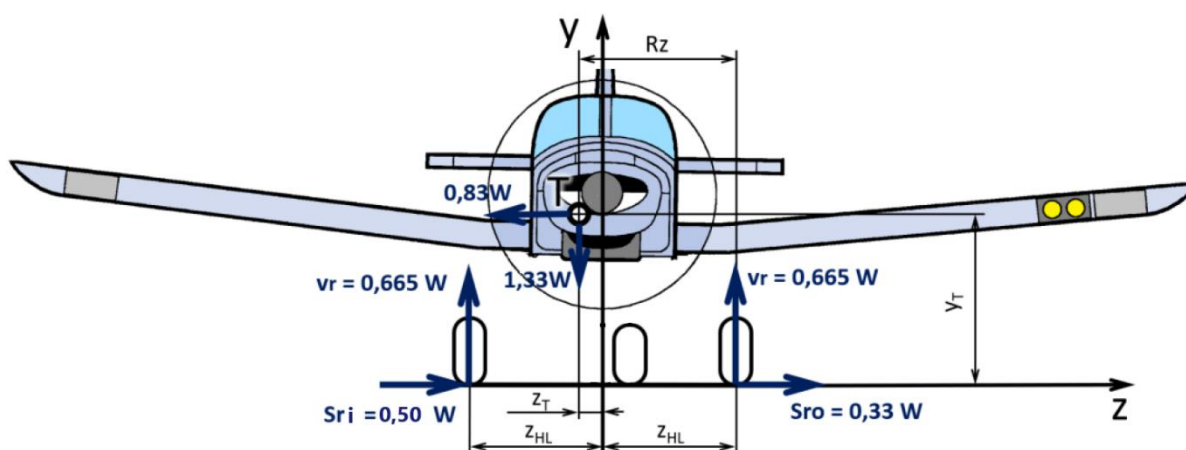
Požiadavky predpisu CS-23

(a) Pre bočné zaťaženie sa predpokladá, že letún je vo vodorovnej polohe a dotýka sa zeme iba hlavným podvozkom. Tlmiče a pneumatiky sú v tomto prípade stlačené staticky.

(b) Prevádzkový násobok zvislého zaťaženia musí byť 1,33 so zvislou reakciou zeme rovnomerne rozdelenou medzi kolesá hlavného podvozku.

(c) Prevádzkový násobok bočných zotrvačných síl musí byť 0,83 z bočných pozemných reakcií rozdelených medzi kolesá hlavného podvozku takto :

- (1) 0,5 (W) pôsobí smerom do vnútra na jednej strane a
- (2) 0,33 (W) pôsobí smerom von na strane druhej.

Obr. 36 Bočné zaťaženie [13]

Výpočet síl pôsobiacich na hlavný podvozok na jedno koleso :

$$V_r = 1,35 \cdot \frac{1}{2} \cdot W \quad (34)$$

$$S_{ri} = 0,5 \cdot W \quad (35)$$

$$S_{ro} = 0,33 \cdot W \quad (36)$$

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

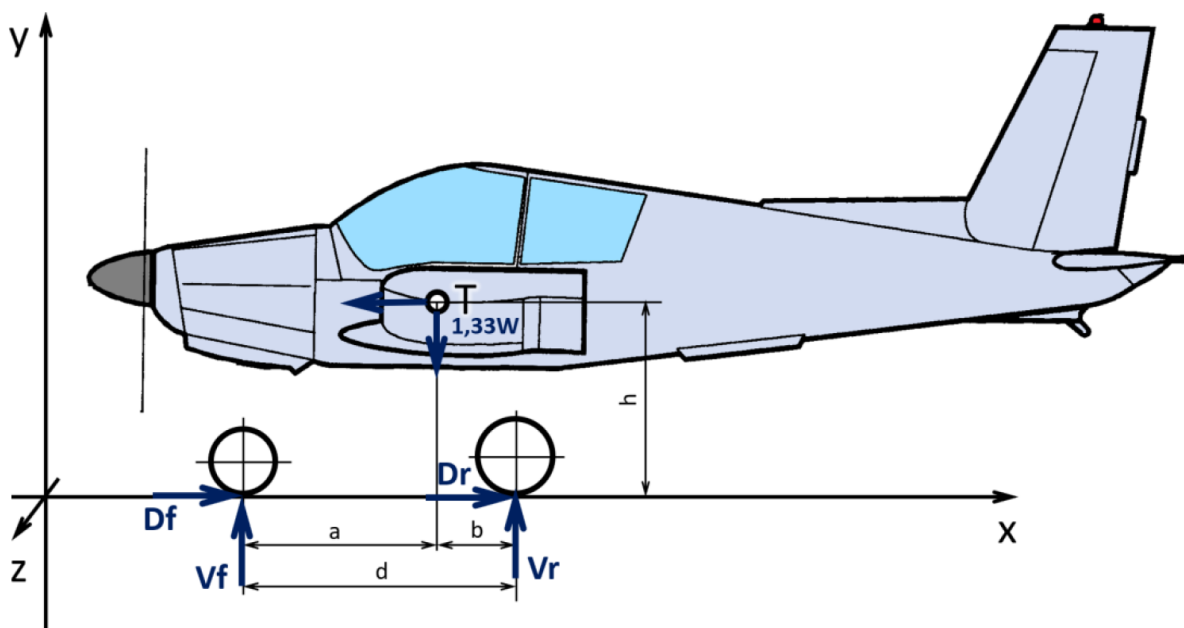
9.2.8 Podmienky brzdenia pri rolovaní CS 23.493

Požiadavky predpisu CS-23

Pre podmienky brzdenia kedy sú pneumatiky a tlmiče stlačené staticky , platia nasledujúce požiadavky :

- (a) Provozný násobok zvislého zaťaženia musí byť 1,33.
- (b) Poloha letúnu a dotyk so zemou musí odpovedať vodorovnému pristátiu CS 23.479
- (c) Odporová reakcia je rovná zvislej reakcii na kolese násobená súčiniteľom trenia 0,8 a musí byť zavedená v bode dotyku so zemou u každého kola ktoré obsahuje brzdy. Odporová reakcia by nemala prekročiť maximálnu hodnotu vyplývajúcu z medzného brzdiaceho momentu.

Poloha letúnu je rovnaká ako v prípade výpočtu statického zaťaženia z kapitoly 9.2.1.

Obr. 37 Sily pôsobiace pre brzdení [13]

Výpočet redukovanej hmotnosti pre jedno koleso na hlavný a predný podvozok :

$$W_{HL} = \frac{W}{2} \cdot \frac{a}{d} \quad (37)$$

$$W_{PR} = W \cdot \frac{b}{d} \quad (38)$$

Zaťaženie hlavného podvozku na jedno koleso :

$$V_r = 1,33 \cdot W_{HL} \quad (39)$$

$$D_r = 0,8 \cdot V_r \quad (40)$$

Keďže predný podvozok z VUT 100 neobsahuje brzdu **zaťaženie predného podvozku** vypočítame :

$$V_f = 1,33 \cdot W_{PR} \quad (41)$$

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.9 Dodatočné podmienky pre predné podvozky CS 23.499

Požiadavky predpisu CS-23

Pri stanovení pozemných zaťažení pre predný podvozok a jeho uchytenie sa predpokladá, že pneumatiky a tlmiče sú stlačené staticky. Ďalej musia byť stanovené nasledujúce podmienky :

(a) Pre zaťaženie smerom dozadu musia byť zložky prevádzkovej sily v ose kola nasledujúce:

(1) Zvislá zložka 2,25 násobok statického zaťaženia na kolese

(2) Odporová zložka 0,8 násobok zvislého zaťaženia

Výpočet síl podľa predpisu:

$$V_f = 2,25 \cdot W_{PR} \quad (42)$$

$$D_f = 0,8 \cdot V_f \quad (43)$$

(b) Pre zaťaženie smerom dopredu musia byť zložky prevádzkovej sily v ose kola nasledujúce:

(1) Zvislá zložka 2,25 násobok statického zaťaženia na kolese

(2) Dopredná zložka 0,4 násobok zvislého zaťaženia

Výpočet síl podľa predpisu:

$$V_f = 2,25 \cdot W_{PR} \quad (44)$$

$$D_f = 0,4 \cdot V_f \quad (45)$$

(c) Pre bočné zaťaženie musia byť zložky prevádzkovej sily pri dotyku so zemou nasledujúce:

(1) Zvislá zložka 2,25 násobok statického zaťaženia na kolese

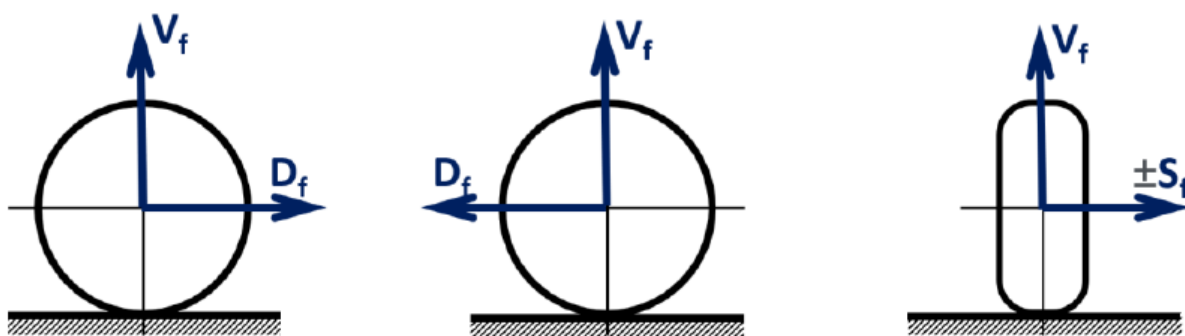
(2) Bočná zložka 0,7 násobok zvislého zaťaženia

Výpočet síl podľa predpisu:

$$V_f = 2,25 \cdot W_{PR} \quad (46)$$

$$S_f = \pm 0,7 \cdot V_f \quad (47)$$

Na nasledujúcom Obr.38 sú znázornené jednotlivé zaťaženia predného podvozku.

Obr. 38 Dodatočné podmienky predného podvozku. Zľava podmienka a, b, c [13]

Hodnoty výpočtu sa nachádzajú v prílohe B.

9.2.10 Zaťaženie pri vlečení CS 23.509

Požiadavky predpisu CS-23

Zaťaženie pri vlečení musia byť použité pri návrhu konštrukcie vlečného zariadenia a tej časti konštrukcie letúnu, na ktorej je vlečné zariadenie bezprostredne uchytené.

(a) Zaťaženie pri vlečení, uvedené v odstavci (d) tohto článku musia byť brané v úvahu oddelene. Toto zaťaženie pôsobí na vlečné zariadenie paralelne so zemou. Mimo to musia byť dodržané nasledujúce podmienky:

- (1) Násobok zvislého zaťaženia +1,0 pôsobí v ťažisku, a
- (2) Tlmiče a pneumatiky sú v polohách odpovedajúcich statickému zaťaženiu.

(b) Pre vlečné body, ktoré nie sú na podvozku, ale sú v blízkosti roviny symetrie lietadla sa uvažujú zložky čelného a bočného zaťaženia z vlečenia stanovené pre pomocný podvozok. Pre vlečné body umiestnené mimo od hlavného podvozku sa uvažujú zložky čelného a bočného zaťaženia z vlečenia stanovené pre hlavný podvozok. Kde nemožno docieľiť stanoveného uhla natáčania, musí byť použitý maximálny dosiahnuteľný uhol.

(c) Zaťaženie pri vlečení letúna stanovené v odseku (d) musia byť uvedené do rovnováhy nasledujúcim spôsobom:

- (1) Proti bočnej zložke zaťaženie z vlečenia na hlavnom podvozku pôsobí bočná sila na statickej dotykovej čiare kolesá, na ktoré pôsobí zaťaženie.
- (2) Proti zaťaženiu z vlečenia na pomocnom podvozku a čelným zložkám zaťaženie z vlečenia na hlavný podvozok pôsobí nasledujúce reakcie:
 - (i) Na nápravu kolesa, na ktorej pôsobí zaťaženie, musí pôsobiť reakcia o maximálnej hodnote zodpovedajúcu reakcii zvislej. Na dosiahnutie rovnováhy musí pôsobiť dostatočná zotrvačnosť hmotnosti letúnu.
 - (ii) Proti zaťaženiu musí pôsobiť zotrvačnosť lietadla.

(d) Predpísané zaťaženia z vlečenia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke, kde W znamená maximálna návrhová hmotnosť letúnu.

Tab. 14 Predpísané zaťaženia z vlečenia

Bod vlečenia	Poloha	Veľkosť zaťaženia	Zaťaženie	
			č.	smer
Hlavný podvozok		0,225 W na jednotku hlavného podvozku	1	Dopredu, rovnobežne s osou čelného odporu
			2	Dopredu, 30° k ose čelného odporu
			3	Dozadu, rovnobežne s osou čelného odporu
			4	Dozadu, 30° k ose čelného odporu
Pomocný podvozok	Otočený dopredu	0,3 W	5	Dopredu
			6	Dozadu
	Otočený dozadu	0,3 W	7	Dopredu
			8	Dozadu
	Otočený 45°odpredu	0,15 W	9	Dopredu v rovine kola
			10	Dozadu v rovine kola
	Otočený 45°odzadu	0,15W	11	Dopredu v rovine kola
			12	Dozadu v rovine kola

Výpočet zaťažujúcich síl pri vlečení :

Pre výpočet zaťaženia je použitá maximálna návrhová hmotnosť letúnu teda konfigurácia 80N, 92N o hmotnosti $W = 1348,19 \text{ kg}$.

č.1 Vlečná sila na hlavný podvozok :

$$D_r = 0,225 \cdot W = 0,225 \cdot 1348,19 = 303,3 \text{ [kp]} \quad (48)$$

č.5 Vlečná sila na predný podvozok (v mieste uchytenia) :

$$D_f = 0,3 \cdot W = 0,3 \cdot 1348,19 = 404,5 \text{ [kp]} \quad (49)$$

Reakcia na kolesách hlavného podvozku :

$$D_r = \frac{D_f}{2} = \frac{404,5}{2} = 202,2 \text{ [kp]} \quad (50)$$

č.9 Vlečná sila na predný podvozok (natočený na 45°):

Osová sila :

$$D_f^{\parallel} = 0,15 \cdot W \cdot \cos(45^\circ) = 0,15 \cdot 1348,19 \cdot \cos(45^\circ) = 143,0 \text{ [kp]} \quad (51)$$

Bočná sila :

$$D_f^{\perp} = D_f^{\parallel} = 143,0 \text{ [kp]} \quad (52)$$

9.3 Záver- súhrn najkritickejších hodnôt

V Tab.16 sa nachádzajú najkritickejšie hodnoty pre jednotlivé prípady zaťaženia podvozku.

Tab. 15 – Súhrn najkritickejších hodnôt pri jednotlivých prípadoch zaťaženia

	Vf	Df	Vr	Dr	S_{ri}	S_{ro}	S_f
	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]
Statické zaťaženie	2668,6	0	5663,8	0	0	0	0
CS 23.479 (a)(2)(i)	12419,8	3096,6	10970,0	2735,1	0	0	0
CS 23.479 (a)(2)(ii)	0	0	11797,7	2941,5	0	0	0
CS 23.481	0	0	12659,0	0	0	0	0
CS 23.485	0	0	8791,1	0	6609,9	4362,5	0
CS 23.493	3549,2	0	7532,9	6026,3	0	0	0
CS 23.499 a	6004,3	4803,5	0	0	0	0	0
CS 23.499 c	6004,3	0	0	0	0	0	4203,0
Max	12419,8	4803,5	12659	6026,3	6609,9	4362,5	4203

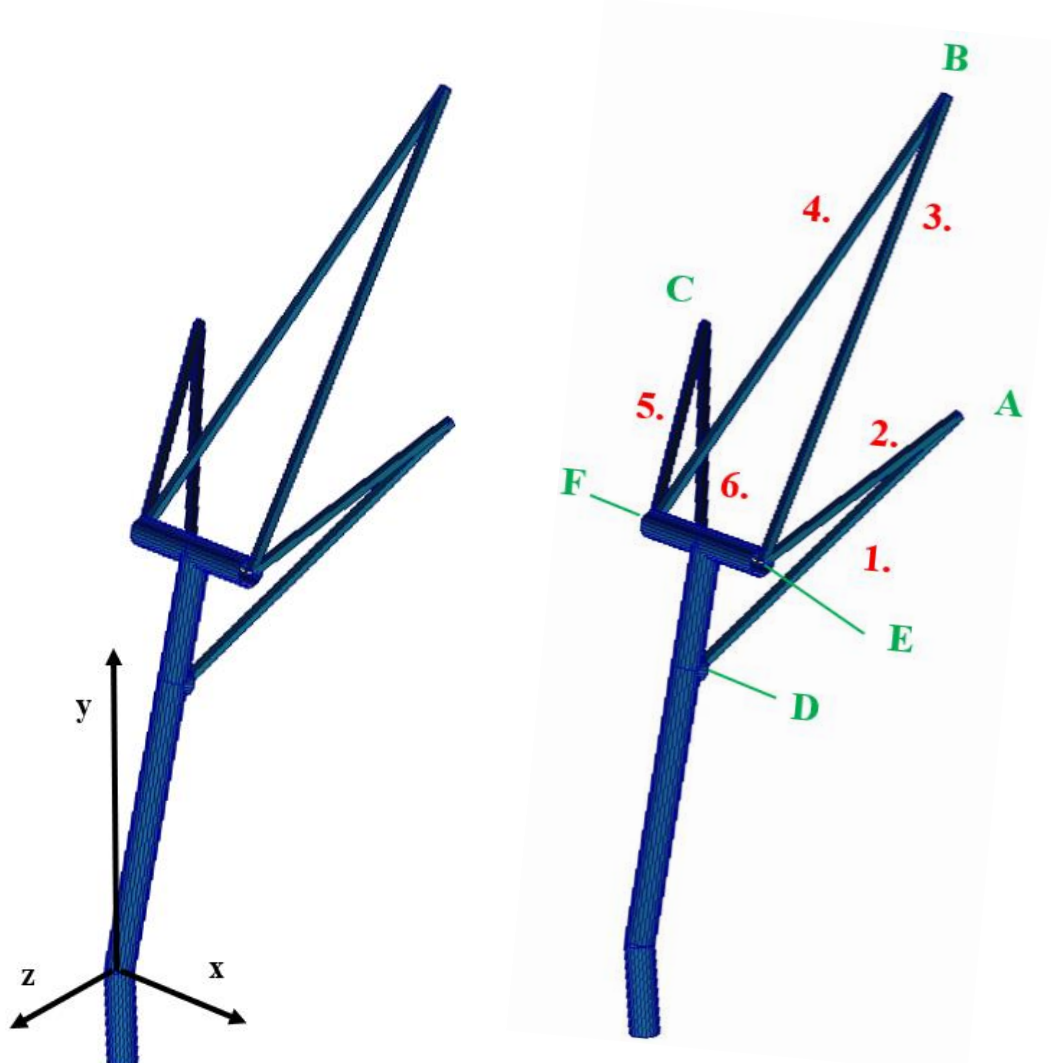
10. Pevnostný výpočet zástavby podvozku

Pre výpočet síl pôsobiacich v jednotlivých uzloch a častiach návrhu podvozku bol použitý program Patran 2019 / MSC Nastran 2019.

10.1 MKP analýza

Na nasledujúcom Obr.39 je znázornený vytvorený model v programe Patran 2019 . Model sa skladá zo šiestich prútov ktoré sa vzájomne spájajú v jednotlivých uzloch. Následne bola do modelu namodelovaná zjednodušená geometria podvozku VUT 100, na ktorú budú zavedené zaťažujúce sily od jednotlivých prípadov zaťaženia.

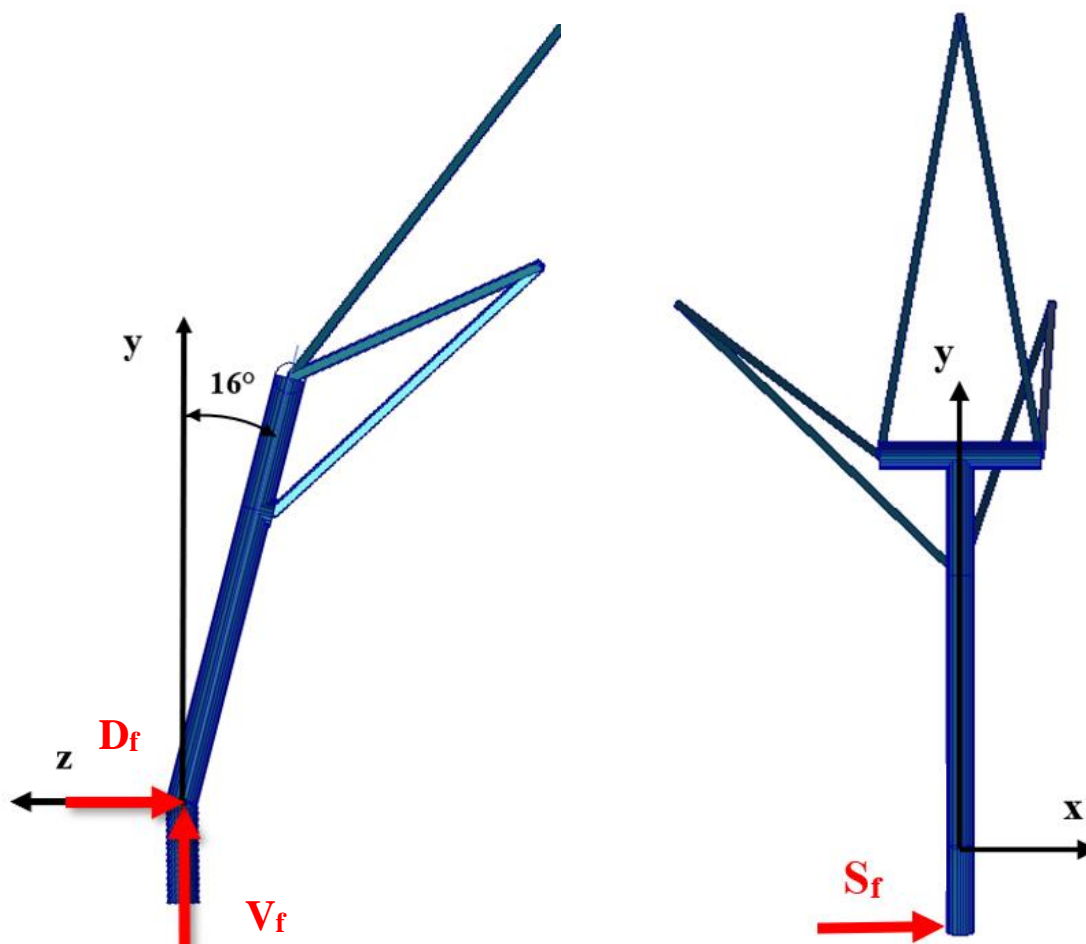
Na Obr.39 vľavo sa nachádza zvolený súradnicový systém v strede osi kola podvozku, vpravo sa nachádza označenie jednotlivých uzlov A-F a prútov 1-6.

Obr. 39 Súradnicový systém modelu, značenie

Pre vytvorenie modelu boli použité pre prvotnú analýzu 1D prvky typu Beam . Daný návrh by mal podávať dostatočne presné výsledky pre prvotnú fázu návrhu v ktorej ide o zistenie jednotlivých síl pôsobiacich v uzloch a prútoch. Poloha podvozku ako už bolo spomínané, sa v porovnaní s pôvodným nemení. Poloha podvozku bola prevzatá z dát spoločnosti Zlín Aircraft [5].

Na nasledujúcom Obr.40 sú znázornené sily pôsobiace pri jednotlivých typoch zaťaženia. Sila V_f , D_f pôsobí v osi pneumatiky predného podvozku. Bočná sila S_f pôsobí vo vzdialenosti 152 mm na osi y, čo odpovedá statickému stlačeniu pneumatiky. Prútom 1-6 sú v uzloch A ,B ,C odobrané všetky translačné stupne voľnosti, zachované sú iba rotačné väzby (guľový čap) .

Obr. 40 Sily pôsobiace na podvozok

Pre kontrolu uzlov modelu bol zo začiatku výpočet prevedený pre jednotkové sily vid' Tab.17

Tab. 16- Sily pôsobiace v uzloch pri jednotkovom zaťažení

	Uzol	A			B			C		
	Sila	F_x	F_y	F_z	F_x	F_y	F_z	F_x	F_y	F_z
Sila	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
V_f	1	0,312	0,759	-0,929	0,0165	-1,99	1,23	-0,329	0,23	-0,301
D_f	-1	-0,952	-2,05	2,06	0,0821	2,8	-1,73	0,87	-0,752	0,674
S_f	1	-0,409	-0,874	0,869	0,477	0	0	-1,07	0,874	-0,869
S_f	-1	0,409	0,874	-0,869	-0,477	0	0	1,07	-0,874	0,869

	Uzol	D			E			F		
	Sila	F _x	F _y	F _z	F _x	F _y	F _z	F _x	F _y	F _z
Sila	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
V _f	1	0	-0,635	-0,795	0	-0,183	0,398	0	-0,183	0,398
D _f	-1	0	-0,978	3,29	0	0,489	-1,15	0	0,489	-1,15
S _f	1	-4,77	0	0	1,88	0,678	0,0919	1,88	-0,678	-0,0919
S _f	-1	4,77	0	0	-1,88	-0,678	-0,0919	-1,88	0,678	0,0919

Po vykonaní kontroly boli z programu MSC Nastran zistené hodnoty prevádzkového zaťaženia prútov pri jednotlivých prípadoch zaťaženia vid' Tab.18 . Pri namáhaní prútov na tlak sa pred hodnotou nachádza znamienko [-], pri namáhaní na ťah znamienko [+].

Tab. 17 - Prevádzkové sily pôsobiace v prútoch

Typy zaťaženia	Prúty								
	V _f	D _f	S _f	1	2	3	4	5	6
	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]
Statické zaťaženie	2668,6	0	0	3015,5	322,9	-3282,4	-3042,2	272,2	1072,8
CS 23.479 (a)(2)(i)	12419,8	-3096,6	0	2886,6	3370,0	-10848,2	-8244,1	2836,8	-643,1
CS 23.479 (a)(2)(ii)	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.481	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.485	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.493	3549,2	0	0	4010,6	429,5	-4365,5	-4046,1	362,0	1426,8
CS 23.499 a	6004,3	-4803,5	0	-10507,7	3623,0	-516,3	2329,8	3047,8	-6328,6
CS 23.499 c	6004,3	0	4203	270,2	1895,0	-13185,4	-1044,8	-900,6	10735,7
CS 23.499 c	6004,3	0	-4203	13299,5	-441,9	-1585,1	-12645,0	2125,5	-5908,2

Sivou farbou v Tab.18 sú označené najvyššie hodnoty pri namáhaní na tlak pre jednotlivé prúty.

V zostavnom modeli v programe catia V5 boli následne odmerané dĺžky jednotlivých prútov vid' Tab.19 .

Tab. 18 – Dĺžka prútov

Prúty	[-]	1	2	3	4	5	6
Dĺžka	[mm]	590,2	427,3	814,3	814,3	554,1	752,6

10.2 Dimenzovanie prútov podvozku

Pre návrh dimenzií prútov bolo počítané s početným zaťažením. Početné zaťaženie je stanovené z prevádzkového zaťaženia ktoré je vynásobené súčiniteľom bezpečnosti f_{po} ktoré nadobúda hodnotu **1,5**.

Tab. 19 – Početné Sily pôsobiace v prútoch

Typy zaťaženia	Prúty								
	V _f [N]	D _f [N]	S _f [N]	1 [N]	2 [N]	3 [N]	4 [N]	5 [N]	6 [N]
Statické zaťaženie	4002,9	0,0	0,0	4523,3	484,4	-4923,6	-4563,3	408,3	1609,2
CS 23.479 (a)(2)(i)	18629,7	-4644,9	0,0	4329,9	5055,0	-16272,3	-12366,2	4255,2	-964,7
CS 23.479 (a)(2)(ii)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.481	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.485	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.493	5323,8	0,0	0,0	6015,9	644,3	-6548,3	-6069,2	543,0	2140,2
CS 23.499 a	9006,5	-7205,3	0,0	-15761,6	5434,5	-774,5	3494,7	4571,7	-9492,9
CS 23.499 c	9006,5	0,0	6304,5	405,3	2842,5	-19778,1	-1567,2	-1350,9	16103,6
CS 23.499 c	9006,5	0,0	-6304,5	19949,3	-662,9	-2377,7	-18967,5	3188,3	-8862,3

Z Tab.20 boli vybraté z pomedzi všetkých prípadov zaťaženia najväčšie ťahové (modrá farba) a tlakové (sivá farba) sily ktoré pôsobia v jednotlivých prútoch pre početné zaťaženie.

10.2.1 Stabilita prútov – Eulerova metóda

Po zistení najväčších síl, ktoré nám v jednotlivých prútoch pôsobia bolo možné prejsť k samotnému dimenzovaniu trubiek. Dimenzovanie prebiehalo pomocou Eulerovej metódy [15]

Vzťah pre Eulerovu metódu namáhania na vzper :

$$F_{krit} = \frac{\pi^2 \cdot E \cdot J}{l^2} \quad (53)$$

F_{krit} – kritická sila [N]

E – modul pružnosti [MPa]

J – kvadratický moment [mm²]

l – vzperná dĺžka, je rovná dĺžke sínusovej polovlny ohybovej čiary po vybočení [mm]

Výpočet kvadratického momentu J :

$$J = \frac{\pi \cdot D^4}{64} \cdot \left[1 - \left(\frac{d}{D} \right)^4 \right] \quad (54)$$

D – vonkajší priemer trubky [mm]

d – vnútorný priemer trubky [mm]

Ako materiálom pre prúty 1-6 boli zvolené presné oceľové bezšvové rúry pre letecký priemysel z ocele akosti 15 130 (L-CM3.9) ktorý má nasledujúce mechanické charakteristiky:

$$R_m = 590 \text{ MPa}$$

$$R_{p0.2} = 440 \text{ MPa}$$

$$E = 220 \text{ GPa}$$

$$\gamma = 7,85 \text{ g/cm}^3$$

Súčiniteľ bezpečnosti v tlaku :

$$j_{tlak} = \frac{F_{krit}}{F_{tlak}} \quad (55)$$

j_{tlak} – súčiniteľ bezpečnosti v tlaku [-]

F_{tlak} – najvyššia tlaková sila pôsobiaca v danom prúte [N]

Súčiniteľ bezpečnosti v ťahu :

$$j_{tah} = \frac{R_m \cdot S}{F_{tah}} \quad (56)$$

j_{tah} - súčiniteľ bezpečnosti v ťahu [-]

F_{tah} - najvyššia ťahová sila pôsobiaca v danom prúte [N]

S- plocha prierezu [mm²]

V nasledujúcej Tab.21 je prevedený návrh veľkého a malého priemeru jednotlivých trubiek s výpočtom súčiniteľa bezpečnosti. Pre výpočet bolo brané početné zaťaženie.

Tab. 20 – Návrh veľkého a malého priemeru trubiek 1-6

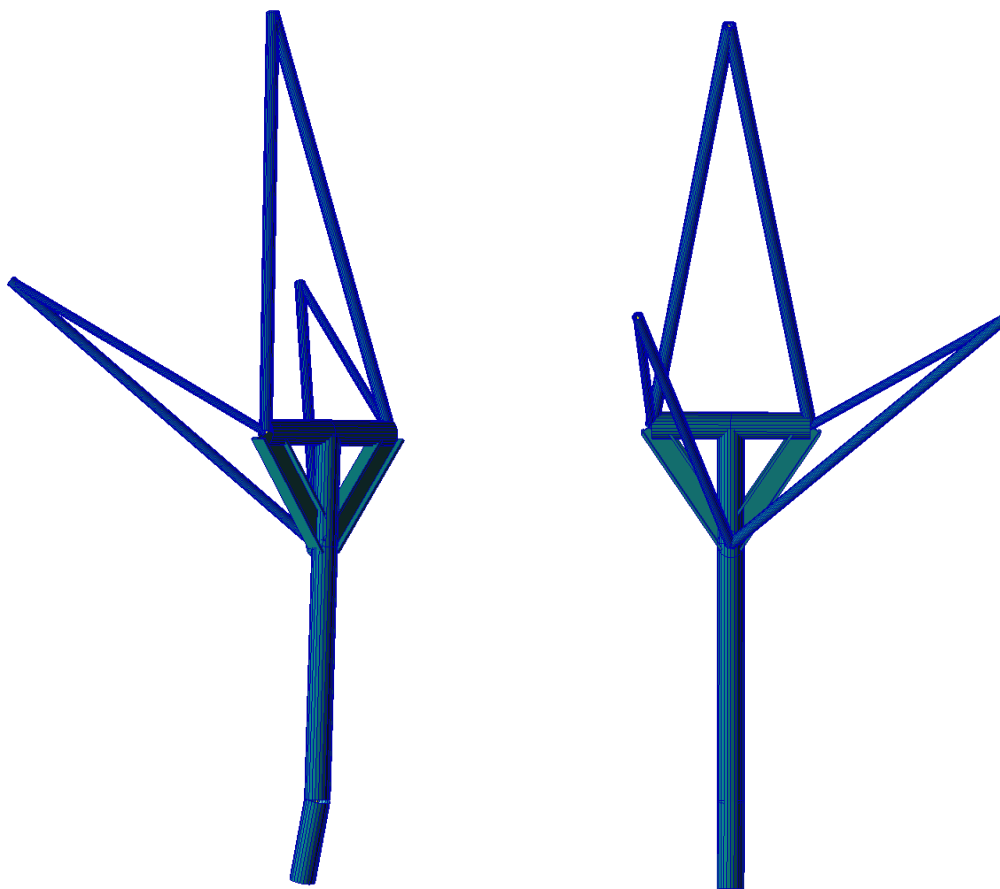
Prúty	F_{tah}	F_{tlak}	D	t	d	J	S	l	F_{krit}	J_{tlak}	J_{tah}
	[N]	[N]	[mm]	[mm]	[mm]	[mm ⁴]	[mm ²]	[mm]	[N]	[-]	[-]
1	19949,3	-15761,6	20	1,5	17	3754,0	87,2	590,2	23399,0	-1,48	2,58
2	5434,5	-662,9	16	1,5	13	1815,0	68,3	427,3	21582,2	-32,56	7,42
3	0	-19778,1	24	2	20	8431,8	138,2	814,3	27608,8	-1,40	∞
4	3494,7	-18967,5	24	2	20	8431,8	138,2	814,3	27608,8	-1,46	23,34
5	4571,7	-1350,9	16	1,5	13	1815,0	68,3	554,1	12834,7	-9,50	8,82
6	16103,6	-9492,9	20	1,5	17	3754,0	87,2	752,6	14390,2	-1,52	3,19

Tab. 21- Predpokladaná hmotnosť trubiek

Prúty	[-]	1	2	3	4	5	6	Celková hmotnosť
Hmotnosť	[kg]	0,404	0,229	0,884	0,884	0,297	0,515	3,212

10.3 Deformácia podvozku

Po návrhu trubiek bol MKP model v Patrane aktualizovaný. podvozok z VUT 100 bol namodelovaný tak, aby sa jeho tuhosť čo najviac približovala pôvodnému podvozku.

Obr. 41 Model na výpočet deformácie

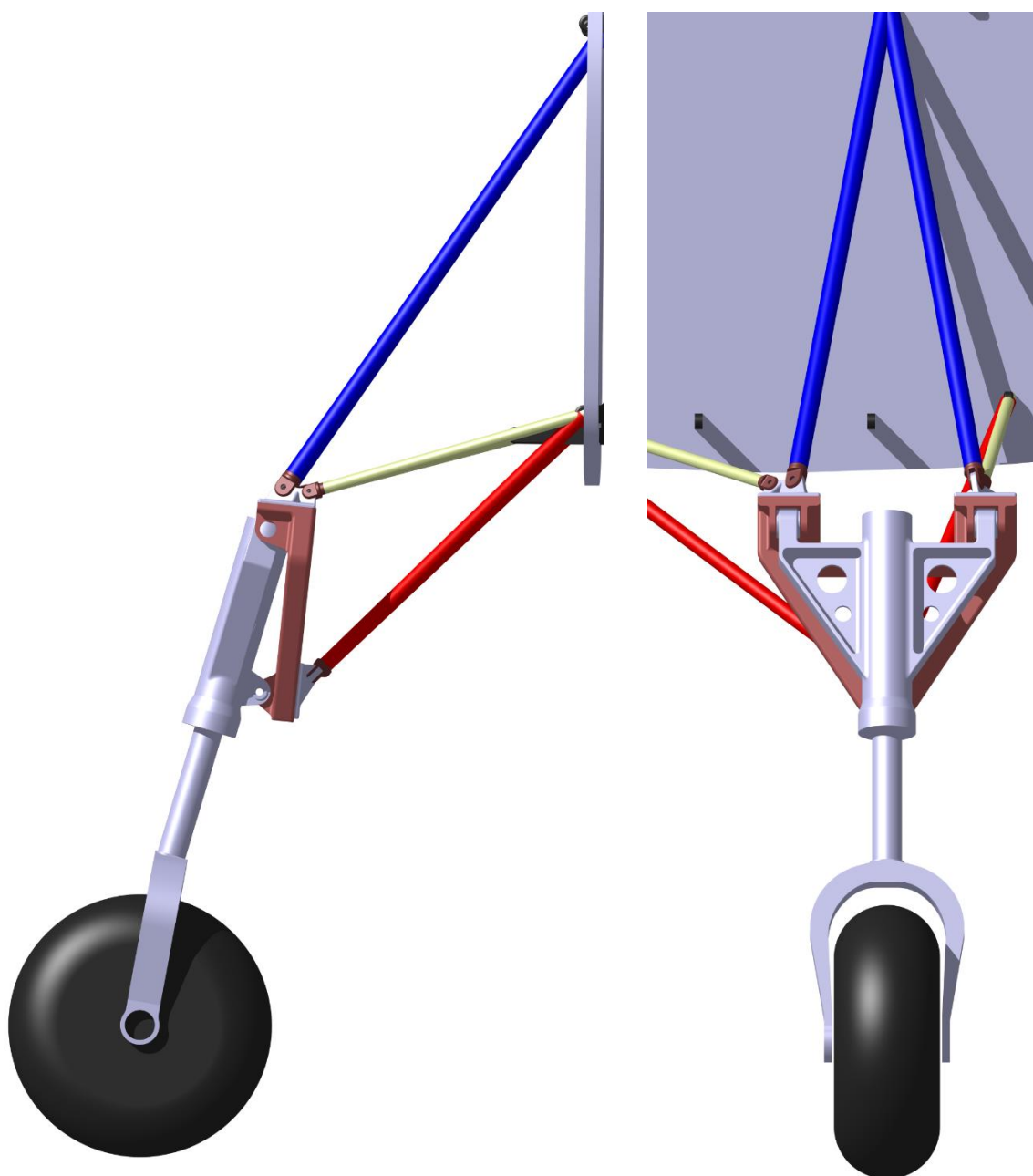
V nasledujúcej Tab.22 je zobrazený posuv bodu v stredovej osi pneumatiky vzhľadom k súradnicovému systému zadanému v kapitole 10. Výpočet bol prevedený pre prevádzkové zaťaženie.

Tab. 22 – Deformácia bodu v stredovej osi podvozku pri prevádzkovom zaťažení

	Vf	Df	Sf	x	y	z
	[N]	[N]	[N]	[mm]	[mm]	[mm]
Statické zaťaženie	2668,6	0	0	-0,0518	0,495	1,24
CS 23.479 (a)(2)(i)	12419,8	3096,6	0	-0,0966	0,867	1,39
CS 23.479 (a)(2)(ii)	0	0	0	0	0	0
CS 23.481	0	0	0	0	0	0
CS 23.485	0	0	0	0	0	0
CS 23.493	3549,2	0	0	-0,0689	0,658	1,65
CS 23.499 a	6004,3	4803,5	0	0,108	-1,11	-4,00
CS 23.499 c	6004,3	0	4203	6,15	1,01	2,54
CS 23.499 c	6004,3	0	-4203	-6,38	1,21	3,03

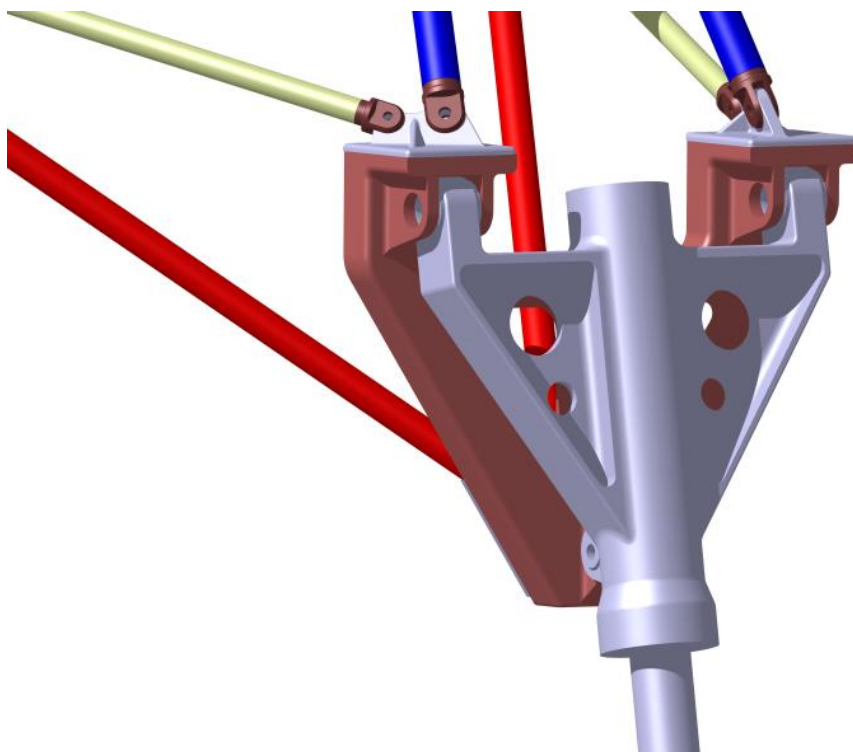
11. Návrh podvozkového lôže

Pre prenos zaťaženia medzi podvozkom a prútmi bolo navrhnuté podvozkové lôže. Vďaka tomuto návrhu sa výrazne zjednoduší montáž, demontáž podvozku a zlepšia sa prevádzkové charakteristiky. Pre lepšiu predstavu sa na Obr.42 nachádza bočný a predný pohľad na zástavbu podvozku. Podvozkové lôže je zobrazené hnedou farbou.

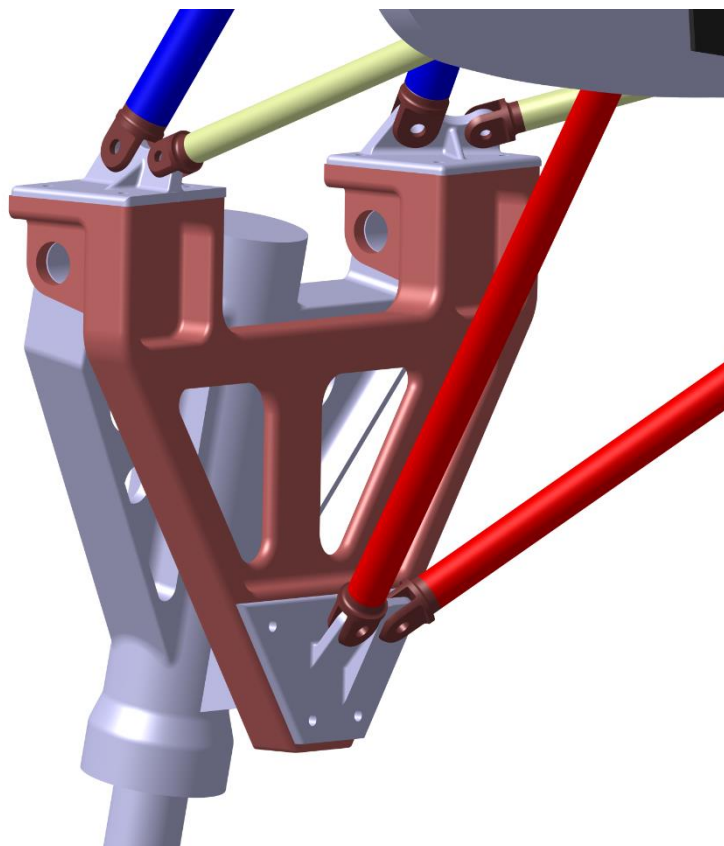

Obr. 42 – Zástavba podvozku bočný pohľad, predný pohľad

Ako hlavným materiálom podvozkového lôže je zvolený dural Z 424201.61 s medzou pevnosti $R_m = 390$ MPa. Ako je vidno z Obr.43 podvozok sa uchyťí do lôže pomocou 3 čapov.

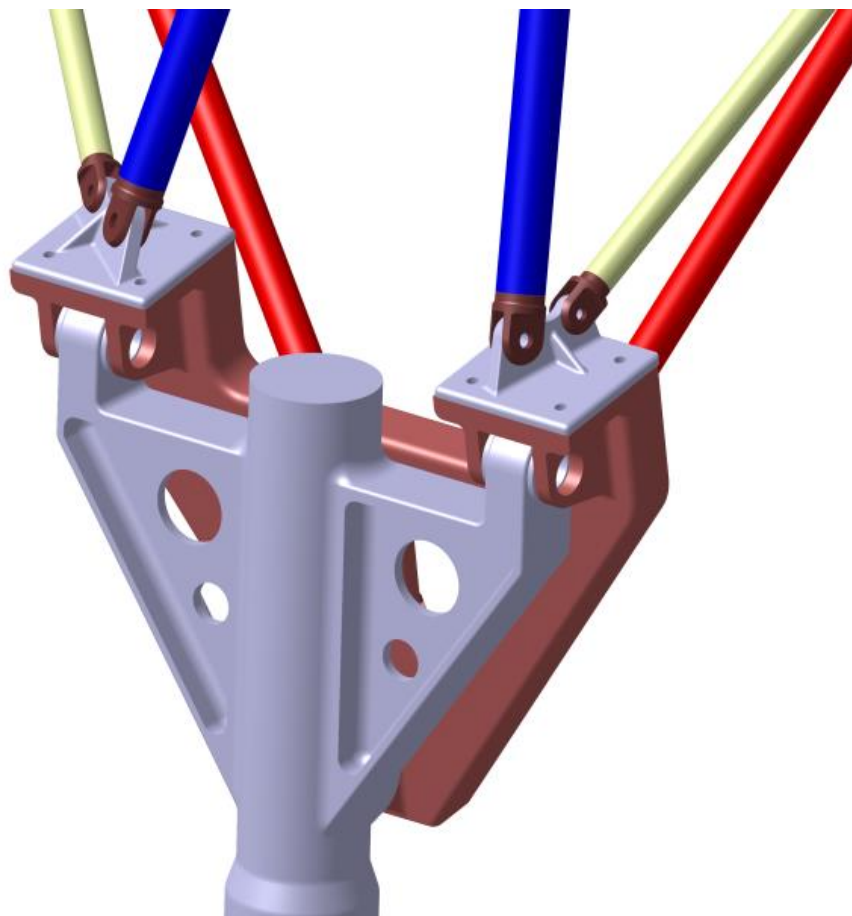

Obr. 43 Zástavba podvozku

Obr. 44 Zástavba podvozku uzly

Podvozkové lôže je uchytené do prútov v bodoch D, E, F za pomoci zvaraných oceľových závesov. Tieto závesy ktoré sú zakreslené sivou farbou sú prichytené do lôže pomocou skrutiek. V osi symetrie podvozku sa nachádza v hornej časti lôže medzi uzlom E, F vybratie, ktoré bolo vytvorené pre mechanizmus riadenia podvozku.

Obr. 45 Zástavba podvozku uzly E, F

11.1 Pevnostný výpočet uzlov

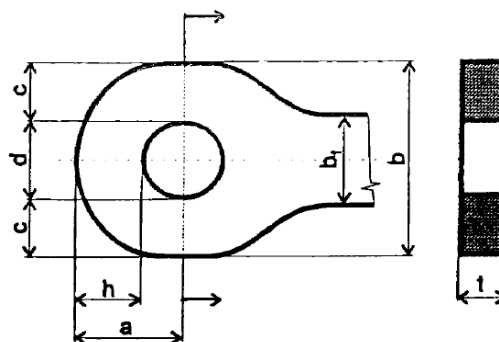
Ako podklad pre pevnostný výpočet oka a vidlice bola použitá literatúra : A.Píštěk a kolektiv: Soubor podkladů pro pevnostní výpočty leteckých konstrukcí. Revidované vydání 2018. [16]

11.1.1 Pevnostný výpočet oka oceľového závesu pre prúty 1, 3, 4, 6

V Tab.24 sa nachádzajú vstupné navrhnuté parametre pre výpočet oka. Ako materiál bola zvolená oceľ L-CM3.6 s $R_m = 640 \text{ MPa}$ a $R_{p0.2} = 440 \text{ MPa}$.

Tab. 23 – Vstupné dáta oka pre prúty 1, 3, 4, 6

Znak	Vzdialenosť [mm]
c	8
a	12
d	8
t	8

Obr. 46 Výpočet oka [16]

11.1.1.1 Výpočet oka na utrhnutie

Výpočet napätia σ :

$$\sigma = (1,15) \cdot \frac{P}{F_1}, \sigma \leq R_m \quad (57)$$

$$F_1 = 2 \cdot c \cdot t \quad (58)$$

$$\sigma = (1,15) \cdot \frac{19949,25}{128} = 173,23 \text{ MPa} \leq 640 \text{ MPa} \quad (59)$$

P – Najväčšia ťahová početná sila pôsobiaca v prútoch [N]

F_1 – Plocha [mm^2]

σ – Napätie [MPa]

11.1.1.2 Výpočet oka na vyšmyknutie čapu a roztrhnutie

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{P}{F_2}, \sigma_{otl} \leq \sigma_{PK \text{ otl}} \quad (60)$$

$$F_2 = d \cdot t \quad (61)$$

$$\sigma_{otl} = \frac{19949,25}{64} = 311,71 \text{ MPa} \leq 928 \text{ MPa} \quad (62)$$

F_2 – Plocha [mm²]

$\sigma_{PK \text{ otl}}$ – Hodnota získaná z grafu II $\frac{\sigma_{PK \text{ otl}}}{R_m} = 1,45 [-]$

11.1.1.3 Otláčenie oka

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{P_{tlak}}{F_2}, \sigma_{otl} \leq \sigma_{PK \text{ otl}} \quad (63)$$

$$F_2 = d \cdot t \quad (64)$$

$$\sigma_{otl} = \frac{19778,1}{64} = 309,03 \text{ MPa} \leq 1920 \text{ MPa} \quad (65)$$

P_{tlak} – Najväčšia tlaková početná sila pôsobiaca v prútoch 1 a 6 [N]

$$\sigma_{PK \text{ otl}} - \frac{\sigma_{PK \text{ otl}}}{R_m} = 3 [-]$$

11.1.1.4 Výpočet oka s ohľadom na deformáciu - utrhnutie

Výpočet napätia σ :

$$\sigma = \frac{P}{F_1}, \sigma \leq \sigma_{pk} \quad (66)$$

$$\sigma_{pk} = 0,735 \cdot R_{P0.2} \cdot f_2 \cdot f_3 \cdot f_4 \cdot k_1 \cdot k_2 \cdot \frac{1}{0,75} \quad (67)$$

$$\sigma = \frac{19949,25}{128} = 155,85 \text{ MPa} \leq 272,17 \text{ MPa} \quad (68)$$

$f_2 = 1,052$ - vplyv dovolenej deformácie graf – Výpočet oka IV [-]

$f_3 = 1$ - platí pre uloženie H8, vplyv vôle dovolenej pri výrobe [-]

$f_4 = 0,6$ - vplyv druhu zaťaženia a význam časti draku letúnu [-]

$k_1 = 1$ - vplyv zúženia za okom [-]

$k_2 = 1$ - vplyv smeru pôsobenia sily P na oko [-]

11.1.1.5 Výpočet oka s ohľadom na deformáciu – vyšmyknutie čapu a roztrhnutie

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{P}{F_2}, \sigma_{otl} \leq \sigma_{PK\ otl}^* \quad (69)$$

$$\sigma_{PK\ otl}^* = R_{P0.2} \cdot f_1 \cdot f_2 \cdot f_3 \cdot f_4 \cdot k_1 \cdot k_2 \cdot \frac{1}{0,75} \quad (70)$$

$$\sigma_{otl} = \frac{19949,25}{64} = 311,71\ MPa \leq 416,60\ MPa \quad (71)$$

$f_1 = 1,125$ [–] vplyv šírky t oka a vzdialenosti otvoru od okraja oka graf - Výpočet oka III

11.1.1.6 Výpočet oka s ohľadom na deformáciu – otláčenie

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{P_{tlak}}{F_2}, \sigma_{otl} \leq \sigma_{PK\ otl}^* \quad (72)$$

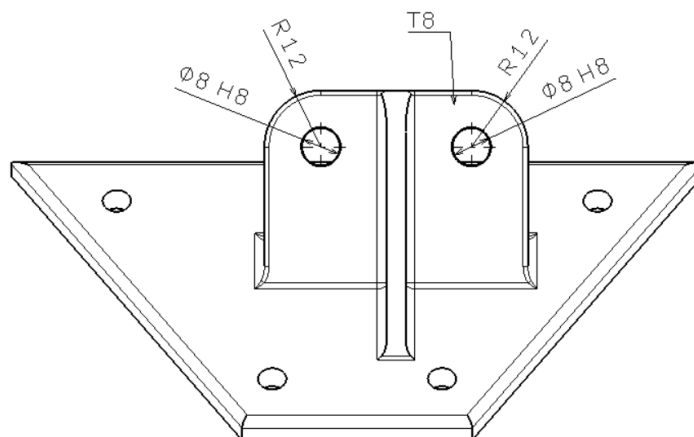
$$\sigma_{PK\ otl}^* = R_{P0.2} \cdot f_1 \cdot f_2 \cdot f_3 \cdot f_4 \cdot k_1 \cdot k_2 \cdot \frac{1}{0,75} \quad (73)$$

$$\sigma_{otl} = \frac{19778,1}{64} = 309,03\ MPa \leq 511,02\ MPa \quad (74)$$

$f_1 = 1,43$ [–] pri čistom tlaku sa berie hodnota pre $a/d = 4$

$f_2 = 1,052$ [–] pri čistom tlaku sa berie hodnota pre $a/d = 4$

Na nasledujúcom Obr.47 sú znázornené navrhnuté rozmery závesu v uzle D.

Obr. 47 Rozmery ocelového závesu uzlu D

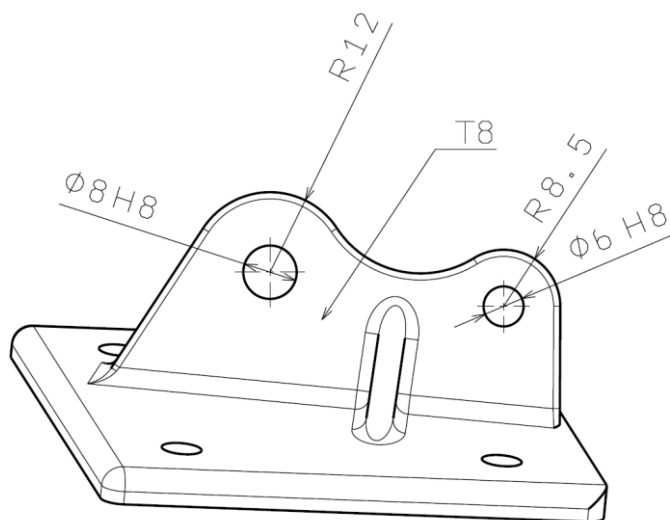
11.1.2 Pevnostný výpočet oka ocelového závesu pre prúty 2, 5

Početné sily pôsobiace v prútoch 2 a 5 sú v porovnaní so silami v ostatných prútoch skoro zanedbateľné. V nasledujúcej Tab.25 sú zobrazené návrhové hodnoty oka pre prúty 2, 5.

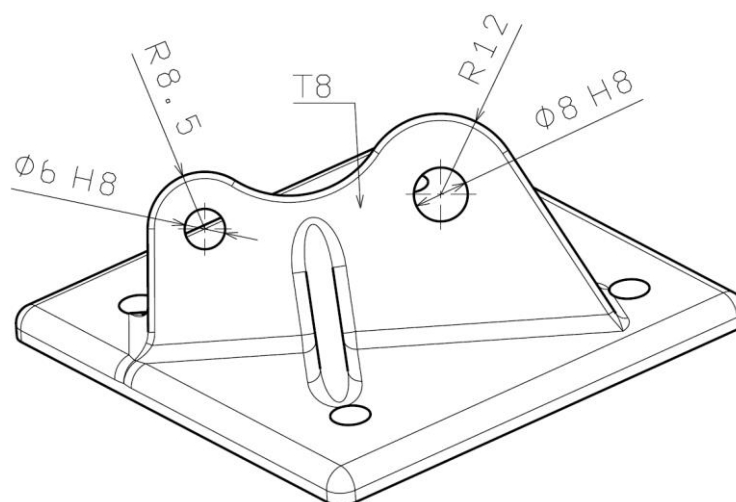
Tab. 24 - Vstupné dáta oka pre prúty 2, 5

	Vzdialenosť
Znak	[mm]
c	5,5
a	8,5
d	6
t	8

Pre lepšiu predstavu jednotlivých dimenzií sú zvarané závesy zobrazené na Obr.48, Obr.49.

Obr. 48 Záves E

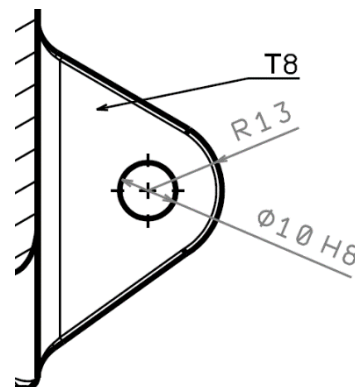
Obr. 49 Záves F

11.1.3 Pevnostný výpočet oka podvozkového lóže uzlu D

V Tab.26 sa nachádzajú vstupné navrhnuté parametre pre výpočet oka. Ako už bolo spomínané materiál podvozkového lóže bol zvolený dural Z 424201.61 s $R_m = 390 \text{ MPa}$ a $R_{p0.2} = 255 \text{ MPa}$.

Tab. 25 – Vstupné dáta oka podvozkového lóže uzlu D

	Vzdialenosť
Znak	[mm]
c	8
a	13
d	10
t	9,9

Obr. 50- Uzol D podvozkové lóže

11.1.3.1 Výpočet oka na utrhnutie

Výpočet napätia σ :

$$\sigma = (1,15) \cdot \frac{16379,4}{2 \cdot 8 \cdot 9,9} = 118,90 \text{ MPa} \leq 390 \quad (75)$$

P – Najväčšia ťahová početná sila pôsobiaca v uzle D [N]

11.1.3.2 Výpočet oka na vyšmyknutie čapu a roztrhnutie

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{16379,4}{10 \cdot 9,9} = 165,45 \text{ MPa} \leq 468 \text{ MPa} \quad (76)$$

$\sigma_{PK \text{ otl}}$ – Hodnota získaná z grafu II $\frac{\sigma_{PK \text{ otl}}}{R_m} = 1,2$

11.1.3.3 Výpočet oka s ohľadom na deformáciu - utrhnutie

Výpočet napätia σ :

$$\sigma = \frac{16379,4}{2 \cdot 8 \cdot 9,9} = 103,41 \text{ MPa} \leq 149 \text{ MPa} \quad (77)$$

$f_2 = 1,049 [-]$ vplyv dovolenej deformácie graf – Výpočet oka IV

$f_3 = 1 [-]$ platí pre uloženie H8, vplyv vôle dovolenej pri výrobe

$f_4 = 0,6 [-]$ vplyv druhu zaťaženia a význam časti draku letúnu

$k_1 = 1 [-]$ vplyv zúženia za okom

$k_2 = 0,95 [-]$ vplyv smeru pôsobenia sily P na oko

11.1.3.4 Výpočet oka s ohľadom na deformáciu – vyšmyknutie čapu a roztrhnutie

Výpočet napätia σ_{otl} :

$$\sigma_{otl} = \frac{16379,4}{10 \cdot 9,9} = 165,45 \text{ MPa} \leq 208,18 \text{ MPa} \quad (78)$$

$f_1 = 1,024 [-]$ vplyv šírky t oka a vzdialenosti otvoru od okraja oka graf - Výpočet oka III

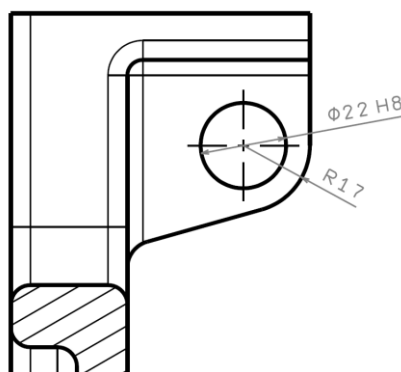
Sily pôsobiace v uzloch D, E, F pre jednotlivé prípady zaťaženie sú uvedené v prílohe D.

11.1.4 Pevnostný výpočet oka podvozkového lôže uzlu E, F

Z výsledkov síl pôsobiacich v uzle E a F vychádza že uzly budú namáhané primárne na tlak a teda budú počítané na otláčenie oka pri čistom tlaku. V nasledujúcej Tab.27 sú zobrazené navrhnuté parametre vidličky.

Tab. 26 – Vstupné dáta vidličky uzlov E, F

	Vzdialenosť
Znak	[mm]
c	6
a	17
d	22
t	2 x 8

Obr. 51 Vidlička uzlov E, F

11.2 Súčiniteľ bezpečnosti

Zhrnutie súčiniteľov bezpečnosti pre jednotlivé uzly

Tab. 27 – súčinitele bezpečnosti jednotlivých uzlov

Prúty/uzly	Utrhnutie R_m/σ	Vyš. čapu $\sigma_{pk\ otl}/\sigma_{otl}$	Otlačenie $\sigma_{pk\ otl}/\sigma_{otl}$	S ohľadom na deformáciu		
				Utrhnutie R_m/σ	Vyš. čapu $\sigma_{pk\ otl}/\sigma_{otl}$	Otlačenie $\sigma_{pk\ otl}/\sigma_{otl}$
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
1, 6	3,69	2,98	6,21	1,75	1,33	1,65
3, 4	3,69	2,98	6,21	1,75	1,33	1,65
2, 5	8,31	7,52	75,05	4,52	2,64	14,40
D	3,28	2,83	-	1,44	1,26	-
E, F	-	-	62,00	-	-	13,83

11.3 Návrh kĺbového upevnenia trubkovej zástavby

Podvozok je prepojený s priehradovou konštrukciou za pomoci trubkovej zástavby. Na Obr.52 je zobrazené prepojenie vidličky, trubky a oka v ktorom sa bude nachádzať kĺbové ložisko ŠM8 Gost 3635-78 s prípustným radiálnym zaťažením 31380 N . Ložisko bude použité pre prúty 1, 3, 4, 6. Pre prúty 2, 5 bude použité kĺbové ložisko ŠM5 Gost 3635-78 s prípustným radiálnym zaťažením 19613 N.

Obr. 52 Návrh vidličky, oka pre trubkovú zástavbu

12. Hmotnostné zhodnotenie návrhu

V nasledujúcich tabuľkách sa nachádzajú hmotnosti jednotlivých častí novej zástavby. Hodnoty hmotnosti boli získané z programu CATIA V5 kde sa ku každej súčiastke priradila daná hustota materiálu.

Tab. 28 Hmotnosť trubkovej zástavby

Prúty		1	2	3	4	5	6	
Dĺžka	[mm]	420	295	623	623	415	561	Σ
Hmotnosť	[kg]	0,287	0,158	0,676	0,676	0,223	0,384	2,404

Tab. 29 Hmotnosť vidličiek a oka pre trubkovú zástavbu

Vidlička		Ø 16	Ø20	Ø24	Σ
Hmotnosť	[kg]	2 x 0,041	2 x 0,061	2 x 0,065	0,334
Oko + ložiská		ŠM8	ŠM5		
Hmotnosť	[kg]	4 x 0,070	2 x 0,055		0,39

Tab. 30 Hmotnosť podvozkového lôže a závesov so svorníkmi

Záves		D	E	F	Podvozkové lôže	Σ
Hmotnosť	[kg]	0,368	0,269	0,269	2,769	3,675

V Tab. 32 je znázornené finálne porovnanie hmotností nového a pôvodného podvozku.

Tab. 31 Porovnanie hmotností pôvodného a nového podvozku

Pôvodný návrh	19,46	[kg]
Nový návrh	20,253	[kg]
Rozdiel	0,793	[kg]

Ako je možné si z Tab. 32 všimnúť hmotnosť novej zástavby je vyššia ako pôvodný návrh. Naším pôvodným cieľom bolo aby hmotnosť nového podvozku bola nižšia ako pôvodná. Pre naplnenie z časti tohoto cieľu by bolo nutné spracovať topologickú optimalizáciu podvozkového lôže a závesov D, E, F pri ktorých sa odhaduje že by sa hmotnosť mohla znížiť o 1,4 kg.

Záver

Diplomová práca pojednáva o novej možnosti návrhu predného podvozku a jeho zástavby do letúnu Zlín 143 LSi GENIUS a letúnu Z-242 L GURU.

Úvodná časť práce sa zaoberá teoretickými poznatkami o letúne a jeho pristávacom zariadení. Následne po oboznámení sa s pôvodným podvozkom a jeho zástavbou sa práca zaoberá rešeršnou časťou podvozkov letúnov v rovnakej hmotnostnej kategórii ako je Z 143 LSi. Na základe tejto rešerše a konzultácii s vedúcim práce bol zvolený predný podvozok z letúnu VUT 100 Cobra. Z hľadiska zástavby do pôvodných závesov sa tento typ podvozku ukazoval ako najlepšia voľba.

Druhá časť práce sa zaoberá hmotnostným rozborom a zaťažením pristávacieho zariadenia. V hmotnostnom rozbere bolo vytvorené porovnanie zmeny centra kategórie NORMAL a UTILITY pôvodného a nového návrhu zástavby podvozku. Výstupom tejto kapitoly bola dôležitá informácia že hmotnostná obálka pri novom návrhu zostane skoro nedotknutá. Po získaní hmotnostnej obálky, práca pokračovala výpočtom zaťaženia pristávacieho zariadenia. Výpočet bol uskutočnený podľa predpisu CS-23 a bol spočítaný pre 14 kritických hmotnostných konfigurácií. Záverom výpočtu bolo zistenie že najväčšie sily pôsobiace na predný podvozok nastávajú pri prípade vodorovného pristátia so sklonenými reakciami CS 23.479 (a)(2)(i).

Tretia časť práce popisuje pevnostný výpočet zástavby podvozku. Pevnostný výpočet začínal vytvorením MKP modelu pomocou ktorého boli zistené sily pôsobiace v jednotlivých uzloch a prútoch. Výstupom výpočtu bolo zistenie že najviac zaťažované na tlak sú prúty 3; 4 a najviac zaťažované na ťah sú prúty 1; 6. Po návrhu dimenzií trubiek bola vykonaná analýza celej zástavby z ktorej sa zistila maximálna deformácia podvozku pri početnom zaťažení. Maximálna deformácia pri analýze sa pohybovala rádovo v milimetroch do smerov x, y, z .

Konštrukčná časť práce sa zaoberá návrhom podvozkového lôže a spôsobom prenosu síl z podvozku VUT 100 do závesov prihradovej konštrukcie ktoré sa nachádzajú pri motorovej prepážke. Ako finálny návrh bolo zvolené lôže zo zliatiny hliníku na ktoré sa pomocou skrutiek uchytiť 3 oceľové závesy. Vďaka tomuto návrhu sa výrazne zjednoduší montáž, demontáž podvozku a zlepšia sa prevádzkové charakteristiky. Pre prepojenie lôže s prihradovou konštrukciou letúnu budú použité trubky ktoré budú upevnené do prihradovej konštrukcie za pomoci závesového oka a vidličky. Pre tento spôsob uchytenia sa budú musieť závesy na prihradovej konštrukcii mierne modifikovať.

Záver práce je venovaný hmotnostnému zhodnoteniu návrhu v ktorom je možné si všimnúť že celková hmotnosť nového návrhu vychádza o 0,8 kg viac ako pôvodný návrh. Tento výsledok na záver nebol očakávaný. Ak by sa s daným konceptom návrhu pracovalo ďalej a použila by sa topologická optimalizácia podvozkového lôže a použilo by sa efektívnejšie uchytenie závesov do podvozkového lôže, tak by sa daná hmotnosť mohla znížiť rádovo o 1,4 kg. Ak by sa daný návrh začal realizovať s najvyššou pravdepodobnosťou by sa už pri výrobe podvozku VUT 100 upravovali závesy vďaka čomu by sa hmotnosť znížila.

Návrh zástavby podvozku bol vytvorený s prihliadnutím na technické možnosti firmy a ekonomický potenciál. Za zmienku stojí možnosť výroby podvozkového lôže so závesmi ako jeden kus za pomoci 3D tlačie. Vďaka tomuto prístupu by sa hmotnosť lôže razantne znížila.

Zoznam použitých zdrojov

- [1] - Zlin Z-XII. *Czech air spotters* [online]. Czech Republic: Czech air spotters, 2010, 11.9 2010 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <http://www.czechairspotters.com/photo.php?id=3959>
- [2] - Company History. *Zlin Aircraft a.s.* [online]. Otrokovice Czech Republic [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: <https://www.zlinaircraft.eu/en/Company-en/History/#scrollcon>
- [3] - Zlin Trener. Legenda světového letectví, která vznikla v Československu [online]. In: . 15. ledna 2015 [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/technika/zlin-trener-moravan-otrokovice.A141204_123934_tec_technika_kuz
- [4] - Katalog náhradních dílů: *Z 143 LSi*. Otrokovice, 1999. Dostupné také z: https://www.zlinaircraft.eu/download_file.php?downfile=katalog-nuihradnutch-dutlyt---z-143l-lsi.pdf
- [5] - Interné zdroje ZLIN Aircraft, a.s.
- [6] - Interné zdroje AXL, a.s. Semily
- [7] - © 2021, Diamond Aircraft Industries. *Diamondaircraft.com* [online]. [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: <https://www.diamondaircraft.com/en/private-pilots/aircraft/da40/tech-specs/>
- [8] - Airplane maintenance manual- *DA 40 SERIES* [online]. In: . Wiener Neustadt, Austria: Diamond Aircraft Industries, 20.9.2007, s. 949-950 [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: <https://freeaircraftmanuals.files.wordpress.com/2011/11/da40-maintenance-manual.pdf>
- [9] - Vulcanair V1.0. Vulcanair.com [online]. [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: <https://www.vulcanair.com/vulcanair-v1-0>
- [10] - Service manual model 182 and Skylane series [online]. In: . Wichita, Kansas, USA: Cessna Aircraft Company, 1.3.2004 [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: http://data.tmorris.net/aviation/poh/rsv/doc/cessna-maintenance-manuals/Cessna_182&Skylane_1969-1976_D2006-4-13.pdf
- [11] - Evektor-Aerotechnik, a.s. *VUT 100 Cobra* [online]. Kunovice [cit. 2021-5-15]. Dostupné z: <https://www.evektor.cz/cz/vut100-cobra>
- [12] - Interné zdroje Technometry Radotín, s.r.o.
- [13] - GREGOR, Jiří. *Návrh zatahovacího podvozku pro letoun Z 143 LSi*. Brno, 2020. Dostupné také z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/125314>. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, Letecký ústav. Vedoucí práce Antonín Píštěk.
- [14] - CS-23: Certifikační specifikace pro letouny kategorie normální, cvičná, akrobatická a pro sběrnou dopravu. Amendment 3. 2013. Dostupné také z: https://www.caa.cz/wp-content/uploads/2019/07/CS-23_konsolidovane_Amdt_3_CZ.pdf
- [15] - Mrňák, I. Drdla, A. *Mechanika pružnost a pevnost I*. 1. Vydání SNTL, 1988, Kapitola 8 s.303

-
- [16] - Pištěk, A. a kolektiv: Soubor podkladů pro pevnostní výpočty leteckých konstrukcí. Revidované vydání Brno 2018. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství.

Zoznam použitých skratiek a symbolov

α_{max}	[°]	Kritický uhol nábehu
C_{SAT}	[%]	Stredná aerodynamická tetiva
D	[mm]	Vonkajší priemer trubky
d	[mm]	Vnútorný priemer trubky
D_f	[kp]	Horizontálna zložka sily pôsobiacej na koleso predného podvozku
D_f^{\parallel}	[N]	Zaťažujúca sila pôsobiaca na koleso predného podvozku
D_f^{\perp}	[N]	Zaťažujúca sila pôsobiaca na koleso predného podvozku
D_r	[N]	Horizontálna zložka sily pôsobiaca na koleso hlavného podvozku
E	[MPa]	Modul pružnosti
E_{HL}	[kg.m]	Energia nutná utlmiť tlmičom a pneumatikami - hlavný podvozok
E_{PR}	[kg.m]	Energia nutná utlmiť tlmičom a pneumatikami -predný podvozok
F_1	[mm ²]	Plocha
F_2	[mm ²]	Plocha
F_{tlak}	[N]	Najvyššia tlaková sila pôsobiaca v danom prúte
$F_{ťah}$	[N]	Najvyššia ťahová sila pôsobiaca v danom prúte
F_{krit}	[N]	Kritická sila
f_1	[-]	Vplyv šírky oka a vzdialenosti otvoru od okraja oka
f_2	[-]	Vplyv dovolenej deformácie graf
f_3	[-]	Vplyv vôle dovolenej pri výrobe
f_4	[-]	Vplyv druhu zaťaženia a význam časti draku letúnu
k_1	[-]	Vplyv zúženia za okom
k_2	[-]	Vplyv smeru pôsobenia sily P na oko
g	[m/s ²]	Gravitačné zrýchlenie
h	[m]	Stlačenie pneumatiky+zvyšlá zložka posunu osi kolesa
i_z	[m ²]	Vzdialenosť od osi otáčania
I_z	[kg.m ²]	Moment zotrvačnosti
J	[mm ²]	Kvadratický moment
j_{tlak}	[-]	Súčiniteľ bezpečnosti v tlaku
$j_{ťah}$	[-]	Súčiniteľ bezpečnosti v ťahu
l	[mm]	Vzperná dĺžka
L	[-]	pomer uváženeho vztlaku k hmotnosti letúnu
m_i	[m]	Hmotnosť prvku
$P_{ťah}$	[N]	Najväčšia ťahová početná sila pôsobiaca v prútoch
P_{tlak}	[N]	Najväčšia tlaková početná sila pôsobiaca v prútoch 1 a 6
R_m	[MPa]	Medza pevnosti
$R_{p0.2}$	[MPa]	Zmluvná medza klzu
S	[mm ²]	Plocha prierezu
S_f	[N]	Zaťažujúca sila
S_k	[ft]	Plocha krídla
S_{ri}	[N]	Zaťažujúca sila
S_{ro}	[N]	Zaťažujúca sila

t	[mm]	Hrúbka
V_f	[N]	Vertikálna zložka sily pôsobiaca na koleso predného podvozku
V_r	[N]	Vertikálna zložka sily pôsobiaca na koleso hlavného podvozku
v_y	[ft/s]	Rýchlosť klesania
w_{prist}	[kg]	Maximálna výpočtová pristávacia hmotnosť
w_{vzlet}	[kg]	Maximálna výpočtová vzletová hmotnosť
W	[kg]	Hmotnosť letúnu
W_{HL}	[kg]	Redukovaná hmotnosť hlavného podvozku
W_{PR}	[kg]	Redukovaná hmotnosť predného podvozku podvozku
x_{HL}	[m]	Súradnica hlavného podvozku
x_T	[m]	Poloha ťažiska letúnu
$x_{T\%SAT}$	[%]	Poloha ťažiska voči C_{SAT}
y_{HL}	[m]	Súradnica hlavného podvozku
y_T	[m]	Poloha ťažiska letúnu
γ	[g/cm ³]	Hustota
σ	[MPa]	Napätie
σ_{otl}	[MPa]	Napätie pri otlačení
$\sigma_{PK\ otl}$	[MPa]	Napätie pri otlačení
σ_{pk}	[MPa]	Napätie
$\sigma_{PK\ otl}^*$	[MPa]	Napätie

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Výroba Trenerov v číslach [3]	16
Tab. 2 Technické parametre Z 143 Lsi GENIUS [2]	18
Tab. 3 – Základné vzdialenosti podvozku [5]	21
Tab. 4 – Technické parametre predného podvozku 793 HPK-185-19 [6]	23
Tab. 5- Súhrn hmotností hlavných častí letúnu	36
Tab. 6-Súhrn hmotností pristávacieho zariadenia	36
Tab. 7 - Hmotnosť pri vzlete a pristáti pre danú kategóriu	37
Tab. 8 - Prázdna hmotnosť kategória NORMAL	37
Tab. 9 - Prázdna hmotnosť kategória UTILITY	37
Tab. 10 Kritické hmotnostné konfigurácie	42
Tab. 11 – Statické stlačenie pneumatiky [5]	43
Tab. 12 – Stlačenie tlmiacej sústavy (tlmiču) [5]	43
Tab. 13- Vzdialenosť voči súradnicovému systému [5]	43
Tab. 14 Predpísané zaťaženia z vlečenia	54
Tab. 15 – Súhrn najkritickejších hodnôt pri jednotlivých prípadoch zaťaženia	55
Tab. 16- Sily pôsobiace v uzloch pri jednotkovom zaťažení	57
Tab. 17 - Prevádzkové sily pôsobiace v prútoch	58
Tab. 18 – Dĺžka prútov	58
Tab. 19 – Početné Sily pôsobiace v prútoch	59
Tab. 20 – Návrh veľkého a malého priemeru trubiek 1-6	60
Tab. 21- Predpokladaná hmotnosť trubiek	60
Tab. 22 – Deformácia bodu v stredovej osi podvozku pri prevádzkovom zaťažení	61
Tab. 23 – Vstupné dáta oka pre prúty 1, 3, 4, 6	65
Tab. 24 - Vstupné dáta oka pre prúty 2, 5	68
Tab. 25 – Vstupné dáta oka podvozkového lôže uzlu D	69
Tab. 26 – Vstupné dáta vidličky uzlu E, F	70
Tab. 27 – súčinitele bezpečnosti jednotlivých uzlov	71
Tab. 28 Hmotnosť trubkovej zástavby	72
Tab. 29 Hmotnosť vidličiek a oka pre trubkovú zástavbu	72
Tab. 30 Hmotnosť podvozkového lôže a závesov so svorníkmi	72
Tab. 31 Porovnanie hmotností pôvodného a nového podvozku	72

Zoznam obrázkov

Obr. 1 Z-XII [1].....	16
Obr. 2 Z-242 L GURU [2]	17
Obr. 3 Z 143 Lsi GENIUS [2].....	18
Obr. 4 Krídlo Z 143 Lsi GENIUS [4]	19
Obr. 5 Trup Z 143 Lsi GENIUS [4]	19
Obr. 6 Chvostové plochy [4]	20
Obr. 7 Základné vzdialenosti podvozku [5]	21
Obr. 8 - Pohľad na umiestnenie podvozku z vtáčej perspektívy [5]	22
Obr. 9 Pohľad z boku na umiestnenie predného podvozku v relácii s motorom [5].....	22
Obr. 10 Upevnenie podvozku [4]	23
Obr. 11 Uchytenie hlavného podvozku k centroplánu [4]	24
Obr. 12 Letún DA 40 [7].....	26
Obr. 13 Pristávacie zariadenie DA 40 [8]	26
Obr. 14 Vulcanair V1.0 [9]	27
Obr. 15 Zástavba podvozku Vulcanair V1.0 [9]	27
Obr. 16 Zástavba predného podvozku Cessna 182 skylane [10]	28
Obr. 17 VUT 100 cobra [11]	29
Obr. 18 Predný podvozok VUT 100 [12].....	29
Obr. 19 Priehradová konštrukcia trupu s protipožiarnou prepážkou letúnu Z 143Lsi GENIUS	31
Obr. 20 Posun Závesových bodov motoru	31
Obr. 21 Geometria podvozku VUT 100 [12]	32
Obr. 22 Aktuálne motorové lôže Z 143 [5] Obr. 23 Modifikované motorové lôže na podvozok VUT 100 [13].....	33
Obr. 24 Ukážka zatiahnutého podvozku VUT 100 na modifikovanom motorovom lôži. [13]	33
Obr. 25 Zástavba podvozku VUT 100	34
Obr. 26 Súradnicový systém pre výpočet centráží [5]	35
Obr. 27 Hmotnostná obálka kategória NORMAL	39
Obr. 28 Hmotnostná obálka kategória UTILITY	39
Obr. 29 Porovnanie obálky NORMAL a UTILITY	40
Obr. 30 kritické konfigurácie pre kategóriu NORMAL + UTILITY	42
Obr. 31 Geometria výpočtu pre výpočet statických reakcií [13]	44
Obr. 32 Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami [13]	45
Obr. 33 Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou [13]	47
Obr. 34 Schéma pristátia s veľkým uhlom nábehu [13].....	48
Obr. 35 Pristátie na jedno koleso [13]	50
Obr. 36 Bočné zaťaženie [13]	50
Obr. 37 Sily pôsobiace pre brzdení [13]	51
Obr. 38 Dodatočné podmienky predného podvozku. Zľava podmienka a , b ,c [13]	53
Obr. 39 Súradnicový systém modelu, značenie	56
Obr. 40 Sily pôsobiace na podvozok.....	57
Obr. 41 Model na výpočet deformácie	61
Obr. 42 – Zástavba podvozku bočný pohľad, predný pohľad'	62
Obr. 43 Zástavba podvozku	63
Obr. 44 Zástavba podvozku uzly.....	63

Obr. 45 Zástavba podvozku uzly E, F	64
Obr. 46 Výpočet oka [16].....	65
Obr. 47 Rozmery oceľového závesu uzlu D	67
Obr. 48 Záves E.....	68
Obr. 49 Záves F.....	68
Obr. 50- Uzol D podvozkové lôže	69
Obr. 51 Vidlička uzlu E, F	70
Obr. 52 Návrh vydličky, oka pre trubkovú zástavbu	71

Zoznam príloh

- **Príloha A : Hmotové konfigurácie a centráž**
- **Príloha B : Prípady zaťaženia**
- **Príloha C : Dynamická skúška podvozku**
- **Príloha D : Sily pôsobiace v uzloch D, E, F**
- **Príloha elektronická : Technická dokumentácia**

Príloha A : Hmotové konfigurácie a centráž

OBSAH

P-Tab. 1- Hmotnosti a poloha ťažiska.....	83
P-Tab. 2- Letové konfigurácie kategória NORMAL + centráž	84
P-Tab. 3 Letové konfigurácie kategória UTILITY + centráž	88

P-Tab. 1- Hmotnosti a poloha ťažiska

Označenie	Premenné hmoty názov	Hmotnosť	x	y	z
		[kg]	[m]	[m]	[m]
1	pilot 60kg vpredu	60	2,686	1,485	0,262
2	pilot 60kg vzadu	60	2,776	1,485	0,262
3	pilot 100kg vpredu	100	2,651	1,485	0,262
4	pilot 100kg vzadu	100	2,741	1,485	0,262
5	piloti 60kg vpredu	120	2,686	1,485	0
6	piloti 60kg vzadu	120	2,776	1,485	0
7	piloti 100kg vpredu	200	2,651	1,485	0
8	piloti 100kg vzadu	200	2,741	1,485	0
9	pasažieri 2 x 77,11 kg	154,22	3,518	1,485	0
10	batožina	40	4	-	0
11	palivo 120l (hl.)	86,4	2,484	1,122	0
12	palivo 230l (hl.+ vonkajšia)	165,6	2,57	1,235	0
13	pasažieri 2x 52kg	104	3,518	1,485	0
14	pasažieri 2x100kg	200	3,518	1,485	0
15	1 pasažier 77,11kg	77,11	3,518	1,485	0,292
16	palivo 69l (hl.)	49,65	2,484	1,122	0
17	palivo 75l (vonkajšia)	54,027	2,664	-	0
18	palivo 95l (hl.)	64,647	2,484	1,122	0
19	2 piloti 75 kg vzadu	149,05	2,759	1,485	0
20	2 piloti 89 kg vzadu	178,247	2,651	-	0
21	batožina 15 kg	14,827	4	-	0
22	batožina 20 kg	20	4	-	0
23	batožina 60 kg	60	4	-	0
24	palivo 80 l (hl.)	57,464	2,484	-	0
25	palivo 50 l (hl.)	35,915	2,484	-	0
26	2 pasažieri 2x 65 kg	130	3,518	-	0
27	1 pasažier 65 kg	65	3,518	-	0,292
28	palivo 80 l (vonkajšie)	57,464	2,664	-	0
29	palivo 60 l (vonkajšie)	43,098	2,664	-	0
30	palivo 40 l (vonkajšie)	28,732	2,664	1,358	0
31	batožina 10 kg	10	4	-	0
32	2 pasažieri 2x 90 kg	180	3,518	-	0
33	2 piloti 90 kg vzadu	180	2,741	-	0
34	2 piloti 75 kg vpredu	150	2,659	1,485	0
35	palivo 28 l (hl.)	20,182	2,484	-	0
36	2 piloti 75,4 kg vpredu	150,782	2,651	1,485	0
37	palivo 51,6 l (hl.)	37,182	2,484	-	0
38	batožina 20,8 kg	20,83	4	1,35	0
39	batožina 59,6 kg	59,582	4	-	0
40	palivo 60,8 (vonkajšia)	43,782	2,664	-	0
41	palivo 92,6 (vonkajšia)	66,672	2,664	-	0
42	palivo 68,8 (vonkajšia)	49,562	2,664	1,358	0
43	batožina 21,3 kg	21,312	4	-	0
44	2 pasažieri 2 x 94,3 kg	188,535	3,518	1,485	0
45	1 pasažier 59,6 kg	59,582	3,518	1,485	0,292
46	2 piloti 86 kg vzadu	172	2,741	1,485	0

P-Tab. 2- Letové konfigurácie kategória NORMAL + centráž

Označenie	Popis konfigurácie	Hmotnosť	x	x
		[kg]	[m]	[%C _{SAT}]
1N	1	918,009	2,430	21,206
2N	1+11	1004,409	2,434	21,520
3N	1+12	1083,609	2,451	22,646
4N	1+10	958,009	2,495	25,608
5N	1+10+11	1044,409	2,494	25,545
6N	1+10+12	1123,609	2,506	26,348
7N	1+9	1072,229	2,586	31,715
8N	1+9+11	1158,629	2,579	31,204
9N	1+9+12	1237,829	2,584	31,570
10N	1+10+15	1035,119	2,571	30,723
11N	1+10+11+26	1174,409	2,608	33,153
12N	1+10+12+26	1253,609	2,611	33,392
13N	2	918,009	2,436	21,601
14N	2+11	1004,409	2,440	21,881
15N	2+12	1083,609	2,456	22,980
16N	2+10	958,009	2,501	25,986
17N	2+10+11	1044,409	2,499	25,893
18N	2+10+12	1123,609	2,511	26,670
19N	2+9	1072,229	2,591	32,053
20N	2+9+11	1158,629	2,583	31,516
21N	2+9+12	1237,829	2,588	31,863
22N	2+10+13	1062,009	2,600	32,673
23N	2+10+11+26	1174,409	2,612	33,462
24N	2+10+12+26	1253,609	2,615	33,681
25N	5	978,009	2,445	22,262
26N	5+11	1064,409	2,449	22,472
27N	5+12	1143,609	2,463	23,473
28N	5+10	1018,009	2,506	26,363
29N	5+10+11	1104,409	2,505	26,245
30N	5+10+12	1183,609	2,515	26,959
31N	5+9	1132,229	2,591	32,070
32N	5+9+11	1218,629	2,584	31,559
33N	5+9+12	1297,829	2,589	31,886
34N	5+10+26	1148,009	2,621	34,053
35N	5+10+11+26	1234,409	2,611	33,409
36N	5+10+12+26	1313,609	2,615	33,621
37N	6	978,009	2,456	23,003
38N	6+11	1064,409	2,459	23,153
39N	6+12	1143,609	2,473	24,107
40N	6+10	1018,009	2,517	27,075
41N	6+10+11	1104,409	2,514	26,901
42N	6+10+12	1183,609	2,524	27,572
43N	6+9	1132,229	2,601	32,711
44N	6+9+11	1218,629	2,593	32,154
45N	6+9+12	1297,829	2,597	32,445
46N	6+22+26	1128,009	2,606	33,054

Označenie	Popis konfigurácie	Hmotnosť	x	x
		[kg]	[m]	[%C _{SAT}]
47N	6+10+11+26	1234,409	2,620	33,996
48N	6+10+12+26	1313,609	2,623	34,173
49N	3	958,009	2,437	21,679
50N	3+11	1044,409	2,441	21,942
51N	3+12	1123,609	2,456	22,998
52N	3+10	998,009	2,499	25,886
53N	3+10+11	1084,409	2,498	25,803
54N	3+10+12	1163,609	2,509	26,561
55N	3+9	1112,229	2,587	31,745
56N	3+9+11	1198,629	2,579	31,248
57N	3+9+12	1277,829	2,584	31,600
58N	3+9+22	1132,229	2,612	33,421
59N	3+9+11+22	1218,629	2,603	32,814
60N	3+9+12+22	1297,829	2,606	33,065
61N	4	958,009	2,446	22,310
62N	4+11	1044,409	2,449	22,520
63N	4+12	1123,609	2,464	23,536
64N	4+10	998,009	2,508	26,491
65N	4+10+11	1084,409	2,506	26,361
66N	4+10+12	1163,609	2,517	27,080
67N	4+9	1112,229	2,595	32,288
68N	4+9+11	1198,629	2,587	31,752
69N	4+9+12	1277,829	2,592	32,073
70N	4+22+26	1108,009	2,600	32,636
71N	4+9+11+22	1218,629	2,610	33,309
72N	4+9+12+22	1297,829	2,613	33,530
73N	7	1058,009	2,457	23,039
74N	7+11	1144,409	2,459	23,176
75N	7+10	1098,009	2,513	26,813
76N	7+10+11	1184,409	2,511	26,670
77N	7+10+12	1263,609	2,521	27,313
78N	7+9	1212,229	2,592	32,101
79N	7+9+11	1298,629	2,585	31,619
80N	7+9+11+42	1348,191	2,588	31,815
81N	8+35	1078,191	2,474	24,194
82N	8+11	1144,409	2,475	24,232
83N	8+12	1223,609	2,487	25,054
84N	11+36	1095,191	2,450	22,597
85N	8+37	1095,191	2,474	24,204
86N	8+10+12	1263,609	2,535	28,269
87N	8+9	1212,229	2,607	33,098
88N	8+9+11	1298,629	2,599	32,550
89N	8+9+11	1298,629	2,599	32,550
90N	8+9+11+42	1348,191	2,601	32,711
91N	8+9+21	1227,056	2,624	34,228
92N	8+9+11+30+38	1348,191	2,622	34,097

Označenie	Popis konfigurácie	Hmotnosť	x	x
		[kg]	[m]	[%C _{SAT}]
92N	7+9+11+21+30	1342,188	2,602	32,783
93N	8+10+11+13+28	1345,873	2,609	33,230
94N	7+12+13	1327,609	2,554	29,566
95N	8+11+32	1324,409	2,617	33,751
96N	9+12+19+43	1348,191	2,621	34,066
97N	7+37	1095,191	2,458	23,101
98N	8+10	1098,009	2,530	27,913
99N	8+10+11	1184,409	2,526	27,690
100N	1+23	978,009	2,526	27,674
101N	1+11+23	1064,409	2,523	27,445
102N	1+12+23	1143,609	2,532	28,101
103N	1+15+23	1055,119	2,598	32,541
104N	1+11+15+23	1141,519	2,590	31,959
105N	1+12+15+23	1220,719	2,595	32,281
106N	2+23	978,009	2,532	28,044
107N	2+11+23	1064,409	2,528	27,785
108N	2+12+23	1143,609	2,537	28,418
109N	2+15+23	1055,119	2,604	32,884
110N	2+11+15+23	1141,519	2,595	32,277
111N	2+12+15+23	1220,719	2,599	32,578
112N	5+23	1038,009	2,535	28,295
113N	5+11+23	1124,409	2,531	28,030
114N	5+12+23	1203,609	2,540	28,616
115N	5+15+23	1115,119	2,603	32,857
116N	5+11+15+23	1201,519	2,595	32,282
117N	5+12+15+23	1280,719	2,599	32,569
118N	6+23	1038,009	2,546	28,993
119N	6+11+23	1124,409	2,541	28,675
120N	6+12+23	1203,609	2,549	29,218
121N	6+15+23	1115,119	2,603	32,857
122N	6+11+15+23	1201,519	2,604	32,885
123N	6+12+15+23	1280,719	2,607	33,135
124N	3+23	1018,009	2,529	27,865
125N	3+11+23	1104,409	2,525	27,629
126N	3+12+23	1183,609	2,535	28,251
127N	3+15+23	1095,119	2,598	32,541
128N	3+11+15+23	1181,519	2,590	31,979
129N	3+12+15+23	1260,719	2,595	32,290
130N	4+23	1018,009	2,538	28,458
131N	4+11+23	1104,409	2,533	28,176
132N	4+12+23	1183,609	2,542	28,762
133N	4+15+23	1095,119	2,607	33,093
134N	4+11+15+23	1181,519	2,598	32,490
135N	4+12+15+23	1260,719	2,602	32,769
136N	7+23	1118,009	2,540	28,598
137N	7+11+23	1204,409	2,536	28,330

Označenie	Popis konfigurácie	Hmotnosť	x	x
		[kg]	[m]	[%C _{SAT}]
138N	7+12+39	1283,191	2,543	28,828
139N	7+15+23	1195,119	2,603	32,836
140N	7+11+15+23	1281,519	2,595	32,298
141N	7+12+27+39	1348,191	2,590	31,984
142N	8+23	1118,009	2,556	29,679
143N	8+11+23	1204,409	2,551	29,333
144N	8+12+39	1283,191	2,557	29,770
145N	8+15+23	1195,119	2,618	33,847
146N	8+11+15+23	1281,519	2,609	33,241
147N	8+12+27+39	1348,191	2,604	32,880
148N	18+44+46	1283,191	2,622	34,122
149N	11+32+33+40	1348,191	2,616	33,731
150N	8+11+15+23+41	1348,191	2,612	33,424
151N	8+10+11+13	1288,409	2,606	33,065
152N	9+11+19+22+30	1296,411	2,618	33,862
153N	8+11+23+27+30	1298,141	2,602	32,753
154N	7+9+21	1227,056	2,609	33,244
155N	7+12+45	1283,191	2,521	27,326

P-Tab. 3 Letové konfigurácie kategória UTILITY + centráž

Označenie	Popis konfigurácie	Hmotnosť	x	x
		[kg]	[m]	[%C _{SAT}]
1U	1	901,009	2,407	19,708
2U	1+11	987,409	2,414	20,158
3U	2	901,009	2,413	20,110
4U	2+11	987,409	2,420	20,526
5U	5	961,009	2,425	20,876
6U	5+11	1047,409	2,430	21,204
7U	6	961,009	2,436	21,631
8U	6+11	1047,409	2,440	21,896
9U	3	941,009	2,415	20,254
10U	3+11	1027,409	2,421	20,640
11U	4	941,009	2,425	20,896
12U	4+11	1027,409	2,430	21,229
13U	7	1041,009	2,438	21,773
14U	8+35	1061,191	2,456	22,970
15U	11+36	1078,191	2,432	21,367
16U	8+37	1078,191	2,456	23,000
17U	7+37	1078,191	2,440	21,879
18U	1+22	921,009	2,442	22,030
19U	1+11+22	1007,409	2,446	22,272
20U	5+31	971,009	2,441	21,965
21U	5+11	1047,409	2,430	21,204
22U	11+19	1076,459	2,447	22,347
23U	19	990,059	2,443	22,129
24U	34	991,009	2,429	21,133

Príloha B : Prípady zaťaženia

B-Tab. 1 - Statické zaťaženie 25% stlačenia podvozku – CS 23.479	90
B-Tab. 2- Statické zaťaženie 100% stlačenia podvozku	90
B-Tab. 3 - Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami, 25% stlačenia podvozku CS 23.479 (a)(2)(i)	91
B-Tab. 4 - Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou CS 23.479(a)(2)(ii).....	92
B-Tab. 5– Pristátie s veľkým uhlom nábehu CS 23.481	93
B-Tab. 6- Bočné zaťaženie CS 23.485	94
B-Tab. 7 - Podmienky brzdenia pri rolovaní CS 23.493	95
B-Tab. 8 - Dodatočné podmienky pre predné podvozky CS 23.499	96

B-Tab. 1 - Statické zaťaženie 25% stlačenia podvozku – CS 23.479

25% stlačenie podvozku									
Označenie	W	x	x	W . g	b	d	a	Vf (predné)	Vr (1 hlavné)
	[kg]	[m]	[%CSAT]	[N]	[m]	[m]	[m]	[N]	[N]
80N	1348,2	2,588	31,81	13219,77	0,282	1,734	1,452	2152,1	5533,8
92N	1348,2	2,622	34,10	13219,77	0,248	1,734	1,486	1893,0	5663,4
74N	1144,4	2,459	23,18	11221,57	0,411	1,734	1,323	2659,4	4281,1
83N	1223,6	2,487	25,05	11998,17	0,383	1,734	1,351	2650,0	4674,1
148N	1283,2	2,622	34,12	12582,41	0,248	1,734	1,486	1799,0	5391,7
155N	1283,2	2,521	27,33	12582,41	0,349	1,734	1,385	2533,5	5024,5
15U	1078,2	2,432	21,37	10572,27	0,438	1,734	1,296	2669,8	3951,2
24U	991,0	2,429	21,13	9717,398	0,441	1,734	1,293	2473,5	3622,0
94N	1327,6	2,554	29,57	13017,95	0,316	1,734	1,418	2370,7	5323,6
10U	1027,4	2,421	20,64	10074,32	0,449	1,734	1,285	2606,9	3733,7
2U	987,4	2,414	20,16	9682,098	0,456	1,734	1,278	2545,5	3568,3
1U	901,0	2,407	19,71	8834,898	0,463	1,734	1,272	2356,9	3239,0
84N	1095,2	2,450	22,60	10738,96	0,420	1,734	1,315	2598,5	4070,2
22U	1076,5	2,447	22,35	10555,28	0,423	1,734	1,311	2576,6	3989,3

B-Tab. 2- Statické zaťaženie 100% stlačenia podvozku

100% stlačenie podvozku									
Označenie	W	x	x	W . g	b	d	a	Vf (predné)	Vr (1 hlavné)
	[kg]	[m]	[%CSAT]	[N]	[m]	[m]	[m]	[N]	[N]
80N	1348,2	2,588	31,815	13219,77	0,282	1,701	1,419	2193,52	5513,13
92N	1348,2	2,622	34,097	13219,77	0,248	1,701	1,453	1929,40	5645,18
74N	1144,4	2,459	23,176	11221,57	0,411	1,701	1,290	2710,60	4255,49
83N	1223,6	2,487	25,054	11998,17	0,383	1,701	1,318	2700,97	4648,60
148N	1283,2	2,622	34,122	12582,41	0,248	1,701	1,454	1833,59	5374,41
155N	1283,2	2,521	27,326	12582,41	0,349	1,701	1,352	2582,20	5000,10
15U	1078,2	2,432	21,367	10572,27	0,438	1,701	1,264	2721,17	3925,55
24U	991,0	2,429	21,133	9717,40	0,441	1,701	1,260	2521,07	3598,16
94N	1327,6	2,554	29,566	13017,95	0,316	1,701	1,386	2416,33	5300,81
10U	1027,4	2,421	20,640	10074,32	0,449	1,701	1,253	2657,08	3708,62
2U	987,4	2,414	20,158	9682,10	0,456	1,701	1,246	2594,50	3543,80
1U	901,0	2,407	19,708	8834,90	0,463	1,701	1,239	2402,30	3216,30
84N	1095,2	2,450	22,597	10738,96	0,420	1,701	1,282	2648,48	4045,24
22U	1076,5	2,447	22,347	10555,28	0,423	1,701	1,278	2626,22	3964,53

B-Tab. 3 - Vodorovné pristátie so sklonenými reakciami, 25% stlačenia podvozku CS 23.479 (a)(2)(i)

Označenie	W	v _y	a'	b'	d'	W _{hl}	W _{pr}	E _{hl}	Prep. energie	V _r	D _r	E _{pr}	Prep. energie	V _f	D _f
	[kg]	[m/s]	[m]	[m]	[m]	[kg]	[kg]	[kg.m]	[N]	[N]	[N]	[kg.m]	[N]	[N]	[N]
80N	1348,2	2,788	1,193	0,490	1,683	477,7	392,7	240,36	11178,3	10846,29	2704,28	185,43	11526,0	11183,6	2788,4
92N	1348,2	2,788	1,226	0,457	1,683	490,9	366,3	247,01	11305,8	10969,98	2735,12	172,94	9820,0	9528,3	2375,7
74N	1144,4	2,676	1,074	0,609	1,683	365,2	414,0	172,35	9609,4	9324,01	2324,74	182,57	11160,0	10828,5	2699,8
83N	1223,6	2,722	1,100	0,583	1,683	399,9	423,8	193,70	10050,7	9752,15	2431,48	192,15	12440,0	12070,5	3009,5
148N	1283,2	2,754	1,225	0,457	1,683	467,2	348,8	230,55	10982,2	10656,01	2656,84	161,29	-	-	-
155N	1283,2	2,754	1,130	0,552	1,683	431,0	421,1	212,70	10570,4	10256,41	2557,21	194,74	12800,0	12419,8	3096,6
15U	1078,2	2,637	1,045	0,638	1,683	334,8	408,5	154,43	9148,6	8876,84	2213,24	175,76	10210,0	9906,7	2470,0
24U	991,0	2,582	1,038	0,645	1,683	305,7	379,6	136,52	8609,3	8353,55	2082,77	157,76	-	-	-
94N	1327,6	2,778	1,161	0,521	1,683	458,1	411,3	229,11	10972,4	10646,49	2654,47	192,96	12580,0	12206,3	3043,4
10U	1027,4	2,605	1,042	0,641	1,683	318,1	391,1	144,05	8903,4	8638,98	2153,94	164,96	-	-	-
2U	987,4	2,580	1,037	0,645	1,683	304,4	378,7	135,73	8599,5	8344,03	2080,40	157,15	-	-	-
1U	901,0	2,521	1,028	0,655	1,683	275,2	350,7	118,53	0,0	-	-	140,20	-	-	-
84N	1095,2	2,647	1,068	0,615	1,683	347,5	400,3	161,23	9423,1	9143,24	2279,66	173,31	9840,0	9547,7	2380,5
22U	1076,5	2,636	1,064	0,618	1,683	340,4	395,6	156,92	9168,2	8895,86	2217,99	170,07	9440,0	9159,6	2283,7

B-Tab. 4 - Vodorovné pristátie s predným kolesom tesne nad zemou CS 23.479(a)(2)(ii)

Označenie	I _z	W	v _y	a'	b'	d'	i _z ²	W _{hl}	E _{hl}	Prep. energie	V _r	D _r
	kg.m ²	[kg]	[m/s]	[m]	[m]	[m]	[m ²]	[kg]	[kg.m]	[N]	[N]	[N]
80N	1991,13	1348,2	2,788	1,193	0,490	1,683	1,4769	579,8	301,36	12060,8	11702,6	2917,8
92N	2034,71	1348,2	2,788	1,226	0,457	1,683	1,5092	592,1	307,77	12158,9	11797,7	2941,5
74N	1798,92	1144,4	2,676	1,074	0,609	1,683	1,5719	463,0	226,24	10786,1	10465,7	2609,4
83N	1809,24	1223,6	2,722	1,100	0,583	1,683	1,4786	497,5	249,27	11296,0	10960,5	2732,8
148N	2020,73	1283,2	2,754	1,225	0,457	1,683	1,5748	566,4	288,92	11874,5	11521,8	2872,7
155N	1874,07	1283,2	2,754	1,130	0,552	1,683	1,4605	530,8	270,76	11668,6	11322,0	2822,9
15U	1760,62	1078,2	2,637	1,045	0,638	1,683	1,6329	431,6	206,27	10393,9	10085,2	2514,5
24U	1757,83	991,0	2,582	1,038	0,645	1,683	1,7738	401,5	185,98	9884,0	9590,4	2391,2
94N	1924,54	1327,6	2,778	1,161	0,521	1,683	1,4496	559,0	288,87	11874,5	11521,8	2872,7
10U	1769,95	1027,4	2,605	1,042	0,641	1,683	1,7227	414,9	194,76	10070,3	9771,2	2436,2
2U	1754,89	987,4	2,580	1,037	0,645	1,683	1,7773	400,0	185,04	9874,2	9580,9	2388,8
1U	1752,05	901,0	2,521	1,028	0,655	1,683	1,9445	369,1	165,15	9472,2	9190,8	2291,5
84N	1760,62	1095,2	2,647	1,068	0,615	1,683	1,6076	443,3	213,09	10590,0	10275,4	2562,0
22U	1768,96	1076,5	2,636	1,064	0,618	1,683	1,6433	436,6	208,54	10433,1	10123,2	2524,0

B-Tab. 5– Pristátie s veľkým uhlom nábehu CS 23.481

Označenie	I _z	W	x	v _y	R	i _z ²	W _{hl}	E _{hl}	V _r
	[kg.m ²]	[kg]	[%C _{SAT}]	[m/s]	[m]	[m ²]	[kg]	[kg.m]	[N]
80N	1991,13	1348,2	31,815	2,788	0,081	1,48	671,1	353,12	12649,2
92N	2034,71	1348,2	34,097	2,788	0,047	1,51	673,1	354,14	12659,0
74N	1798,92	1144,4	23,176	2,676	0,212	1,57	556,3	275,36	11668,6
83N	1809,24	1223,6	25,054	2,722	0,183	1,48	598,2	303,51	12060,8
148N	2020,73	1283,2	34,122	2,754	0,047	1,57	640,7	330,90	12355,0
155N	1874,07	1283,2	27,326	2,754	0,148	1,46	632,1	326,44	12306,0
15U	1760,62	1078,2	21,367	2,637	0,236	1,63	521,4	252,46	11276,4
24U	1757,83	991,0	21,133	2,582	0,236	1,77	480,4	225,61	10864,6
94N	1924,54	1327,6	29,566	2,778	0,114	1,45	657,9	344,13	12531,5
10U	1769,95	1027,4	20,640	2,605	0,253	1,72	495,3	235,65	10982,2
2U	1754,89	987,4	20,158	2,580	0,262	1,78	475,4	222,92	10590,0
1U	1752,05	901,0	19,708	2,521	0,266	1,94	434,7	197,27	10295,8
84N	1760,62	1095,2	22,597	2,647	0,222	1,61	531,3	258,74	11472,5
22U	1768,96	1076,5	22,347	2,636	0,226	1,64	522,0	252,62	11276,4

B-Tab. 6- Bočné zaťaženie CS 23.485

Označenie	Popis konfigurácie	W	V _r	S _{ri}	S _{ro}
		[kg]	[N]	[N]	[N]
80N	7+9+11+42	1348,2	8791,1	6609,9	4362,5
92N	8+9+11+30+38	1348,2	8791,1	6609,9	4362,5
74N	7+11	1144,4	7462,3	5610,8	3703,1
83N	8+12	1223,6	7978,8	5999,1	3959,4
148N	18+44+46	1283,2	8367,3	6291,2	4152,2
155N	7+12+45	1283,2	8367,3	6291,2	4152,2
15U	11+36	1078,2	7030,6	5286,1	3488,8
24U	34	991,0	6462,1	4858,7	3206,7
94N	7+12+13	1327,6	8656,9	6509,0	4295,9
10U	3+11	1027,4	6699,4	5037,2	3324,5
2U	1+11	987,4	6438,6	4841,0	3195,1
1U	1	901,0	5875,2	4417,4	2915,5
84N	11+36	1095,2	7141,4	5369,5	3543,9
22U	11+19	1076,5	7019,3	5277,6	3483,2

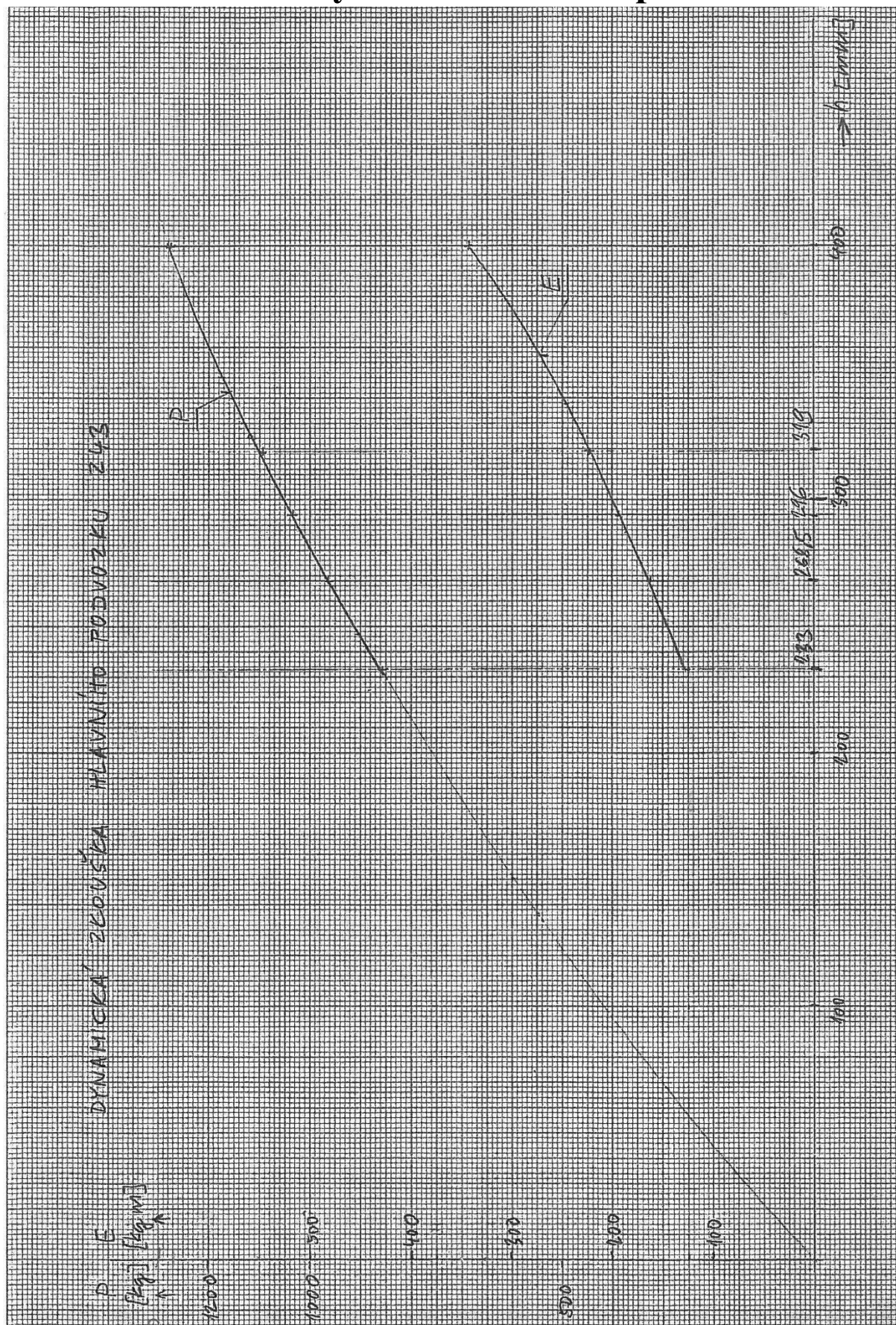
B-Tab. 7 - Podmienky brzdenia pri rolovaní CS 23.493

Označenie	W	x	b	d	a	W _{hl}	W _{pr}	V _f	V _r	D _r
	[kg]	[%CSAT]	[m]	[m]	[m]	[kg]	[kg]	[N]	[N]	[N]
80N	1348,191	31,815	0,282	1,735	1,453	564,4	219,4	2861,0	7360,6	5888,5
92N	1348,191	34,097	0,248	1,735	1,487	577,6	193,0	2516,5	7532,9	6026,3
74N	1144,409	23,176	0,411	1,735	1,324	436,7	271,1	3535,4	5694,6	4555,7
83N	1223,609	25,054	0,383	1,735	1,352	476,7	270,1	3522,9	6217,3	4973,9
148N	1283,191	34,122	0,248	1,735	1,487	549,9	183,4	2391,5	7171,5	5737,2
155N	1283,191	27,326	0,349	1,735	1,386	512,5	258,3	3368,0	6683,3	5346,7
15U	1078,191	21,367	0,438	1,735	1,297	403,0	272,2	3549,2	5255,9	4204,8
24U	991,009	21,133	0,441	1,735	1,294	369,4	252,1	3288,2	4818,0	3854,4
94N	1327,609	29,566	0,316	1,735	1,419	543,0	241,7	3151,6	7081,1	5664,9
10U	1027,409	20,640	0,449	1,735	1,286	380,8	265,7	3465,6	4966,6	3973,3
2U	987,409	20,158	0,456	1,735	1,279	364,0	259,5	3384,0	4746,6	3797,3
1U	901,009	19,708	0,463	1,735	1,272	330,4	240,3	3133,3	4308,6	3446,8
84N	1095,191	22,597	0,420	1,735	1,315	415,2	264,9	3454,4	5414,2	4331,4
22U	1076,459	22,347	0,423	1,735	1,312	406,9	262,7	3425,4	5306,6	4245,3

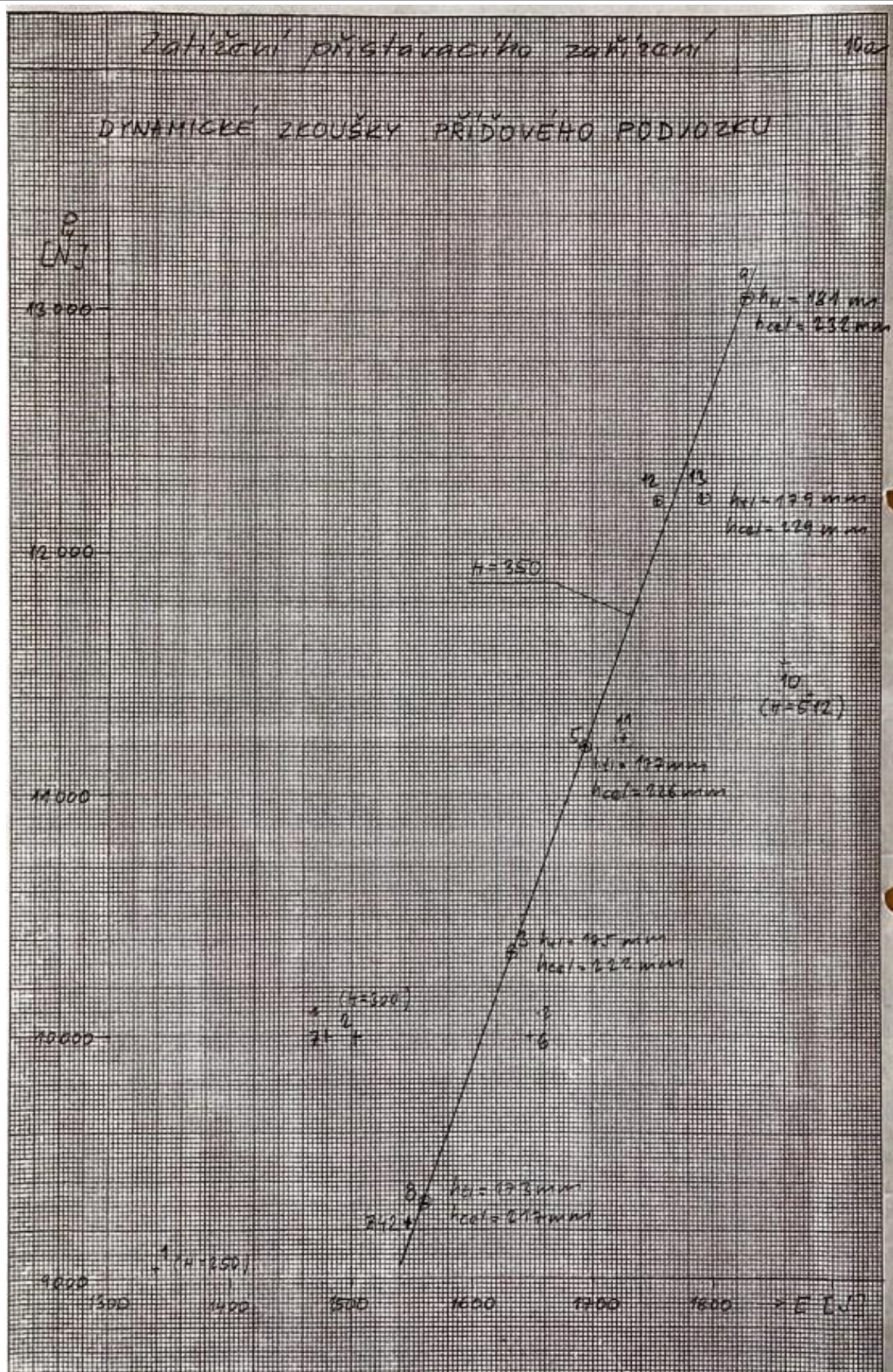
B-Tab. 8 - Dodatočné podmienky pre predné podvozky CS 23.499

Označenie	Popis konfigurácie	W	W _{pr}	a		b		c	
				V _f	D _f	V _f	D _f	V _f	S _f
		[kg]	[kg]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[±kg]
80N	7+9+11+42	1348,2	219,4	493,6	394,9	493,6	197,4	493,6	345,5
92N	8+9+11+30+38	1348,2	193,0	434,2	347,3	434,2	173,7	434,2	303,9
74N	7+11	1144,4	271,1	610,0	488,0	610,0	244,0	610,0	427,0
83N	8+12	1223,6	270,1	607,8	486,2	607,8	243,1	607,8	425,5
148N	18+44+46	1283,2	183,4	412,6	330,1	412,6	165,0	412,6	288,8
155N	7+12+45	1283,2	258,3	581,1	464,9	581,1	232,4	581,1	406,7
15U	11+36	1078,2	272,2	612,3	489,9	612,3	244,9	612,3	428,6
24U	34	991,0	252,1	567,3	453,8	567,3	226,9	567,3	397,1
94N	7+12+13	1327,6	241,7	543,7	435,0	543,7	217,5	543,7	380,6
10U	3+11	1027,4	265,7	597,9	478,3	597,9	239,2	597,9	418,5
2U	1+11	987,4	259,5	583,8	467,1	583,8	233,5	583,8	408,7
1U	1	901,0	240,3	540,6	432,5	540,6	216,2	540,6	378,4
84N	11+36	1095,2	264,9	596,0	476,8	596,0	238,4	596,0	417,2
22U	11+19	1076,5	262,7	591,0	472,8	591,0	236,4	591,0	413,7

Príloha C : Dynamická skúška podvozku

Obr.C.1 – Dynamická skúška hlavného podvozku Z – 143 LSI [5]

Obr.C.2 – Dynamická skúška predného podvozku Z – 143 LSI [5]

Príloha D : Sily pôsobiace v uzloch D, E, F

D-Tab. 1 – Sily pôsobiace v uzloch D, E, F

	D			E			F		
	F _x	F _y	F _z	F _x	F _y	F _z	F _x	F _y	F _z
	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]	[N]
Statické zaťaženie	0,0	-1694,6	-2121,5	0,0	-488,4	1062,1	0,0	-488,4	1062,1
CS 23.479 (a)(2)(i)	0,0	-10915,0	314,1	0,0	-758,6	1382,0	0,0	-758,6	1382,0
CS 23.479 (a)(2)(ii)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.481	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.485	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CS 23.493	0,0	-2253,7	-2821,6	0,0	-649,5	1412,6	0,0	-649,5	1412,6
CS 23.499 a	0,0	-8510,6	11030,1	0,0	1250,1	-3134,3	0,0	1250,1	-3134,3
CS 23.499 c	-20048,3	-3812,7	-4773,4	7901,6	1750,8	2776,0	7901,6	-3948,4	2003,5
CS 23.499 c	20048,3	-3812,7	-4773,4	-7901,6	-3948,4	2003,5	-7901,6	1750,8	2776,0